

ingediend op **1821** (2022-2023) – Nr. 1
22 september 2023 (2022-2023)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 4 april 2014
betreffende de organisatie en de rechtspleging
van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 10 maart 2023	29
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	41
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	59
Voorontwerp van decreet van 2 juni 2023	79
Advies van de Raad van State	93
Ontwerp van decreet.....	109

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet reikt de vereiste decretale kapstukken aan om de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges op digitale wijze te voeren. Voor bepaalde partijen en raadslieden die optreden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals overheden en advocaten wanneer zij een partij vertegenwoordigen, wordt de digitale procesvoering de verplichte vorm van procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges waarvan de rechtspleging wordt geregeld door het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges. Voorts organiseert een Vlaams bestuursrechtcollege voortaan een zitting op verzoek van de kamervoorzitter of van een van de partijen. Het ontwerp van decreet biedt ook de uitzonderlijke mogelijkheid om op digitale wijze aan de zitting deel te nemen of deze digitaal te volgen en bepaalt dat de arresten van een Vlaams bestuursrechtcollege niet langer in openbare zitting moeten worden uitgesproken. Verder worden een aantal bepalingen betreffende de interne organisatie van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) aangepast. Tot slot voorziet het ontwerp van decreet in een nieuwe procedure tot wraking van een bestuursrechter, in een verplichting voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges om de kosten van een beroep meteen ten laste te leggen in het arrest waarin daarover uitspraak wordt gedaan, en in een algemeen kader voor de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC bij het uitoefenen van hun decretale opdrachten.

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Afkortingen**

In deze memorie van toelichting worden de volgende afkortingen gehanteerd:

- algemene verordening gegevensbescherming of AVG: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG;
- Archiefdecreet: het decreet van 9 juli 2010 betreffende de bestuurlijk-administratieve archiefwerking;
- DBRC: Dienst van de Bestuursrechtscolleges;
- DBRC-decreet: het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges;
- EVRM: Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
- HHC: het Handhavingscollege
- Procedurebesluit: het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse Bestuursrechtscolleges;
- RvVb: de Raad voor Vergunningsbetwistingen;
- RvS: de Raad van State;
- RvS-wet: de gecodificeerde wetten op de Raad van State;
- Verdrag van Aarhus: het Verdrag van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden;
- schorsingsvordering bij UDN: een vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid.

2. Situering

De digitalisering van de procedures bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges die onder de DBRC-koepel ressorteren vormt een ambitie die door de Vlaamse Regering in het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 werd opgenomen. Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 stelt in dit verband het volgende: "We zorgen ervoor dat de procedures bij de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges binnen afzienbare tijd volledig digitaal kunnen worden gevoerd".¹

In september 2020 heeft de Vlaamse Regering het relanceplan Vlaamse Veerkracht voorgesteld met daarin zeven ambities of speerpunten, waaronder ook de "digitale transformatie van overheidsdienstverlening" door "een versnelde en verbeterde digitale behandeling en ontsluiting van de omgevingsvergunning doorheen de volledige procedure van indiening tot rechtsbescherming, inclusief de volledige digitalisering van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges".²

De DBRC heeft in zijn beleidsplan 2021-2024 de digitalisering van de procedures eveneens uitdrukkelijk als een beleidsvoornemen geïdentificeerd met het oog op de optimale en efficiënte werking van de Vlaamse bestuursrechtscolleges en van de DBRC in de toekomst: "(...) de bouw van een digitaal platform of loket, (...) moet het mogelijk maken geschillen (jurisdictionele procedures) in het omgevingsrecht (en, omwille van de uitbreiding van bevoegdheden, ook in andere domeinen, zoals het onderwijsrecht) bij Vlaamse bestuursrechtscolleges volledig digitaal te laten verlopen, dat wil zeggen vanaf de indiening van een beroep tot en met de (betekening van de) uitspraak.

(...)

Zo moet het bijvoorbeeld mogelijk worden een procedure volledig digitaal te laten verlopen, dus zelfs zonder fysieke zitting (maar wel met waarborgen dat een onafhankelijke rechter, met respect voor de tegenspraak, oordeelt, en de garantie dat dit dan binnen een redelijke tijd gebeurt), of om de zittingen digitaal te laten verlopen, zodat de procespartijen en/of de rechters zich niet hoeven te verplaatsen en het publiek de zitting toch kan volgen.

Digitalisering moet vanzelfsprekend een efficiënte rechtspraak (en de organisatie van de tegenspraak daarbij, zoals een degelijke digitale inventaris van het dossier van een procespartij) blijven(d) waarborgen."³

Het voorliggende ontwerp van decreet voorziet in de vereiste decretale ingrepen om de volledige digitale procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges mogelijk te maken in overeenstemming met de voormelde voornemens. Daartoe bevat het ontwerp van decreet een reeks wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

In navolging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021⁴ dat het facultatieve digitale loket voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges heeft geïntroduceerd, wordt met de bepalingen van dit ontwerp van decreet het wezenlijke kader voorzien om de volledige digitale procesvoering bij de DBRC-bestuursrechtscolleges uit te rollen. Er zal daartoe een digitaal platform door de DBRC ter beschikking worden gesteld met het oog op de digitale procesvoering voor de Vlaamse

¹ Vlaams regeerakkoord 2019-2024, p. 100.

² Relanceplan Vlaamse Regering – Vlaamse Veerkracht, september 2020, p. 17-19.

³ Dienst van de bestuursrechtscolleges, Beleidsplan 2021-2024, p. 12-15.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat het digitaal loket betreft (BS 12 februari 2021).

bestuursrechtscolleges. De nadere uitwerking ervan zal in het Procedurebesluit van de DBRC worden geregeld.

De doelstellingen van het voorliggende ontwerp van decreet gaan dan ook ontegensprekelijk verder dan de realisaties uit het vermelde besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021 waarmee de mogelijkheid tot elektronische neerlegging van documenten werd uitgewerkt. Dit loket vormde slechts een eerste stap in de richting van de introductie van de volledige digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges die onder de koepel van de DBRC vallen. De volledige digitale procesvoering houdt bijgevolg in dat ook de DBRC en de Vlaamse bestuursrechtscolleges – tenminste in alle gevallen waarin het mogelijk is – altijd via het voormelde digitale platform zullen communiceren in het kader van de procesvoering (bijvoorbeeld betekeningen, kennisgevingen enzovoort) wanneer de digitale procedure wordt gevolgd. De opvolging van een dossier verloopt zo in zijn geheel via het digitale platform (een volwaardig uitwisselingsplatform met tweerichtingsverkeer).

De volwaardige digitale procedure bij de DBRC-bestuursrechtscolleges wordt voorzien ten behoeve van iedere persoon, rechtspersoon, instantie of raadsman die voor een van de rechtscolleges kan optreden in eigen naam of als vertegenwoordiger van een partij. De elektronische procedure is bijgevolg niet alleen bestemd voor overheden of advocaten en hun medewerkers maar richt zich ook tot natuurlijke personen en rechtspersonen die zonder advocaat optreden. Het gebruik van de digitale procesvoering blijft in beginsel facultatief voor particulieren die zich niet laten vertegenwoordigen door een advocaat. Bepaalde categorieën van actoren voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges zullen voortaan echter verplicht van het digitale platform gebruik moeten maken.

3. Inhoud

3.1. Probleemstelling en omgevingsanalyse

Anno 2023 staat de digitale transformatie van overheidsdienstverlening hoog op de agenda. Tegen de achtergrond van een bredere maatschappelijke beweging tot digitalisering van allerhande processen, mag ook de digitale omslag van de jurisdictionele rechtsbescherming die wordt geboden door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, geenszins achterophinken ten aanzien van deze tendensen. Integendeel, Vlaanderen wil een voorloper zijn wat betreft de digitalisering van (de Vlaamse aspecten van) justitie in het algemeen en de procesvoering voor de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges in het bijzonder.

Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt ten volle ingezet op de versnelde en verbeterde digitalisering van de Vlaamse bestuursrechtspraak via de introductie van de volledig digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges die onder de koepel van de DBRC vallen. Er zal daartoe een digitaal platform door de DBRC ter beschikking worden gesteld dat innovatief en klantvriendelijk is en waarmee de volledige afhandeling van de procedure bij de bestuursrechtscolleges digitaal kan verlopen: met name digitaal indienen en ontvangen van processtukken, onmiddellijke betaling rolrecht, toegang tot een volledig digitaal dossier, termijnberekening, zittingskalender, overzichten van lopende dossiers voor advocatenkantoren enzovoort. Deze ambitie vereist uiteraard ook een hervorming van de regelgeving, in het bijzonder van het DBRC-decreet, waaraan dit ontwerp van decreet tegemoet wil komen. Daarbij wordt de nodige aandacht besteed aan het recht op toegang tot de rechter en de bestaande bestuursprocesrechtelijke waarborgen, in het bijzonder voor bepaalde kwetsbare groepen die in mindere mate toegang hebben tot digitale middelen.

De maatschappelijke doelstellingen van dit project zijn daarnaast het verlagen van de drempels voor toegang tot de Vlaamse bestuursrechter en bestuursrechtspraak, het verlagen van de kosten en de administratieve overlast voor procespartijen en de rechtscolleges (geen aangetekende zendingen meer, geen extra papieren kopieën van processtukken meer, niet langer meermaals dezelfde informatie ingeven (vooraf ingevulde formulieren enzovoort)), alsook het verhogen van de transparantie wat het verloop en de timing van de procedures betreft. Door het ter beschikking stellen van dit digitale platform zal de online beschikbaarheid van de dienstverlening van de Vlaamse rechtscolleges en de DBRC verhogen en het aantal gebruikers van eGov-diensten stijgen.

3.2. Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het voorliggende ontwerp van decreet reikt de vereiste decretale kapstukken aan om de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges op digitale wijze te voeren. Het ontwerp van decreet bevat daarnaast ook nog enkele (kleinere) procedurele en organisatorische vernieuwingen. De voornaamste krachtlijnen van de decretale ingrepen die het ontwerp bevat, worden hierna beknopt weergegeven. Voor een meer uitvoerige bespreking kan worden doorverwezen naar de artikels-gewijze toelichting bij de verschillende bepalingen.

Zo wordt de lijst van definities in artikel 2 van het DBRC-decreet aangevuld in het licht van de digitale procesvoering waarbij onder meer begrippen zoals 'beveiligde zending' en 'het digitale platform' worden ge(her)definieerd (artikel 2). Er wordt ook een bijkomende delegatie verleend aan de Vlaamse Regering om de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform te regelen en concreet vast te stellen op welke wijze de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform (artikel 10). Voor bepaalde partijen en raadslieden die optreden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals overheden en advocaten wanneer zij een partij vertegenwoordigen, wordt de digitale procesvoering de verplichte vorm van procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges (artikel 11).

Naast een verplichting voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges om de kosten van een vordering meteen ten laste te leggen in het arrest waarin uitspraak wordt gedaan over die vordering (artikel 17), wordt er ook een nieuwe procedure tot wraking van de bestuursrechters van de Vlaamse bestuursrechtscolleges geïntroduceerd die rekening houdt met de bezwaren die door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn gemaakt ten aanzien van de vorige regeling uit artikel 13 van het DBRC-decreet (artikel 7). Verder zal een Vlaams bestuursrechtscollege voortaan alleen nog een zitting organiseren op verzoek van de kamervoorzitter of van een van de partijen (artikel 8) en zal ook een digitale zitting in de toekomst uitzonderlijk mogelijk zijn (artikel 9). De wijze waarop de betaling of het bewijs van storting van het rolrecht plaatsvindt, wordt gelijkgetrokken voor alle soorten vorderingen (artikel 12 en 15). De arresten van een Vlaams bestuursrechtscollege moeten niet langer in openbare zitting worden uitgesproken. De publicatie van een arrest op de website van de DBRC volstaat als openbare bekendmaking (artikel 16).

De voorgenomen wijzigingen van de bepalingen uit het DBRC-decreet die betrekking hebben op de interne organisatie van de DBRC, beogen de werking van de DBRC voor te bereiden op toekomstige uitdagingen. Ze laten toe dat de werkingsstructuur van de DBRC met een grotere flexibiliteit kan worden ingevuld, onder meer door de diverse functies die de personeelsleden van de DBRC opnemen niet langer uitdrukkelijk te verankeren in het DBRC-decreet (artikel 3 tot en met 5). Daarnaast wordt de Vlaamse Regering ertoe gemachtigd om de ambtskledij die de bestuursrechters en de leden van de griffie bij het uitoefenen van hun ambt en op openbare plechtigheden dragen, vast te stellen (artikel 6).

Er wordt een algemeen kader voor de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC bij het uitoefenen van hun decretale opdrachten ingevoegd in het DBRC-decreet (artikel 20 en 21).

De slotbepalingen voorzien in een gedifferentieerde inwerkingtreding van de bepalingen van het ontwerp van decreet evenals in een overgangsbepaling voor de voorschriften die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de vernieuwde en digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges (artikel 22 en 23).

3.3. Impactanalyse

Het voorliggende ontwerp van decreet heeft de volgende impact.

a) Maatschappelijke impact

Er is een maatschappelijke impact in die zin dat de digitalisering van de volledige procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges beantwoordt aan de nood aan verdere digitalisering in de huidige informatiemaatschappij en in het bijzonder aan de digitale transformatie van overheidsdienstverlening.

b) Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

De impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel is ook beperkt aangezien de digitalisering van de volledige procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges de bestaande bestuursprocesrechtelijke waarborgen en het recht op toegang tot de rechter geenszins zal aantasten maar eerder zal vergroten. Zo zal het eenvoudiger worden om een dossier digitaal in te kijken en om processtukken digitaal in te dienen via het platform dat door de DBRC ter beschikking zal worden gesteld. Bovendien wordt er alleen een verplichting tot het gebruik van de digitale procesvoering ingevoerd voor bepaalde overheidsinstanties en voor advocaten die processtukken indienen. Alle andere partijen hebben altijd de vrije keuze om de procedure ofwel op digitale wijze te doorlopen ofwel via de traditionele weg te voeren. Voor het overige wordt doorverwezen naar de artikelsgewijze bespreking van het voorliggende ontwerp van decreet.

c) Budgettaire impact

Er is geen noemenswaardige bijkomende budgettaire impact van dit ontwerp van decreet op andere overheidsinstanties. Integendeel, deze overheden zullen kosten uitsparen door de vermindering van de kosten voor het versturen van aangetekende zendingen ten gevolge van de verplichte digitale procesvoering voor overheden.

d) Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Er is geen bestuurlijke impact op Brussel. Wat de lokale en provinciale besturen betreft zullen deze lokale overheden verplicht zijn om in de toekomst de procedure voor de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges van de DBRC op digitale wijze te voeren.

3.4. Implementatie

Uitvoering en inwerkingtreding

Een aantal bepalingen van het voorliggende ontwerp van wijzigingsdecreet vereisen verschillende aanpassingen van het Procedurebesluit. Het gaat onder meer om de concrete uitwerking van een digitaal spoor voor de procesvoering via het

digitale platform parallel met de traditionele wijze van procesvoering, de nadere regels over de digitale zitting en het invoegen van de nodige 'digitale nuances' in de rechtspleging. De inwerkingtreding van een reeks bepalingen uit het voorliggende ontwerp van decreet moet bijgevolg worden voorafgegaan door de noodzakelijke aanpassingen van het Procedurebesluit. Daarom wordt een delegatie aan de Vlaamse Regering voorzien om de datum van inwerkingtreding te bepalen van alle bepalingen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Bovendien kan de Vlaamse Regering opteren voor een gefaseerde inwerkingtreding van de digitalisering van de DBRC-bestuursrechtscolleges opdat de verschillende rechtscolleges de digitale omslag op eigen snelheid en te gepasten tijde zouden kunnen maken.

De bepalingen die betrekking hebben op de tenlastelegging van de kosten treden dan weer in werking op de eerste dag van de maand die volgt na het verstrijken van de termijn van tien dagen na de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad. Op deze manier is het duidelijk dat de verplichting om de kosten meteen ten laste te leggen in het arrest waarin uitspraak worden gedaan over de betrokken vordering, geldt voor alle arresten die worden uitgesproken vanaf het begin van de betrokken maand. De overige bepalingen van het voorliggende ontwerp van decreet treden van rechtswege in werking op de tiende dag na de publicatie van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Voor een uitgebreide bespreking wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij de slotbepaling die de inwerkingtreding van het voorliggende ontwerp van decreet regelt.

Overgangsbepaling

De overgangsbepaling die achteraan in het ontwerp van decreet is opgenomen, voorziet dat de digitale procesvoering slechts van toepassing is op de vorderingen tegen besluiten die worden ingediend vanaf de inwerkingtreding van de bepalingen in dit verband waarvan de datum door de Vlaamse Regering wordt vastgesteld. Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering werd ingediend vóór die datum, zijn de bepalingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges van toepassing zoals van kracht voor de inwerkingtreding van de bepalingen die betrekking hebben op de digitale procesvoering.

De Vlaamse Regering kan bovendien opteren voor een gefaseerde inwerkingtreding van de digitalisering van de DBRC-bestuursrechtscolleges opdat de verschillende rechtscolleges de digitale omslag op eigen snelheid en te gepasten tijde zouden kunnen maken. De voormelde overgangsbepaling is bijgevolg van toepassing, afhankelijk van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van dit ontwerp van decreet die handelen over de digitale procesvoering, voor een specifiek DBRC-bestuursrechtscollege.

Voor de overige bepalingen van dit ontwerp van decreet die niet rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met de digitale procesvoering, wordt geen overgangsbepaling voorzien.

Voor een uitgebreide bespreking wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij de slotbepaling die voorziet in de voormelde overgangsregeling.

Monitoring en evaluatie

De monitoring en evaluatie van de digitale procesvoering zal onderdeel uitmaken van het jaarlijkse werkingsverslag dat wordt opgemaakt door de eerste voorzitter van de DBRC.⁵

4. Totstandkomingsprocedure

Volgende adviezen werden gevraagd en zijn inmiddels verleend:

- Wetgevingstechniek Vlaanderen (advies nr. 2023/30 van 9 februari 2023);
- Inspectie van Financiën (IF) (gunstig advies nr. TM/2023000398 van 12 februari 2023);
- de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) (advies nr. 2023/038 van 21 maart 2023);
- de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) (advies nr. 89/2023 van 17 mei 2023);
- de afdeling Wetgeving van de Raad van State (Adv.RvS nr. 73.763/3 van 11 juli 2023) (met toepassing van artikel 84, §3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

Er werd op de volgende wijze rekening gehouden met het advies van de VTC nr. 2023/038 van 21 maart 2023:

- aan de decretale verankering van de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC in het tweede lid van paragraaf 1 van de zogenaamde AVG-bepaling (ontworpen artikel 48/1 DBRC-decreet) werd ook het doeleinde 'taak van algemeen belang' toegevoegd (zie overweging 13 tot en met 15 advies VTC);
- er zal worden nagegaan door de verwerkingsverantwoordelijken of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (artikel 35 algemene verordening gegevensbescherming) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is (zie overweging 31 advies VTC);
- in de toelichting bij de AVG-bepaling werd verduidelijkt om welke reden het gebruik van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten in de zin van artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming noodzakelijk is (zie overweging 40 advies VTC);
- de maximale bewaartermijn van twintig jaar van alle andere persoonsgegevens, namelijk alle persoonsgegevens die niet vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform en voor het gebruik ervan waarvoor een termijn van vijf jaar geldt, werd uitdrukkelijk opgenomen in de tekst van de AVG-bepaling en deze termijn werd ook expliciet en uitvoerig verantwoord in de toelichting (zie overweging 48 tot en met 51 advies VTC);
- het spreekt voor zich dat de verwerkte persoonsgegevens actueel en juist dienen te zijn. Deze verplichting volgt immers direct uit artikel 5, 1, d), van de algemene verordening gegevensbescherming. Gelet op het feit dat de loutere herhaling van passages uit de algemene verordening gegevensbescherming het best wordt vermeden (zie in dat verband overweging 27 uit het advies GBA), wordt ervoor geopteerd om deze bepaling niet te hernemen in de AVG-bepaling van het voorliggende ontwerp van decreet zoals gesuggereerd door de VTC (zie overweging 52 tot en met 53 advies VTC);
- de verplichting om op transparante wijze de vermelding van de rechten van betrokkenen waarvan de persoonsgegevens worden verwerkt, zoals gewaarborgd door de algemene verordening gegevensbescherming, op te nemen in de communicatie met de burger, zal worden verduidelijkt in het DBRC-Procedurebesluit (zie overweging 54 en 55 advies VTC). Hetzelfde geldt voor de suggesties in verband met beveiligingsmaatregelen en de gepaste technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens

⁵ Artikel 9 DBRC-decreet.

- bij het gebruik van onder meer digitale authenticatiemiddelen, waarin de VTC aangeeft dat een uitvoeringsbesluit daarvoor kan volstaan (zie overweging 56 tot en met 65 advies VTC);
- de overige, meer punctuele, opmerkingen van de VTC werden verwerkt (zie overweging 39, 40 en 43 advies VTC).

Op de volgende wijze werd het advies van de GBA nr. 89/2023 van 17 mei 2023 verwerkt in de teksten van het voorontwerp van decreet:

- er werd geopteerd om de algemene AVG-bepaling te behouden. De bepaling voorziet in een uniform kader waarin alle doeleinden, alle mogelijke betrokkenen, de categorieën van persoonsgegevens van de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC, als verwerkingsverantwoordelijken, worden geclusterd, gelet op de verwevenheid van de opdrachten van de verwerkingsverantwoordelijken (zie overweging 11 en 12 advies GBA; en zie in dit verband ook overweging 19 in het advies van de VTC waarin het gebruik van een algemene AVG-bepaling als “een goede praktijk” werd omschreven);
- in het verlengde van het voorgaande werd de maximale bewaartermijn van twintig jaar van alle andere persoonsgegevens, namelijk alle persoonsgegevens die niet vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform en voor het gebruik ervan waarvoor een termijn van vijf jaar geldt, uitdrukkelijk opgenomen in de tekst van de AVG-bepaling en werd deze termijn ook expliciet en uitvoerig verantwoord in de toelichting (zie overweging 12 en 45 tot en met 47 advies GBA);
- hoewel de GBA de verduidelijking van de omschrijving van de doeleinden van de verwerking in het tweede lid van paragraaf 1 van de AVG-bepaling als overbodig bestempelde, gelet op de precisering ervan in de memorie van toelichting, werd de meer uitvoerige omschrijving ervan behouden in de decreetale tekst aangezien het volgens de decreetgever vanuit pedagogisch oogmerk een meerwaarde biedt (zie overweging 17 tot en met 20 advies GBA);
- in de AVG-bepaling of de toelichting daarbij werden voorts de volgende verduidelijkingen aangebracht:
 - de verhouding tussen de twee afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken (namelijk de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC) werd gepreciseerd in de toelichting bij de AVG-bepaling (zie overweging 23 en 24 advies GBA);
 - de inkanteling van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen is intussen ook decretaal verankerd in het decreet van 17 maart 2023 tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters (zie overweging 25 advies GBA);
 - overbodige passages in de AVG-bepaling of passages die de algemene verordening gegevensbescherming louter herhalen werden geschrapt (zie overweging 27, 31 en 38 advies GBA);
 - in de memorie van toelichting bij de AVG-bepaling werd verduidelijkt in welke gevallen de verwerking van het rijksregisternummer kan voorvallen (zie overweging 33 advies GBA);
 - de niet-limitatieve opsomming van categorieën van persoonsgegevens die kunnen worden verwerkt in het kader van de afhandeling van jurisdictionele beroepen door de Vlaamse bestuursrechtscolleges (‘onder meer’) werd geschrapt en vervangen door een functionele omschrijving in paragraaf 3, 9°, van de AVG-bepaling (zie overweging 36 en 37 advies GBA). Zie in dezelfde zin: de wijziging van de opsomming van categorieën van betrokken personen in paragraaf 2 van de AVG-bepaling (zie overweging 39 advies GBA);
 - in paragraaf 4, 4°, van de AVG-bepaling werd verduidelijkt dat de toegang tot en doorgifte van persoonsgegevens aan het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties alleen

wordt verleend voor zover noodzakelijk in het kader van de uitoefening van hun wettelijke of decretale bevoegdheden (overweging 40 tot en met 42 advies GBA).

In antwoord op het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State werden volgende elementen gewijzigd of verduidelijkt in de tekst van het ontwerp van decreet of de memorie van toelichting:

- het opschrift van het (voor)ontwerp werd veralgemeend naar “tot wijziging van het DBRC-decreet” (zie overweging 4 van het advies);
- de verduidelijking van bevoegdheidsbepaling in artikel 1 (zie overweging 5 van het advies);
- de verhouding tussen de bevoegdheid van de eerste voorzitter om de organisatiestructuur van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges vast te stellen enerzijds, en de beslissingsbevoegdheid van de algemene vergadering overeenkomstig artikel 7, tweede lid, 4°, van het DBRC-decreet anderzijds, werd verduidelijkt in de memorie van toelichting bij artikel 3 tot en met 5 (zie overweging 3.7 van het advies);
- de aanvulling van de memorie van toelichting bij artikel 7 dat voorziet in een nieuwe wrakingsregeling voor de bestuursrechters van een DBRC-bestuursrechtcollege en daartoe een nieuw artikel 13 in het DBRC-decreet invoegt, met een motivering van de rechtsmachtsuitbreiding van de Vlaamse bestuursrechtscolleges voor het behandelen van wrakingsverzoeken in het licht van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) (zie overweging 6.1 en 6.2).

5. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

De wijzigingen hebben betrekking op procedurele bepalingen die gelden voor de bestaande Vlaamse bestuursrechtscolleges waarvan de organisatie en de rechtspleging wordt geregeld door het DBRC-decreet. Gelet op de materiële bevoegdheid van de Vlaamse bestuursrechtscolleges hebben de bepalingen van dit ontwerp van decreet bijgevolg betrekking op bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1 (bevoegdheidsbepaling)

Gelet op de materiële bevoegdheden van de Vlaamse bestuursrechtscolleges die nu worden georganiseerd door het DBRC-decreet, hebben de bepalingen van dit ontwerp van decreet betrekking op de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Dit artikel behoeft verder geen toelichting.

Artikel 2 (artikel 2 DBRC-decreet – definitie)

Deze bepaling wijzigt en vult de lijst van definities in artikel 2 van het DBRC-decreet aan. Het al gedefinieerde begrip ‘beveiligde zending’ wordt uitgebreid in het licht van de digitale procesvoering. De nieuwe omschrijving van het begrip laat toe dat zowel een analoge zending, via een aangetekend schrijven of een afgifte tegen ontvangstbewijs, als een digitale zending die plaatsvindt via het digitale platform dat de DBRC ter beschikking stelt, kan worden gekwalificeerd als een beveiligde zending in de zin van het DBRC-decreet en het Procedurebesluit. Op deze wijze kunnen de vereiste betekenissen en kennisgevingen door middel van beveiligde zending in het DBRC-decreet rechtmatig plaatsvinden binnen de traditionele of de digitale wijze van procesvoering. Daarnaast wordt de bestaande delegatie aan de Vlaamse Regering in deze definitie behouden. De machtiging staat de Vlaamse Regering toe om eventuele

andere toegestane betekeniswijzen waarmee de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld, te bepalen.

De bepaling wordt ook aangevuld met een definitie van het digitale platform dat de DBRC ter beschikking zal stellen en zal worden gebruikt als medium voor de digitale procesvoering. Tot slot wordt ook een verkorte vermelding van de 'algemene verordening gegevensbescherming' opgenomen. De bestaande vermeldingen van deze Unierechtelijke verordening in het DBRC-decreet zullen ook worden geharmoniseerd met de nieuwe terminologie.

Tot slot definieert de bepaling ook het begrip 'videoconferentie'. Aangezien de definitie het simultaan delen van audio en video vereist, valt het gebruik van een chatprogramma waarmee berichten alleen via tekst kunnen worden uitgewisseld of een telefoongesprek niet onder deze definitie. De definitie is gebaseerd op de definitie die de European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ) hanteert in 'Guidelines on videoconferencing in judicial proceedings' (juni 2021).

Artikel 3 tot en met 5 (artikel 6, 7 en 9 DBRC-decreet – interne organisatie DBRC)

De aangebrachte wijzigingen in artikel 6, 7 en 9 van het DBRC-decreet betreffen de interne organisatie van de DBRC. Ze hebben als oogmerk om de werking van de DBRC voor te bereiden op de toekomstige uitdagingen die afkomen op de DBRC en de bestuursrechtscolleges die de DBRC ondersteunt. Ze laten onder meer toe dat de werkingsstructuur van de DBRC met een grotere flexibiliteit kan worden ingevuld, onder meer door de diverse functies die de personeelsleden van de DBRC opnemen niet langer uitdrukkelijk te verankeren in het DBRC-decreet. De voorgenomen wijziging van artikel 9 van het DBRC-decreet houdt in dat de eerste voorzitter de functies die de personeelsleden binnen de DBRC opnemen, bepaalt en laat toe dat de organisatie- en werkingsstructuur van de DBRC kan worden aangepast door de eerste voorzitter. In repliek op het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State wordt aangegeven dat het vaststellen of wijzigen van de interne organisatiestructuur geen strategische doelstelling is in de zin van artikel 7, 4°, van het DBRC-decreet. Deze bepaling doet geen afbreuk aan artikel I.4, §1, van het Vlaams Personeelsstatuut (het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid).

Artikel 6 (artikel 12 DBRC-decreet – de ambtskledij van de Vlaamse bestuursrechter)

In artikel 12 van het DBRC-decreet wordt de mogelijkheid ingeschreven voor de Vlaamse Regering om de ambtskledij te bepalen voor de respectievelijke bestuursrechtscolleges.

Artikel 7 (artikel 13 DBRC-decreet – procedure tot wraking van een bestuursrechter)

Uit het arrest van de Raad van State van 31 maart 2022 (nr. 253.433) blijkt dat de Raad van State de bestaande wrakingsregeling voor de bestuursrechters van de DBRC ontoereikend vindt. Om aan de bezwaren uit deze rechtspraak tegemoet te komen, wordt het bestaande artikel 13 van het DBRC-decreet vervangen. Het nieuwe artikel 13 bevat een nieuwe en meer uitgewerkte procedure tot wraking van een bestuursrechter bij een Vlaams bestuursrechtcollege.

Los van een mogelijk wrakingsverzoek van een van de partijen, moet een bestuursrechter altijd preventief aangeven indien er tegen hem redenen tot wraking bestaan. In een dergelijk geval dient hij zich eigenhandig te onttrekken van de zaak. De gronden voor wraking zijn terug te vinden in artikel 828 en artikel 830 van het Gerechtelijk Wetboek.

Indien een partij meent dat er redenen tot wraking bestaan, kan zij ook zelf een wrakingsverzoek instellen tot de zaak in beraad genomen is, tenzij de redenen tot wraking nadien zijn ontstaan. Wanneer de gewraakte bestuursrechter een dergelijk wrakingsverzoek van een partij niet inwilligt, geeft hij in een beschikking de motieven en beweegredenen weer die aan de basis van zijn beslissing liggen. Deze beschikking en het wrakingsverzoek zelf worden betekend aan de partijen. Om voldoende tegenspraak te waarborgen kunnen de partijen daarover schriftelijk standpunt innemen met een nota binnen een vervaltermijn van vijf dagen. De partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, wordt geacht te berusten in de afwijzing ervan indien zij geen nota indient binnen de voormelde termijn van vijf dagen na de betekening van de beschikking van de gewraakte bestuursrechter. Indien de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, volhardt in het wrakingsverzoek dan worden de partijen uitgenodigd op een zitting die wordt voorgezeten door de voorzitter van het Vlaams bestuursrechtscollege in kwestie of, als de voorzitter ervan wordt gewraakt, de oudste kamervoorzitter van het bestuursrechtscollege. Er wordt vervolgens zonder verwijl uitspraak gedaan bij tussenarrest over het verzoek tot wraking. Tegen het tussenarrest waarin uitspraak wordt gedaan over het wrakingsverzoek, staat een cassatievoorziening open bij de afdeling Bestuursrechtsspraak van de Raad van State.

De eerste voorzitter van de DBRC oefent in zijn functie als eerste voorzitter van de DBRC, op basis van het DBRC-decreet, zelf geen rechtsprekende taken uit. Vandaar dat de bevoegdheid tot wraking voortaan wordt toegekend aan de voorzitter van het betrokken Vlaams bestuursrechtscollege. Indien het wrakingsverzoek betrekking heeft op de voorzitter van het bestuursrechtscollege zelf, ligt de bevoegdheid om daarover uitspraak te doen bij de oudste kamervoorzitter van het betrokken bestuursrechtscollege.

Deze bepaling draagt op die manier de (uiterst beperkte) bijkomende rechtsmacht tot het behandelen van de voormelde wrakingsverzoeken op aan de voorzitter van een Vlaams bestuursrechtscollege dat wordt georganiseerd door het DBRC-decreet, of, als de voorzitter zelf wordt gewraakt, aan de oudste kamervoorzitter van het betrokken Vlaams bestuursrechtscollege. Uit het voormelde arrest nr. 253.433 van de Raad van State kan worden opgemaakt dat de rechtsmacht om dergelijke jurisdictionele beroepen te behandelen vandaag onder de residuaire bevoegdheid van afdeling Bestuursrechtsspraak van de Raad van State ressorteert op grond van artikel 14, §1, van de RvS-wet.

Krachtens artikel 161 van de Grondwet kan geen bestuursrechtscollege worden ingesteld dan krachtens een wet. De federale wetgever⁶ is in beginsel bevoegd om administratieve rechtscolleges op te richten en om de bevoegdheden en rechtspleging van deze rechtscolleges te bepalen. Dit neemt evenwel niet weg dat de deelstaten die bevoegdheid kunnen betreden, maar slechts voor zover voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de BWHI. Daartoe is vereist dat een aan te nemen regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van de gemeenschap of het gewest in kwestie (i), dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling (ii) en dat de weerslag van de betreffende bepalingen op de aangelegenheid die aan de federale overheid is toevertrouwd, slechts marginaal is (iii).⁷ Ook wanneer de decreetgever bijkomende bevoegdheden voor de beslechting van specifieke rechtsgeschillen wil overdragen of toekennen aan

⁶ Het betrokken grondwetsartikel dateert van 1993: uit artikel 19, §1, BWHI 1980 volgt dat de door de Grondwet aan de wet voorbehouden bevoegdheden, die dateren van na de inwerkingtreding van de BWHI 1980, zijn voorbehouden aan de federale wetgever.

⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en vaste adviespraktijk van de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Zie respectievelijk bijvoorbeeld GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011, overweging B.8.1-B.8.10.3 en onder andere Adv.RvS 17 oktober 2013, nr. 53.889/AV/1 over een voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning en Adv.RvS 17 oktober 2013, nr. 53.941/AV/3 over een voorontwerp van decreet betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

een al bestaand deelstatelijk bestuursrechtscollege moet aan de voormelde vereisten zijn voldaan.

(i) De toekenning van deze zeer specifieke en uiterst beperkte rechtsmacht inzake wrakingsverzoeken is noodzakelijk voor de snelle, efficiënte en interne afhandeling van procedurele geschillen die zich kunnen voordoen gedurende de behandeling van een rechterlijk beroep binnen de toegekende contentieux waarvoor de Vlaamse bestuursrechtscolleges momenteel bevoegd zijn. Op deze manier wordt ook vermeden dat het instellen van een wrakingsverzoek op dilatoire wijze wordt aangewend door de procespartijen. Het volledige bestaan van de wrakingscontentieux komt overigens op directe wijze voort uit de oprichting van de Vlaamse bestuursrechtscolleges zodat de afhandeling ervan op proceseconomische wijze, en met voldoende waarborgen op een onafhankelijke behandeling, kan plaatsvinden bij de voorzitter van het betrokken bestuursrechtscollege die uitspraak doet in een tussenarrest. Als bestuursrechter oefent de voorzitter van het bestuursrechtscollege zijn ambt immers onafhankelijk en onpartijdig uit.

(ii) De betrokken aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling aangezien ook de wrakingsverzoeken gericht tegen bestuursrechters bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen doorgaans – op een enkele uitzondering na⁸ – door dit bestuursrechtscollege zelf worden behandeld met de afdeling Bestuursrechtspraak als cassatierechter.⁹ Alleen dit gegeven volstaat om vast te stellen dat de contentieux vatbaar is voor een gedifferentieerde regeling. Daarbij komt dat – zoals ook aangegeven in het advies van de afdeling Wetgeving – de federale regelgeving geenszins in een uniforme procedure voor de wraking van rechters van administratieve rechtscolleges voorziet.

(iii) Tot slot is de weerslag op de bevoegdheid van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uiterst beperkt of marginaal. Het betreft een hoogst uitzonderlijk contentieux dat zich zelden aandient en bijgevolg een zeer beperkt aantal procedures omvat. Hoewel de impact op de huidige rechtsmacht van de afdeling Bestuursrechtspraak om die reden hoe dan ook zo goed als onbestaande is (dat blijkt overigens uit het voormelde arrest nr. 253.433 van de Raad van State waarin de rechtsmacht slechts voor de eerste keer ter sprake kwam), staat tegen het tussenarrest waarin uitspraak wordt gedaan over het wrakingsverzoek, bovendien een cassatieberoep open bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, overeenkomstig artikel 14, §2, van de RvS-wet. Er is daarnaast in elk geval geen enkele impact op de bevoegdheden van federale burgerlijke hoven en rechtbanken.

Het voorgaande laat dus toe dat kan geconcludeerd worden dat aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de BWHI is voldaan zodat de Vlaamse decreetgever op legitieme wijze de rechtsmacht voor het behandelen van wrakingsverzoeken gericht tegen bestuursrechters van een Vlaams bestuursrechtscollege kon opdragen aan de voorzitter van het betrokken bestuursrechtscollege of, in voorkomend geval, de oudste kamervoorzitter.

Artikel 8 (artikel 16 DBRC-decreet – omkering van het zittingsprincipe)

Het nieuwe vierde lid van artikel 16 van het DBRC-decreet introduceert een omkering van het principe dat de zaak ter zitting wordt behandeld. Waar onder de oude regel nog een zitting moest worden georganiseerd tenzij de partijen daar in onderling overleg van af hadden gezien, wordt de schriftelijke behandeling voortaan de regel. De betrokken bepaling voorziet ook in enkele uitzonderingen op dit principe. Zo zal er altijd een zitting worden georganiseerd wanneer een van de partijen of de kamervoorzitter daar om verzoekt. Het verzoek van een partij of de beslissing van de kamervoorzitter moet niet uitdrukkelijk worden gemotiveerd. Op deze manier

⁸ Zie RvS 21 februari 2022, nr. 253.038.

⁹ Zie bijvoorbeeld RvS 1 december 2011, nr. 216.650.

wordt het recht op tegenspraak nog altijd ten volle gewaarborgd. Zonder afbreuk te doen aan het voormelde principe, vindt er verder nog altijd een zitting plaats tijdens de wrakingsprocedure, bij een beroep tot herziening, bij een vordering tot schorsing en bij het opleggen van voorlopige maatregelen. Het betreft een recht van een partij, waar de andere partijen noch de kamervoorzitter zich tegen kunnen verzetten.

Artikel 9 (artikel 16/1 DBRC-decreet – digitale zittingen)

Het nieuwe artikel 16/1 van het DBRC-decreet biedt de mogelijkheid om de techniek van de videoconferentie te gebruiken tijdens de zittingen van de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Het eerste lid van de eerste paragraaf heeft betrekking op de situatie waarin de kamervoorzitter wordt verzocht om de deelname aan of het volgen van de zitting per videoconferentie toe te staan. Met 'deelnemen' worden de actieve deelnemers aan de zitting geïnteresseerd, zoals procespartijen en hun raadslieden, getuigen en deskundigen. Met de volgers van een zitting wordt dan weer het geïnteresseerde publiek dat in het kader van de openbaarheid van de zitting de rechtspleging wil volgen bedoeld.

Wat het deelnemen aan de zitting per videoconferentie betreft, blijkt uit de termen 'in uitzonderlijke gevallen' dat zittingen in de regel nog altijd volledig fysiek plaatsvinden. De mogelijkheid kan alleen worden aangewend indien er een duidelijke meerwaarde is. Dit is met name het geval wanneer het gebruik van een videoconferentie de toegang tot de bestuursrechter kan faciliteren terwijl dit anders vrijwel onmogelijk zou zijn. Dit is evenwel niet het geval wanneer een partij zich niet wenst te verplaatsen naar de zittingszaal omwille van bijvoorbeeld een gebrek aan tijd. Er kan wel worden gedacht aan personen die omwille van ernstige gezondheidsproblemen of hoge leeftijd zich niet kunnen verplaatsen.

Daarnaast laat de bepaling ook toe om, uitzonderlijk, de zitting te volgen per videoconferentie. Hierbij kan worden gedacht aan een livestream voor het geïnteresseerde publiek bij de behandeling van zaken op zitting waarvoor een grote maatschappelijke belangstelling bestaat.

Het uitzonderingskarakter van de bepaling impliceert ook dat de mogelijkheid wordt ingevoerd ten gunste van de deelnemers of volgers. Uit de bepaling volgt bijgevolg niet dat rechters of een griffier per videoconferentie kunnen deelnemen.

Uit het gebruik van de term 'toestaan' blijkt dat degenen die per videoconferentie aan de zitting deelnemen of ze op die wijze volgen, daarmee moet hebben ingestemd. Het kan met andere woorden niet worden opgelegd aan de (andere) procespartijen. Tegelijk stelt de bepaling dat de kamervoorzitter dit 'kan' beslissen. Het betreft met andere woorden geenszins een recht. De kamervoorzitter moet een afwijzende beslissing bijgevolg ook niet motiveren.

Het tweede lid van de eerste paragraaf formuleert één geval waarin de zitting verplicht per videoconferentie plaatsvindt, namelijk in geval van noodtoestand, zoals bijvoorbeeld tijdens een pandemie. 'Noodtoestand' moet dus zeer restrictief worden geïnterpreteerd. In dit geval is geen toestemming vereist van de deelnemers of van de volgers. Daarnaast kunnen rechters, bijzitters en griffiers in dit uitzonderlijke geval ook per videoconferentie, in plaats van in de zittingszaal, aanwezig zijn op de zitting.

Het eerste lid van de eerste paragraaf laat toe om een zitting op verschillende manieren te organiseren. In de situatie die wordt geregeld in het eerste lid, zal de zitting per videoconferentie een hybride karakter hebben, namelijk wanneer een of

meer deelnemers of volgers zich niet fysiek naar de zittingszaal begeven terwijl de andere deelnemers wel fysiek aanwezig zijn. Het zwaartepunt van de zitting ligt in dat geval nog altijd in de zittingszaal, waar minstens de rechters, bijzitters en de griffier aanwezig zijn en enkele deelnemers of volgers eventueel per videoconferentie aansluiten. In de situatie die wordt geviseerd in het tweede lid, kan de zitting een hybride karakter hebben of zelfs volledig per videoconferentie plaatsvinden.

Verder wordt het recht op een eerlijk proces tijdens zittingen waarbij wordt gebruikgemaakt van een videoconferentie, altijd gegarandeerd. Daarnaast verankert de tweede paragraaf, ter verduidelijking of ter aanvulling van dit recht op een eerlijk proces, decretaal enkele specifieke waarborgen die gelden wanneer een videoconferentie wordt gebruikt. Het Europees Hof voor Rechten van de Mens (EHRM) oordeelde in het verleden al dat het organiseren van zittingen door middel van videoconferenties op zich niet onverenigbaar is met het recht op een eerlijk proces, op voorwaarde dat de rechtzoekende de rechtspleging daadwerkelijk kan volgen, zonder technische belemmeringen kan worden gehoord en de mogelijkheid heeft om vertrouwelijk met zijn advocaat te communiceren (EHRM 5 oktober 2006, nr. 45.106/04, Marcello Viola v. Italië, paragraaf 73 tot en met 75). Deze waarborgen zijn uitdrukkelijk opgenomen in de tweede paragraaf van de betrokken bepaling. Voorts werd ook rekening gehouden met de al geciteerde aanbevelingen van de CEPEJ.

De derde paragraaf geeft aan dat de DBRC een handleiding ter beschikking zal stellen waarin wordt uitgelegd op welke wijze een zitting concreet kan worden bijgewoond indien wordt gebruikgemaakt van een videoconferentie.

De vierde paragraaf voorziet in een delegatie aan de Vlaamse Regering om, binnen de contouren van dit nieuwe artikel 16/1, de nadere procedureregels uit te werken met betrekking tot het gebruik van de videoconferentie tijdens zittingen.

Artikel 10 (artikel 17 DBRC-decreet – delegatie om het digitale platform uit te werken)

Op basis van artikel 17 van het DBRC-decreet wordt aan de Vlaamse Regering de taak opgedragen om de nadere regels vast te stellen voor de vormvereisten en ontvankelijkheid van de verzoekschriften en voor de rechtspleging voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Vervolgens verduidelijkt deze bepaling om welke regels het precies kan gaan in dergelijke gevallen. Naast de bestaande machtigingen, wordt er een bijkomende delegatie verleend die de Vlaamse Regering machtigt om de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform te regelen en concreet vast te stellen op welke wijze de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges digitaal kan verlopen via het digitale platform.

Het zal in die gevallen onder meer gaan om regels met betrekking tot de wijze van authenticatie op het digitale platform; de omvang van de toegang tot het platform voor natuurlijke personen die zich laten vertegenwoordigen door een advocaat; de voorwaarden waaraan documenten die worden opgeladen op het digitale platform, moeten voldoen; de wijze waarop de digitale betekening rechtmatig en voorzienbaar plaatsvindt en de vereiste dat overheden zich op het digitale platform aanmelden zodat zij door de DBRC kunnen worden gecontacteerd indien ze als betrokkene worden geïdentificeerd in geval van een ingesteld beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege.

Aan het bestaande artikel 17 van het DBRC-decreet wordt daarnaast een lid toegevoegd met een delegatiebepaling die de Vlaamse Regering de mogelijkheid geeft om de tijdelijke vereisten voor de rechtmatige indiening van processtukken uit te werken in het uitzonderlijke geval van een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform als applicatie in zijn geheel. De Vlaamse Regering kan in een dergelijk geval ook de termijnen van de procedures opgenomen in het DBRC-decreet,

of de beroepstermijnen opgenomen in de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, opschorten of verlengen totdat de onbeschikbaarheid is opgelost. Onder een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform wordt onder meer verstaan: de (volledige) uitval van het systeem voor een langere periode ten gevolge van een cyberaanval of een langdurig technisch falen dat zich uitstrekt over een periode van meerdere volledige dagen.

De betrokken delegatie heeft evenwel geen betrekking op de gebeurlijke en (in de tijd) zeer beperkte onbeschikbaarheden van het digitale platform ten gevolge van kleinere systeemfouten of korte technische storingen of pannes. In het geval van een dergelijke onbeschikbaarheid op een vervalldag blijft de algemene overmachtsleer onverkort van toepassing.

Artikel 11 (nieuw artikel 17/1 DBRC-decreet – verplicht gebruik digitale procesvoering)

Dit artikel introduceert voor bepaalde categorieën van partijen of raadslieden een verplichting om gebruik te maken van het digitale platform tijdens de rechtspleging voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Na de positieve ervaringen met het bestaande loket, wordt de tijd rijp geacht om de procesvoering in het merendeel van de gevallen verplicht digitaal te laten verlopen. In de huidige maatschappelijke en juridische context wordt gekozen voor een gedifferentieerde aanpak, waarbij aandacht wordt besteed aan personen in de samenleving waarvoor het maken van de digitale omslag minder vanzelfsprekend is. Op die manier vindt de voorgestelde bepaling een balans tussen enerzijds het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd door onder andere artikel 6 van het EVRM en artikel 9 van het Verdrag van Aarhus, en anderzijds de vooruitgang, modernisering en verduurzaming van het Vlaamse bestuursprocesrecht en van de maatschappij door de digitale transformatie van overheidsdienstverlening. De (graduele) omslag naar een digitale procesvoering draagt bij aan het bieden van een efficiënte rechtsbescherming en het verder verkorten van de doorlooptijden bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Voorts wordt ook de toegang tot de rechter verhoogd, onder meer doordat partijen voortaan altijd digitaal toegang kunnen verkrijgen tot alle processtukken terwijl voorheen altijd een (fysieke) inzage op de griffie vereist was.

De verplichting volgt bovendien het voorbeeld van een aantal andere rechtscolleges binnen de gelaagde rechtsorde. Zo verplicht het Gerecht van de Europese Unie al het gebruik van het e-Curiaplatform. Daarnaast voorziet de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof in de mogelijkheid om in de toekomst het gebruik van een elektronisch uitwisselingsplatform verplicht te stellen.¹⁰ Tot slot verplicht de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de 'dossierbeheerder' het gebruik van de elektronische procesvoering zodra die ervoor heeft gekozen om een processtuk langs elektronische weg te deponeren.

Het verplichte gebruik van het digitale platform wordt opgelegd voor de volgende categorieën van partijen of raadslieden.

Ten eerste betreft het de opgesomde overheden en hun vertegenwoordigers, zoals omschreven in artikel I.3 van het Bestuursdecreet (onder meer de Vlaamse overheid, de Vlaamse adviesorganen en de lokale overheden). Van al deze overheden mag worden verwacht dat zij al digitaal werken en voldoende expertise hebben om jurisdictionele beroepsprocedures uitsluitend door middel van het digitale platform te kunnen voeren. Onder deze categorie vallen ook de vertegenwoordigers van deze overheden, zoals de leidend ambtenaar van het Departement Omgeving en de leidend ambtenaar van het Agentschap voor Natuur en Bos. Buitenlandse overheden vallen niet onder het toepassingsgebied van deze bepaling.

¹⁰ Zie hoofdstuk IIbis van titel V van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof.

Ten tweede wordt een verplichting ook noodzakelijk en proportioneel geacht voor een advocaat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van een partij. Van deze beroepsgroep mag anno 2023 een doorgedreven professionalisering worden verwacht waardoor het gebruik van een digitaal uitwisselingsplatform geen probleem zou mogen vormen. Voor een partij die tevens ook advocaat is en in eigen naam en voor eigen rekening optreedt als natuurlijke persoon, geldt de verplichting niet.

Ten derde geldt de verplichting ook zodra een partij of een raadsman die geen advocaat is, een verzoekschrift of eerste processtuk neerlegt door middel van het digitale platform. De neerlegging van het verzoekschrift of het eerste processtuk op papier of in het digitale platform, bepaalt met andere woorden of de rest van de procedure voor deze partij analoog dan wel digitaal zal verlopen.

Voor deze derde categorie is de verplichting om gebruik te maken van het digitale platform – anders dan voor de hogervermelde overheden en advocaten – dus afhankelijk gemaakt van de keuze van de partij of haar raadsman die geen advocaat is, aan het begin van de procedure om al dan niet gebruik te maken van het platform voor de digitale procesvoering. Op die manier komt de bepaling tegemoet aan de vereisten van het recht op toegang tot de rechter en het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 van het EVRM, artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en, in milieuzaken, artikel 9 van het Verdrag van Aarhus. Uit de beperkte rechtspraak van het Hof van Justitie kan worden afgeleid dat het – althans voor bepaalde justitiabelen – belangrijk blijft om traditionele, niet-digitale systemen te laten bestaan naast de digitale tegenhanger.¹¹ Zo blijft de mogelijkheid tot analoge procesvoering onder meer bestaan voor kwetsbare groepen die onvoldoende toegang hebben tot digitale middelen en die zich niet laten vertegenwoordigen door een advocaat. Door een eventuele verplichting tot het gebruik van de digitale procedure in dergelijke gevallen afhankelijk te maken van de expliciete keuze van de partij aan het begin van de procedure, is de beperking op het recht op de toegang tot de rechter evenredig met de eerder vermelde legitieme doelstellingen van algemeen belang. Wanneer een partij of een raadsman die geen advocaat is, zelf ervoor kiest om via het digitale platform een processtuk neer te leggen, heeft zij immers voldoende blijk gegeven van digitale vaardigheden.

De gemaakte keuze van een partij of haar raadsman die geen advocaat is, blijft gelden voor alle vorderingen tot schorsing en vorderingen tot vernietiging in dezelfde zaak. Het al dan niet kiezen voor het digitale platform dan wel voor de analoge communicatie bij het neerleggen het eerste processtuk heeft bijgevolg ook een weerslag op de andere vorderingen in dezelfde zaak. In een nieuwe zaak, bijvoorbeeld in een beroep tegen een herstelbeslissing, kan vervolgens opnieuw een keuze gemaakt worden.

Meer algemeen geldt de keuze voor of de verplichting tot het gebruik van de digitale procesvoering altijd slechts afzonderlijk per partij of raadsman. Dit impliceert dat het bestaan van een verplichting in hoofde van één partij, er niet automatisch voor zorgt dat de volledige procedure verplicht digitaal verloopt voor alle andere betrokken partijen. Het voorgaande brengt met zich mee dat de griffie van de DBRC zichzelf zodanig organiseert dat de procedure hybride kan worden gevoerd, waarbij met sommige partijen via het digitale uitwisselingsplatform wordt gecommuniceerd, terwijl de communicatie met andere partijen op papier plaatsvindt. Afgezien van de verplichting voor de hogervermelde overheden en voor advocaten, is de strikte vrijwaring van de keuzevrijheid essentieel om het recht op toegang tot de rechter zo ruim mogelijk te garanderen.

¹¹ Zie bijvoorbeeld HvJ 18 maart 2010, nr. C-317/08, C-318/08, C-319/08 en C-320/08, Rosalba Alassini v. Telecom Italia SpA.

Ook om praktische redenen is het niet wenselijk dat partijen binnen een procedure zouden wisselen tussen de analoge en digitale procesvoering. Daarom is het aangewezen dat het volgen van de digitale procedure in beginsel ook verplicht blijft voor een partij die gedurende de procedure ervoor kiest om zich niet langer te laten vertegenwoordigen door een advocaat. Een partij die er anderzijds voor gekozen heeft om op analoge wijze de procedure te doorlopen maar gedurende de procedure ervoor opteert om alsnog een advocaat onder de arm te nemen voor het indienen van zijn processtukken, is er niettemin toe gehouden om het analoge spoor te blijven volgen, ondanks de principiële verplichting voor advocaten om de digitale procesvoering te volgen.

Behoudens de toepassing van de algemene overmachtsleer, geldt voor alle partijen of raadslieden dat de stukken die analoog worden neergelegd nadat er een verplichting bestaat om het digitale platform te gebruiken, onontvankelijk zijn. Voor niet-vertegenwoordigde partijen die geen overheid zijn of voor raadslieden die geen advocaat zijn, kan het eerste processtuk evenwel niet om de voormelde reden onontvankelijk zijn aangezien er op dat ogenblik nog een vrije keuze gold voor deze partijen of raadslieden in de zin van punt 3° van de ontworpen bepaling.

Artikel 12 (artikel 21 DBRC-decreet – uniformisering van betalingen van het rolrecht)

Het eerste lid van paragraaf 5 van deze bepaling wordt opgeheven. Het decreet zal niet langer expliciet vereisen dat effectief gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst het bewijs wordt bezorgd dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht. Dit bewijs zal bij digitale betalingen immers moeilijk tegelijkertijd met de indiening van het verzoekschrift of de tussenkomst te leveren zijn (bijv. wanneer de storting plaatsvindt via een module in het platform of via directe overschrijving via een link in het platform). Vandaar dat deze passage samen met de gelijkaardige passage in het eerste lid van artikel 31/1, §4, van het DBRC-decreet (zie artikel 15) wordt opgeheven.

Sinds het Optimalisatiedecreet moeten verzoekende partijen en tussenkomende partijen het rolrecht in beginsel storten bij de indiening van het verzoekschrift, dan wel de tussenkomst. Het is wenselijk om de procedures te uniformiseren zodat deze principiële plicht voortaan ook geldt in het kader van een schorsingsvordering bij UDN (artikel 40, §2, DBRC-decreet). Net zoals dit het geval is in het kader van vordering tot vernietiging en een vordering tot schorsing bij hoogdringendheid (artikel 40, §1, DBRC-decreet), wordt ook hier voorzien in een regularisatiemogelijkheid waarbij de partijen de mogelijkheid krijgen om een eventueel gebrek aan storting te remediëren. Gelet op de specificiteit en eigenheid van de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid, wordt voorzien in een verkorte regularisatietermijn van drie dagen. De storting van het rolrecht is uitgewerkt als een ontvankelijkheidsvereiste. De bijkomende sancties die vroeger al bestonden in het kader van de schorsingsvordering bij UDN, worden hernomen voor het geval het rolrecht niet tijdig wordt gestort binnen de opgelegde termijn.

Artikel 13 en 14 (artikel 26 en 28 DBRC-decreet – harmoniseren verwijzing naar de algemene verordening gegevensbescherming)

Deze bepalingen behoeven geen verdere toelichting.

Artikel 15 (artikel 31/1 DBRC-decreet – bewijs gelijktijdige betaling)

Het eerste lid van paragraaf 4 van deze bepaling wordt opgeheven. Dit lid vereist dat de verzoekende partij gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift houdende een vordering tot vernietiging het bewijs bezorgt dat een overschrijvingsopdracht

is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht. Dit bewijs zal bij digitale betalingen immers moeilijk tegelijkertijd met de indiening van het verzoekschrift te leveren zijn (bijvoorbeeld wanneer de storting plaatsvindt via een module in het platform of via directe overschrijving via een link in het platform). Vandaar dat deze passage samen met de gelijkaardige passage in het eerste lid van artikel 21, §5, van het DBRC-decreet (zie artikel 12) wordt opgeheven.

Artikel 16 (artikel 32 DBRC-decreet – niet langer uitspraak in openbare terechtzitting)

De openbaarheid van de arresten van de bestuursrechtscolleges van de DBRC wordt momenteel al gegarandeerd door de bekendmaking ervan op de website van de DBRC waardoor de verplichte uitspraak in openbare zitting wordt afgeschaft.

Sinds de herziening van artikel 149 van de Grondwet is het – met uitzondering van strafzaken – immers niet langer vereist dat een vonnis of een arrest van een rechtscollege in openbare zitting wordt uitgesproken maar volstaat de openbare bekendmaking ervan op de wijze bepaald door de bevoegde wetgever (zie Grondwetsherziening van 22 april 2019 wat de openbaarheid van de vonnissen en arresten betreft, BS 2 mei 2019, 42442).

In het verlengde van deze grondwetsherziening wordt artikel 32 van het DBRC-decreet gewijzigd. Het eerste lid dat momenteel voorziet in de uitspraak in openbare zitting, wordt opgeheven. Aan het huidige tweede lid van artikel 32, dat logischerwijs het eerste lid wordt, wordt toegevoegd dat de arresten openbaar worden bekendgemaakt zoals momenteel al is voorzien in artikel 46 van het DBRC-decreet, met name via publicatie van het arrest op de website van de DBRC.

Artikel 17 (artikel 33 DBRC-decreet – tenlastelegging kosten bij schorsingsberoepen)

Met het Optimalisatiedecreet van 21 mei 2021 werd al de mogelijkheid verankerd om een volwaardige rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor elke afzonderlijke vordering (met name voor de schorsingsvordering bij UDN (artikel 40, §2, DBRC-decreet) en de schorsingsvordering bij hoogdringendheid (artikel 40, §1, DBRC-decreet) evenals voor de vordering tot vernietiging die de hoofdvordering vormt).

Uit de recente rechtspraak van de RvVb blijkt dat een uitspraak over de tenlastelegging van de kosten door de RvVb wel nog altijd wordt 'doorgeschoven' (en uitgesteld) naar het eindarrest in het kader van de vernietigingsprocedure (zie bijvoorbeeld RvVb 27 oktober 2022, nr. RvVb-A-2223-0173). Dit leidt ertoe dat een partij die in het gelijk wordt gesteld in het kader van de schorsingsprocedure, uiteindelijk weliswaar een rechtsplegingsvergoeding zal kunnen verkrijgen in het kader van deze vordering maar dat de eigenlijke toekenning ervan doorgaans met een nodeloze vertraging plaatsvindt. De tenlastelegging van de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding en van het rolrecht dat door de verzoekende partij werd betaald, waaruit de mogelijkheid om de betaling ervan te verkrijgen voortvloeit, gebeurt immers slechts in het eindarrest en dus niet in het arrest waarop de vordering betrekking heeft.

De voormelde werkwijze leidt tot een vertraging in de begroting van de kosten en bijgevolg tot een vertraagde betaling ervan. Daarnaast is het in het licht van de duidelijkheid en de transparantie voor de partijen aangewezen dat de begroting van alle kosten (de rechtsplegingsvergoeding, het rolrecht enzovoort) voortaan meteen plaatsvindt in het arrest waarop de vordering betrekking heeft. Op die manier worden de kosten van de schorsingsvordering (bij UDN of bij hoogdringendheid) meteen begroot en ten laste gelegd van de partij die in de betrokken vordering in het ongelijk wordt gesteld.

Om deze redenen worden in artikel 33 van het DBRC-decreet de woorden “ten gronde” geschrapt en wordt er een nieuw tweede lid ingevoegd zodat alle kosten niet langer uitsluitend ten laste worden gelegd in het (eind)arrest over de grond van de zaak. Deze regeling doet evenwel geen afbreuk aan het feit dat een schorsingsprocedure nog altijd moet worden beschouwd als een accessorium van de vernietigingsprocedure.

Artikel 18 (artikel 34 DBRC-decreet)

De ingrepen in paragraaf 3 en 5 van artikel 34 van het DBRC-decreet breiden de omkering van het principe dat de zaak altijd ter zitting wordt behandeld (zie het nieuwe artikel 16, vierde lid, DBRC-decreet zoals ingevoegd door artikel 8) ook uit naar de zittingen die plaatsvinden in het kader van het voornemen tot het aanwenden van de bestuurlijke lus en voor de zittingen die worden georganiseerd in het kader van de voorliggende herstelbeslissing na toepassing van de bestuurlijke lus. Ook in deze gevallen wordt de schriftelijke behandeling voortaan de regel. Er zal echter altijd een zitting worden georganiseerd op eenvoudig verzoek van een van de partijen of de kamervoorzitter. Voor een uitgebreide toelichting bij de nieuwe regeling inzake de zittingen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges wordt verwezen naar de bespreking van artikel 8 van dit ontwerp van decreet.

Verder wijzigt punt 5° van deze bepaling de zevende paragraaf van het bestaande artikel 34 van het DBRC-decreet waardoor een tussenarrest dat beslist over de toepassing van de bestuurlijke lus niet langer de proceduretermijnen schorst maar voortaan zal stuiten tot de uitspraak van het betrokken Vlaams bestuursrechtscollege in kwestie die volgt op de toepassing van de bestuurlijk lus (met name de vernietiging van de bestreden beslissing en/of de herstelbeslissing dan wel verwerping van het beroep tegen de herstelbeslissing en de vernietiging van de oorspronkelijk bestreden beslissing; zie artikel 34, §4 en §6, DBRC-decreet).

Net als de wijziging opgenomen in artikel 19, 2°, kadert deze aanpassing binnen de omslag naar de digitale procesvoering aangezien er vanuit technisch oogpunt in de voorziene digitale toepassingen discussie zou kunnen rijzen over het ogenblik dat een schorsing van de termijnen zou ingaan met als gevolg dat er evenmin duidelijkheid zou bestaan over de resterende termijn nadat de schorsing wordt opgeheven. Vandaar dat ervoor wordt geopteerd om de rechten van de betrokken partijen op de meest ruime wijze te beschermen door de bestaande schorsing van de proceduretermijnen te vervangen door een stuitend effect dat overigens technisch eenvoudiger te implementeren valt in het digitale platform. De rechten van de betrokken partijen worden op deze manier hoe dan ook verruimd aangezien er voor deze partijen meer duidelijkheid zal bestaan over het aanvangspunt en de duurtijd van de (verval)termijnen.

Artikel 19 (artikel 42 DBRC-decreet)

Punt 1° van deze bepaling voorziet een louter formele wijziging van de verwijzing naar de leden in artikel 33 van het DBRC-decreet ingevolge de wijziging ervan door artikel 17 van het voorliggende ontwerp van decreet. Dit onderdeel behoeft geen verdere toelichting.

Voorts wijzigt punt 2° van deze bepaling de vierde paragraaf van het bestaande artikel 42 van het DBRC-decreet zodat de overhandiging van een gezamenlijk bemiddelingsverzoek door de partijen de proceduretermijnen bij de RvVb niet langer schorst maar voortaan zal stuiten tot hetzij de datum van de bekrachtiging van het bemiddelingsakkoord hetzij de dag na de betekening van het proces-verbaal waarbij de voortzetting van de jurisdictionele procedure wordt vastgesteld ten gevolge van het gebrek aan een bemiddelingsakkoord of indien de RvVb vaststelt

dat de randvoorwaarden voor een geslaagde bemiddeling niet (langer) vervuld zijn.

Net als de wijziging opgenomen in artikel 18, 5°, kadert deze aanpassing binnen de omslag naar de digitale procesvoering aangezien er vanuit technisch oogpunt in de voorziene digitale toepassingen discussie zou kunnen rijzen over het ogenblik dat een schorsing van de termijnen zou ingaan met als gevolg dat er evenmin duidelijkheid zou bestaan over de resterende termijn nadat de schorsing wordt opgeheven. Vandaar dat ervoor wordt geopteerd om de rechten van de betrokken partijen op de meest ruime wijze te beschermen door de bestaande schorsing van de proceduretermijnen te vervangen door een stuitend effect dat overigens technisch eenvoudiger te implementeren valt in het digitale platform. De rechten van de betrokken partijen worden op deze manier hoe dan ook verruimd, aangezien er voor deze partijen meer duidelijkheid zal bestaan over het aanvangspunt en de duurtijd van de (verval)termijnen.

Artikel 20 en 21 (nieuw hoofdstuk 6/1 – verwerking van persoonsgegevens)

Met deze bepalingen wordt een nieuw hoofdstuk 6/1 met de titel 'Verwerking van persoonsgegevens' ingevoegd in het DBRC-decreet dat bestaat uit een nieuw artikel 48/1. Deze bepaling schept een algemeen decretaal kader voor de verwerkingen van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC die plaatsvinden in het kader van de uitoefening van de taken die aan de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC zijn opgedragen, met name het behandelen van de juridische beroepen die onder de rechtsmacht van de Vlaamse bestuursrechtscolleges vallen.

Volgens artikel 22 van de Grondwet komt het aan de bevoegde wetgever (in casu de Vlaamse decreetgever) toe om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven. Het volstaat evenwel dat ter zake de essentiële elementen worden vastgesteld door de decreetgever en de Vlaamse Regering.¹² Overeenkomstig de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in dit verband, bevat de voorliggende bepaling uit het ontwerp van decreet minstens de essentiële elementen van de betrokken gegevensverwerkingen, waaronder de categorieën van verwerkte gegevens (paragraaf 3), de categorieën van betrokken personen (paragraaf 2), de met de verwerking nagestreefde doelstelling (paragraaf 1), de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens (paragraaf 4) en de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens (paragraaf 6).¹³

Dit ruime decretale kader voor de verwerking van persoonsgegevens geldt niet alleen voor de verwerkingen die plaatsvinden in het kader van de digitale procesvoering maar is evenzeer van toepassing op de verwerkingen tijdens de traditionele afhandeling (de analoge behandeling of afhandeling op papier) van de jurisdictionele beroepen bij de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges. Dit doeleinde is welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd in de zin van artikel 5, lid 1, b), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De uitoefening van de decretale bevoegdheden van de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC en de mate waarin daarbij verwerkingen van persoonsgegevens plaatsvinden, kaderen binnen het vervullen van een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming, die rust op de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC. De verwerkingen die plaatsvinden

¹² Zie onder meer GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, overweging B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, overweging B.17 en GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, overweging B.11.2

¹³ Zie GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, overweging B.11.2. Zie in dezelfde zin Adv.RvS nr. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, overweging 101 en 102.

in het kader van de rechtspleging, kaderen ook binnen het vervullen van een taak van algemeen belang in de zin van artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC worden geïdentificeerd als twee afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken. De Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC zijn juridisch gezien aparte entiteiten. De DBRC is de dienst die de rechtscolleges en hun bestuursrechters ondersteunt. Het doeleinde van de verwerking door de personeelsleden van de DBRC (griffiers, referendarissen, coördinatiejuristen enzovoort) is zorgen voor de inhoudelijke en administratieve voorbereiding van de rechterlijke beroepsdossiers. Het doeleinde van de verwerking door de bestuursrechtscolleges en de daarin benoemde bestuursrechters is recht spreken op basis van de door de DBRC voorbereide dossiers. Daardoor worden weliswaar dezelfde categorieën van persoonsgegevens door alle instanties verwerkt maar het doeleinde waarvoor deze worden verwerkt, is dus verschillend. De opdracht van de DBRC en de opdracht van de rechtscolleges zijn vastgelegd in het DBRC-decreet en het uitvoeringsbesluit daarbij. Vandaar dat de DBRC en de rechtscolleges als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken worden aangeduid. De verwerkingen vinden bijgevolg onder het gezag van de voormelde verwerkingsverantwoordelijken plaats door onder meer de verschillende bestuursrechters en het personeel, de medewerkers, stagiairs en extern aangestelden van de DBRC.

De verwerkingen kunnen in het bijzonder betrekking hebben op het verzamelen, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, afschermen, wissen of vernietigen van persoonsgegevens. Ze vinden plaats met inachtneming van de geldende regelgeving inzake gegevensbescherming, in het bijzonder de algemene verordening gegevensbescherming.

De betrokken natuurlijke personen waarvan persoonsgegevens kunnen worden verwerkt in het kader van de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, worden in de tweede paragraaf van de bepaling opgenomen. Het gaat met name om de natuurlijke personen die als partij optreden of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege. Voorts gaat het ook om de vertegenwoordigers van een partij in een dergelijk jurisdictioneel beroep of de personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling ervan. Ook de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, de beroepsprocedure of het verkiezingsproces voorafgaand aan een jurisdictioneel beroep, zijn betrokken personen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan personen die bezwaren hebben ingediend tijdens de bestuurlijke besluitvormingsfase of personen die bestuurlijk beroep hebben ingediend maar zelf geen partij zijn bij het jurisdictioneel beroep tegen een vergunningsbeslissing genomen in laatste administratieve aanleg bij de RvVb.

Alle categorieën van natuurlijke personen waarvan gegevens zullen worden verwerkt, kunnen evenwel niet bij voorbaat worden vastgesteld aangezien de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC afhankelijk zijn van de informatie en persoonsgegevens die de partijen in het kader van de procesvoering en de bewijsvoering overmaken in hun proces- en overtuigingsstukken of van welke persoonsgegevens de verwerking noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege (zie artikel 21, §2, 4°).

De derde paragraaf vermeldt welke categorieën van persoonsgegevens van de personen, vermeld in de tweede paragraaf, kunnen worden verwerkt in het kader van de procesvoering voor de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges. Het kan gaan om de persoonsgegevens die nodig zijn om de partijen te identificeren, zoals naam en

voornaam, geboortedatum en, in voorkomend geval, overlijdensdatum en de vereiste gegevens om de partijen te contacteren, zoals adres, telefoonnummer of e-mailadres (zie artikel 21, §3, 1° en 2°). Afgezien van de identificatie van een procespartij is de geboortedatum in het bijzonder relevant om onder meer de procesbekwaamheid van een verzoekende of tussenkomende partij te kunnen beoordelen bij het instellen van een vordering of bij de tussenkomst. Verder is het geenszins uitzonderlijk dat er in het kader van het inquisitoriaal onderzoek van de diverse jurisdictionele beroepen waarvoor de Vlaamse bestuursrechtscolleges bevoegd zijn, beroepsgegevens, financiële gegevens, informatie over woningenkenmerken en verschillende bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt. Daarbij valt onder meer te denken aan medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten. Voor zover deze gegevens nuttig blijken voor het eigen onderzoek van het betrokken bestuursrechtcollege.

Zo kan er bijvoorbeeld naar aanleiding van de behandeling van een rechterlijk beroep bij de RvVb tegen een vergunningsbeslissing persoonlijke informatie van een aanvrager worden verwerkt zoals zijn beroepsgegevens, gegevens over zijn financiële situatie of informatie over de kenmerken van zijn woning (zie artikel 21, §3, 4°, 5° en 6°). Bij de RvVb kunnen ook gezondheidsgegevens of medische gegevens worden verwerkt in functie van het aantonen van het belang bij het bestrijden van een verleende vergunning. Het HHC behandelt onder andere beroepen tegen administratieve geldboetes opgelegd voor milieu- of bouw misdrijven. In dat kader bevatten de dossiers gegevens over strafbare feiten, eventuele voorafgaande veroordelingen enzovoort, of worden deze uitzonderlijk opgevraagd. Het is bijgevolg niet uitzonderlijk dat in het kader van een procedure voor de RvVb of het HHC informatie over strafrechtelijke vervolgingen of veroordelingen, zoals stedenbouwkundige misdrijven, dan wel medische informatie wordt verwerkt (zie artikel 21, §3, 8°).

In het kader van de specifieke rechterlijke beroepen die worden behandeld door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, zullen in het bijzonder persoonsgegevens worden verwerkt die informatie bevatten over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten (zie artikel 21, §3, 7°). De Raad voor Verkiezingsbetwistingen behandelt dan weer onder meer beroepen over lokale verkiezingen. Uit die betwistingen kan onder meer de politieke voorkeur van de verzoekende partij worden afgeleid (zie artikel 21, §3, 9°).

Naast de voormelde (categorieën van) gegevens is het ook in dit geval op voorhand onmogelijk in te schatten welke specifieke persoonsgegevens de partijen zullen overmaken aan de verwerkingsverantwoordelijken in het kader van de uitwisseling van proces- en overtuigingsstukken of welke gegevens noodzakelijk blijken voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege. Om deze reden kan geenszins worden uitgesloten dat er andere persoonsgegevens dan de categorieën, opgesomd in paragraaf 3, waaronder ook bepaalde bijzondere persoonsgegevens, zullen worden verwerkt in het kader van de afhandeling van de jurisdictionele beroepen die worden behandeld door de Vlaamse bestuursrechtscolleges (zie artikel 21, §3, 9°). Zo kan het voorvallen dat de partijen in het kader van hun feitelijke of juridische bewijsvoering eigenhandig bepaalde (gevoelige of bijzondere categorieën van) persoonsgegevens, zoals het rijksregisternummer (zie artikel 21, §3, 3°) of bepaalde medische of strafrechtelijke gegevens, overmaken in hun proces- en overtuigingsstukken gedurende de normale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

De vierde paragraaf identificeert de categorieën van personen en de entiteiten waaraan toegang en doorgifte tot de verwerkte persoonsgegevens kan worden verleend in het kader van de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Deze categorieën verkrijgen slechts toegang of doorgifte van persoonsgegevens voor zover

de verwerking ervan kadert binnen de wettelijke opdrachten die zijn opgedragen aan de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC.

In eerste instantie kunnen natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden of die als belanghebbende of betrokkene worden geïdentificeerd in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege, inzage of doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verkrijgen. Voorts gaat het ook om natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een dergelijk beroep. Een derde categorie vormen de natuurlijke personen die optreden als bemiddelaar, deskundige of getuige bij de behandeling van een juridictioneel beroep. Ook het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties die optreden in het kader van hun wettelijke of decretale bevoegdheden die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges kunnen inzage of doorgifte van de betrokken persoonsgegevens verkrijgen. Het gaat in deze laatste gevallen bijvoorbeeld om personeel of medewerkers van het Grondwettelijk Hof of de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in het kader van respectievelijk een procedure inzake prejudiciële vraag die werd opgestart door een Vlaams bestuursrechtscollege of van een cassatieberoep ingesteld tegen een arrest van een Vlaams bestuursrechtscollege. De toegang is in dit verband beperkt tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn in het kader van de uitoefening van de voormelde wettelijke of decretale bevoegdheden van de betrokken instanties. De voormelde beperking betreft voornamelijk informatie die niet dossiergerelateerd is. De volledige overdracht van een dossier van de rechtspleging door de Vlaamse bestuursrechtscolleges blijft evenwel onverkort mogelijk gelet op de specifieke noodzaak ervan voor de zorgvuldige afhandeling van de betrokken rechterlijke procedures bij de voormelde rechterlijke instanties.

Op grond van paragraaf vijf rust er zowel op bestuursrechters en het personeel van de DBRC als op de categorieën van natuurlijke personen die krachtens de vierde paragraaf toegang of doorgifte hebben verkregen tot de verwerkte persoonsgegevens, een algemene vertrouwensplicht.

Overeenkomstig de zesde paragraaf worden de persoonsgegevens die worden verwerkt voor de authenticatie van de gebruiker en voor het gebruik van het digitale platform, bewaard gedurende een periode van vijf jaar. Deze gegevens moeten voldoende lange tijd worden bewaard om een veilige omgeving te voorzien voor de digitale procesvoering door een gebruiker van het digitale platform en deze laatste de optie te geven gedurende die tijdsperiode terug te kunnen keren naar een beveiligde omgeving op het digitale platform. Om deze termijn niet langer te laten duren dan strikt vereist, werd onder meer rekening gehouden met de situatie waarin niet alleen een Vlaams bestuursrechtscollege maar ook de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, als cassatierechter, een uitspraak dient te doen in een voorliggend geschil. Er werd daarbij ook rekening gehouden met mogelijke procedures inzake prejudiciële vraag bij het Grondwettelijk Hof of bij het Europees Hof van Justitie.

Voor alle overige verwerkingen die plaatsvinden in het kader van de dossierbehandeling en de beslechting van juridictionele beroepen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges geldt een maximale bewaringstermijn van twintig jaar, conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming. Deze decretaal voorziene termijn is in overeenstemming met de bewaartermijnen die met Archief Vlaanderen zijn afgestemd en die gelden in het kader van artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. De Vlaamse bestuursrechtscolleges ressorteren onder de (functionele) rechterlijke macht. Als uitgangspunt voor de bewaartermijn wordt dan ook de buitencontractuele aansprakelijkheid van het Vlaamse Gewest genomen die aan de orde zou kunnen zijn wegens een foutief handelen van een bestuursrechter of een fout van het Vlaamse Gewest zelf. Ingevolge artikel 2262bis van het Burgerlijk Wetboek verjaren alle burgerlijke rechtsvorderingen tot

vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon. De vorderingen verjaren in ieder geval door verloop van twintig jaar vanaf de dag volgend op die waarop het feit waardoor de schade is veroorzaakt, zich heeft voorgedaan. Voor zover bepaalde dossiers en persoonsgegevens via een aselechte steekproef langer dan de voormelde bewaartermijn zouden worden bewaard, kadert deze bewaring binnen de optiek van de historische en/of cultureel-maatschappelijke waarde ervan op lange termijn, bijvoorbeeld met het oog op later wetenschappelijk onderzoek. In dit verband kan ook worden verwezen naar de mogelijkheid tot verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, voor wetenschappelijk of historisch onderzoek of voor statistische doeleinden in de zin van artikel 89 van de algemene verordening gegevensbescherming.

Voor het overige wenst de decreetgever te benadrukken dat de overige beginselen, waarborgen en rechten van de betrokkenen uit de algemene verordening gegevensbescherming onverkort gelden ten aanzien van de verwerkingen van persoonsgegevens waarvan sprake in deze bepaling. Het gaat onder meer om het recht op wissing, rectificatie en actualisering van persoonsgegevens en om informatie- en inzagerechten van de betrokkenen. Voorts dienen de verwerkingen van persoonsgegevens die plaatsvinden overeenkomstig deze bepaling, het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming te eerbiedigen en daardoor altijd beperkt te blijven tot wat noodzakelijk is om de doeleinden, opgenomen in paragraaf 1 van deze bepaling, te bereiken.

Artikel 22 en 23 (slotbepalingen – inwerkingtreding en overgangsbepaling)

De Vlaamse Regering wordt door het eerste lid van artikel 22 gemachtigd om de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van dit ontwerp van decreet die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de vernieuwde en digitale procesvoering, vast te stellen. Het gaat met name om artikel 2, 1°, 2° en 4°, artikel 8 tot en met 12, artikel 15 en 18 en artikel 19, 2°. Daarnaast zal de Vlaamse Regering ook de inwerkingtreding vaststellen van de bepaling over ambtskledij die de leden van de bestuursrechtscolleges en van de griffie bij het uitoefenen van hun ambt en op openbare plechtigheden dragen.

Het tweede lid van artikel 22 laat toe dat de Vlaamse Regering opteert voor een gefaseerde inwerkingtreding van de digitalisering van de DBRC-bestuursrechtscolleges. De digitale procesvoering zal in eerste instantie immers worden geïntroduceerd bij de RvVb. De inwerkingtreding van de digitale procesvoering bij het HHC, de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen kan door de Vlaamse Regering op een later ogenblik worden bepaald. Voorts laat deze bepaling ook toe dat de Vlaamse Regering bij een eventuele inkanteling van andere bestuursrechtscolleges onder de DBRC-koepel in de toekomst of bij een eventuele uitbreiding van de rechtsmacht van de Vlaamse bestuursrechtscolleges, de inwerkingtreding van de digitale procesvoering kan bepalen zodat in voorkomend geval rekening kan worden gehouden met de vereiste tijd om de digitale omslag te maken in die gevallen. Om deze reden voorziet het ontwerp van decreet overigens niet in een uiterste datum van inwerkingtreding van de bepalingen die betrekking hebben op de vernieuwde en digitale procesvoering, aangezien dit het graduele digitaliseringsproces van de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges in de weg zou staan. De bepalingen die geen verband houden met het digitaliseringsproces treden dan ook in principe meteen in werking (zie hierna).

Het derde lid van artikel 22 schrijft voor dat de bepalingen die betrekking hebben op de tenlastelegging van de kosten, met name artikel 17 en 19, 1°, in werking treden op de eerste dag van de maand die volgt na het verstrijken van de termijn van tien

dagen na de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad. Overeenkomstig artikel 23, §2, zijn deze bepalingen van toepassing op hangende vorderingen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Op die manier is het duidelijk dat de verplichting om de kosten altijd meteen ten laste te leggen in het arrest waarin uitspraak worden gedaan over de betrokken vordering, geldt voor alle arresten die worden uitgesproken vanaf het begin van de betrokken maand. Geen enkele bepaling uit het DBRC-decreet weerhoudt de bestuursrechtscolleges overigens ervan om de kosten al op dit ogenblik meteen ten laste te leggen in elk arrest waarin uitspraak wordt gedaan over een ingestelde (schorsings)vordering.

Voor de overige bepalingen die betrekking hebben op de interne organisatie van de DBRC (artikel 3 tot en met 6), de wrakingsregeling (artikel 7), de opheffing van de uitspraak in openbare zitting (artikel 16) en de bescherming van persoonsgegevens (artikel 2, 3°, artikel 13, 14, 20 en 21), wordt niet voorzien in een uitdrukkelijke afwijkende regeling voor de inwerkingtreding. Deze bepalingen treden bijgevolg volgens de reguliere wijze onmiddellijk in werking op de tiende dag na de publicatie van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Tot slot bevat artikel 23, §1, een overgangsbepaling voor de bepalingen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de vernieuwde en digitale procesvoering. In beginsel hebben nieuwe decretale bepalingen onmiddellijke werking in de tijd vanaf de datum van hun inwerkingtreding. Met het oog op de duidelijkheid, de eenvormigheid en de voorzienbaarheid van de jurisdictionele procedures voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, wordt er evenwel een overgangsbepaling opgenomen die de inwerkingtreding van de bepalingen over de digitale procedure moduleert. Op die manier worden de lopende jurisdictionele procedures niet geaffecteerd door de introductie van de digitale procesvoering. De betrokken decretale bepalingen over de digitale procesvoering zijn immers slechts voor het eerst van toepassing op de vorderingen die worden ingediend vanaf de inwerkingtreding ervan, waarvan de datum wordt bepaald door de Vlaamse Regering.

Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering al werd ingediend voor de inwerkingtreding van de voormelde bepalingen over de digitale procesvoering, blijven de bepalingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, van toepassing, zoals van kracht voor de inwerkingtreding ervan.

Indien de Vlaamse Regering, overeenkomstig het tweede lid van artikel 22, opteert voor een gefaseerde inwerkingtreding van de digitalisering van de DBRC-bestuursrechtscolleges zodat de verschillende rechtscolleges de digitale omslag op eigen snelheid en te gepasten tijde zouden kunnen maken, is de voormelde overgangsbepaling van toepassing afhankelijk van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van dit ontwerp van decreet die handelen over de digitale procesvoering, voor een specifiek DBRC-bestuursrechtcollege.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhai DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 10 maart 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 8 december 2017 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 8° wordt vervangen door wat volgt:

“8° beveiligde zending: een van de volgende betekeningswijzen:

- a) een analoge zending: een aangetekend schrijven of een afgifte tegen ontvangstbewijs;
- b) een digitale zending: een zending via het digitale platform, vermeld in punt 11°;
- c) elke andere betekeningswijze die de Vlaamse Regering bepaalt, waarvan de datum van de kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;”;

2° er wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° digitaal platform: het platform dat door de dienst van de Bestuursrechtscolleges ter beschikking wordt gesteld met het oog op de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges;”;

3° er wordt een punt 12° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“12° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”.

Art. 3. In artikel 6, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 9 december 2016, wordt de zinsnede “De functie van beheerder, hoofd van het coördinatiebureau, hoofdgriffier, griffier, griffiemedewerker, coördinatiejurist en referendaris wordt” vervangen door de zinsnede “De functies die de eerste voorzitter met toepassing van artikel 9, tweede lid, bepaalt, worden”.

Art. 4. In artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 9 december 2016, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De algemene vergadering bepaalt welke personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges met raadgevende stem in de algemene vergadering zetelen.”.

Art. 5. In artikel 9 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De eerste voorzitter stelt de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast en bepaalt de functies die binnen de dienst van de Bestuursrechtscolleges worden opgenomen.”;

2° in het derde lid worden de woorden “de beheerder” vervangen door de woorden “personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges”.

Art. 6. Artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van XXX, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13. §1. Een bestuursrechter van een Vlaams bestuursrechtscollege die weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat als vermeld in artikel 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek, onthoudt zich van de zaak en laat zich vervangen.

§2. De partijen kunnen bestuursrechters die zich over het beroep of bezwaar moeten uitspreken en tegen wie een reden tot wraking bestaat, schriftelijk en op gemotiveerde wijze wraken tot de zaak in beraad genomen wordt, tenzij de reden tot wraking later is ontstaan.

De redenen, vermeld in artikel 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek, zijn redenen tot wraking als vermeld in het eerste lid.

§3. Het besluit van de gewraakte bestuursrechter om niet in te gaan op het ingestelde wrakingsverzoek, wordt vastgesteld in een beschikking die de beweegredenen voor de afwijzing van het verzoek uitdrukkelijk weergeeft.

De griffier betekent de beschikking, vermeld in het eerste lid, samen met het wrakingsverzoek aan de partijen. De partijen kunnen hierover een nota indienen binnen een vervaltermijn van vijf dagen, die ingaat op de dag na de betekening van de voormelde beschikking.

Indien de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, geen nota als vermeld in het tweede lid, indient binnen de termijn, vermeld in het tweede lid, wordt zij geacht te berusten in de afwijzing ervan.

Indien de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, volhardt in haar wrakingsverzoek, worden de partijen uitgenodigd om te verschijnen op een zitting waarop het wrakingsverzoek wordt behandeld door de voorzitter van het Vlaams bestuursrechtscollege of, als die wordt gewraakt, door de oudste kamervoorzitter van het bestuursrechtscollege. Nadat de partijen zijn gehoord, wordt zonder verwijl bij tussenarrest uitspraak gedaan over het wrakingsverzoek.

§4. Bij inwilliging van een wrakingsverzoek wordt de gewraakte bestuursrechter vervangen.

§5. Naast de redenen, vermeld in paragraaf 2, gelden voor het Vlaamse bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, d), de volgende bijkomende redenen tot wraking:

- 1° de redenen, vermeld in artikel 829, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 2° het lidmaatschap van een rechtspersoon als vermeld in artikel 24, §4, van de Grondwet, die verantwoordelijk is voor de universiteit of de hogeschool waaraan de kwestieuze beslissing is genomen, of van een personeelslid van die universiteit of hogeschool;
- 3° een lid als vermeld in punt 2°, zijn geweest in een periode van drie jaar die aan het ingestelde beroep voorafgaat.”.

Art. 7. In artikel 16 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt tussen het derde en het vierde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onverminderd de zittingen die plaatsvinden met toepassing van artikel 13, artikel 39, §3, artikel 40 en 41, wordt een beroep alleen op een zitting behandeld indien de kamervoorzitter hiertoe beslist of indien een van de partijen hierom verzoekt.”;

2° het bestaande zesde lid, dat het zevende lid wordt, wordt vervangen door wat volgt:

“Zonder afbreuk te doen aan het openbaar karakter van de zitting, bepaalt de Vlaamse Regering in welke gevallen en op welke wijze de zitting uitzonderlijk op digitale wijze kan worden gevolgd.”.

Art. 8. In artikel 17 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“9° de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform evenals de wijze waarop de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform.”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In geval van een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval de tijdelijke vereisten voor de rechtmatige indiening van processtukken uitwerken en daarbij de termijnen, vermeld in dit decreet, of de beroepstermijnen die opgenomen zijn in de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, opschorten of verlengen tot de voormelde onbeschikbaarheid van het digitale platform is opgelost.”.

Art. 9. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt een artikel 17/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 17/1. Op straffe van onontvankelijkheid maken de volgende partijen of raadsman gebruik van het digitale platform:

- 1° de Vlaamse overheid, de Vlaamse administratie, de Vlaamse adviesorganen, de Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie, de lokale overheden en de externe overheden, vermeld in artikel I.3, 1°, 2°, 3°, 4°, 5° en 8°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, inclusief al hun vertegenwoordigers;
- 2° een advocaat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van een partij;
- 3° een partij of raadsman die geen advocaat is, en die een beroep doet op het digitale platform om een verzoekschrift of het eerste processtuk neer te leggen.

Op straffe van onontvankelijkheid geldt de gemaakte keuze van een partij of raadsman als vermeld in het eerste lid, 3°, om al dan niet gebruik te maken van het digitale platform voor alle vorderingen in dezelfde zaak.”.

Art. 10. In artikel 21 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 5 wordt het eerste lid opgeheven;

2° in de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt de zinsnede „, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort” vervangen door de woorden „niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst”;

3° in de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt het woord „derde” vervangen door het woord „tweede”;

4° aan de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt de volgende zin toegevoegd:

“In geval van een vordering tot schorsing die is ingesteld conform artikel 40, §2, wordt het rolrecht gestort binnen drie dagen na de dag van de betekening van de voormelde beveiligde zending.”;

5° aan de bestaande paragraaf 5, derde lid, die paragraaf 5, tweede lid, wordt, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Als de verzoekende partij in een vordering tot schorsing die ingesteld is conform artikel 40, §2, het rolrecht niet tijdig heeft gestort, worden de schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen, conform artikel 40, §2, en artikel 41 opgeheven conform de procedure, vermeld in artikel 40, §13. Als de tussenkomende partij in een vordering tot schorsing die is ingesteld conform artikel 40, §2, het rolrecht niet tijdig heeft gestort, kan ze geen voortzetting van de rechtspleging vragen.”;

6° paragraaf 6 wordt opgeheven.

Art. 11. In artikel 26, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Art. 12. In artikel 28, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Art. 13. In artikel 31/1, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 9 december 2016 en vervangen bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het bestaande tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt de zinsnede “, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort” vervangen door de woorden “niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift”;

3° in het bestaande tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt het woord “derde” vervangen door het woord “tweede”.

Art. 14. In artikel 33 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 3 juli 2015 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “ten gronde” opgeheven;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Een Vlaams bestuursrechtscollege spreekt zich in zijn arrest meteen uit over de kosten van de vordering waarop het arrest betrekking heeft.”.

Art. 15. In artikel 34 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 3 juli 2017 en gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, eerste lid, wordt het woord “zesde” vervangen door het woord “vierde”;

2° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen het woord “bestuursrechtscollege” en het woord “een” de zinsnede “, in voorkomend geval,” ingevoegd;

3° in paragraaf 5, derde lid, wordt het woord “zesde” vervangen door het woord “vierde”;

4° in paragraaf 5, derde lid, wordt tussen het woord “bestuursrechtscollege” en het woord “een” de zinsnede “, in voorkomend geval,” ingevoegd;

5° in paragraaf 7 wordt het woord “geschorst” vervangen door het woord “gestuit”.

Art. 16. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 9 december 2016 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden “derde en vierde” vervangen door de woorden “vierde en vijfde”;

2° in paragraaf 4 wordt het woord "schorst" vervangen door het woord "stuit".

Art. 17. In artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, wordt een achtste lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De Vlaamse Regering bepaalt de ambtskledij die de leden van de bestuursrechtscolleges en van de griffie bij het uitoefenen van hun ambt en op openbare plechtigheden dragen."

Art. 18. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 6/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"HOOFDSTUK 6/1. – Verwerking van persoonsgegevens".

Art. 19. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 6/1, ingevoegd bij artikel 17, een artikel 48/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 48/1. §1. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en de dienst van de Bestuursrechtscolleges de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming, namelijk de decretale taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van dit decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en waaraan ook de dienst van de Bestuursrechtscolleges uitvoering verleent.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, is beperkt tot wat noodzakelijk is om het doeleinde, vermeld in het tweede lid, te bereiken.

§2. Een Vlaams bestuursrechtcollege als vermeld in artikel 2, 1°, of de dienst van de Bestuursrechtscolleges kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verwerken van onder meer de volgende categorieën van betrokken personen:

- 1° de natuurlijke personen die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- 2° de natuurlijke personen die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege of die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een dergelijk beroep;
- 3° de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of

- verkiezingsproces die voorafgaat aan een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 4° de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen in het kader van de procesvoering in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een dergelijk beroep.

§3. De volgende categorieën van persoonsgegevens van de betrokken personen, vermeld in paragraaf 2, kunnen onder meer worden verwerkt in het kader van het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, tweede lid:

- 1° de identiteitsgegevens;
- 2° de contactgegevens;
- 3° het rijksregisternummer;
- 4° de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten;
- 5° de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon;
- 6° de woningkenmerken;
- 7° de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten;
- 8° de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten;
- 9° alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°.

Als de verwerkingen van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, betrekking hebben op bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens, zijn de voormelde verwerkingen toegelaten op grond van artikel 9, lid 2, f), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§4. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, en de dienst van de Bestuursrechtscolleges kunnen alleen toegang tot en doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verlenen aan:

- 1° de natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- 2° de natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 3° de natuurlijke personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 4° het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties in het kader van de wettelijke of decretale

bevoegdheden van de voormelde instanties die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

§5. De bestuursrechters en het personeel van de dienst van de Bestuursrechtscolleges die toegang tot of doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, hebben verkregen, nemen het vertrouwelijke karakter van de voormelde gegevens in acht.

§6. De persoonsgegevens die conform dit artikel worden verwerkt en die vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform, en voor het gebruik ervan, worden vijf jaar bewaard.

De maximale bewaringstermijnen voor de andere persoonsgegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die overeenkomstig dit artikel worden verwerkt, worden, conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, vastgelegd in de beheersregels, vermeld in artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.”.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen

Art. 20. De volgende bepalingen treden in werking op een datum die de Vlaamse Regering bepaalt:

1° artikel 2, 1° en 2°;

2° artikel 7 tot en met artikel 10;

3° artikel 13;

4° artikel 15;

5° artikel 16, 2°.

De Vlaamse Regering kan bij het bepalen van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in het eerste lid, een onderscheid maken tussen de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Artikel 14 en artikel 16, 1°, treden in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van tien dagen, die ingaat op de dag na de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Art. 21. §1. Artikel 2, 8° en 11°, artikel 16, 17, 17/1, 21, 31/1, 34 en 42, §4, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 19, eerste lid, van dit decreet, zijn voor het eerst van toepassing op de vorderingen die worden ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 19, eerste lid.

Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering is ingediend voor de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 19, eerste lid, is het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en

de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges van toepassing, zoals van kracht voor de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 19, eerste lid.

§2. Artikel 33 en 42, §3, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van artikel 6, artikel 14 en artikel 16, 1°, van dit decreet, zijn van toepassing op de hangende vorderingen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges op de datum van de inwerkingtreding van die bepalingen, vermeld in artikel 19, derde lid.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/038 van 21 maart 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen
roepnaam	(wijzigingsdecreet bestuursrechtscolleges)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 10 maart 2023

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme van 15 maart 2023, ontvangen door de VTC op 20 maart 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 21 maart 2023 en de beslissing om het dossier af te werken in een schriftelijke procedure;

Brengt op 21 maart 2023 het volgende advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

- De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de*

digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp beoogt de vereiste decretale kapstukken aan te reiken om de **procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges op digitale wijze** te voeren. De hier bedoelde bestuursrechtcolleges zijn een van de volgende instanties: het Milieuhandavingscollege, de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen,
4. **Voor bepaalde partijen en raadsleden** die optreden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals overheden en advocaten wanneer zij een partij vertegenwoordigen, wordt de **digitale procesvoering de verplichte vorm** van procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges waarvan de rechtspleging wordt geregeld door het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.
5. Voorts organiseert een Vlaams bestuursrechtcollege voortaan een zitting op verzoek van de kamervoorzitter of van één van de partijen.
6. Het ontwerp biedt ook de **mogelijkheid om de zitting op digitale wijze te volgen**.
7. Verder worden een aantal bepalingen betreffende de interne organisatie van de DBRC aangepast.
8. Tot slot voorziet het ontwerp van decreet in een nieuwe procedure tot wraking van een bestuursrechter, in een verplichting voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges om de kosten van een beroep meteen ten laste te leggen in het arrest waarin hierover uitspraak wordt gedaan, en in **een algemeen kader voor de verwerking van persoonsgegevens** door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC bij het uitoefenen van hun decretale opdrachten.
9. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens (onderlijning VTC):

Art. 2.

In artikel 2 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 8 december 2017 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 8° wordt vervangen door wat volgt:

“8° beveiligde zending: een van de volgende betekeniswijzen:

a) een analoge zending: een aangetekend schrijven of een afgifte tegen ontvangstbewijs;

b) een digitale zending: een zending via het digitale platform, vermeld in punt 11°;

c) elke andere betekeniswijze die de Vlaamse Regering bepaalt, waarvan de datum van de kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;”;

2° er wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° digitaal platform: het platform dat door de dienst van de Bestuursrechtscolleges ter beschikking wordt gesteld met het oog op de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges;”;

3° er wordt een punt 12° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“12° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”.

Art. 8.

In artikel 17 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht

1° er wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“9° de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform evenals de wijze waarop de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform.”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In geval van een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval de tijdelijke vereisten voor de rechtmatige indiening van processtukken uitwerken en daarbij de termijnen, vermeld in dit decreet, of de beroepstermijnen die opgenomen zijn in de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, opschorten of verlengen tot de voormelde onbeschikbaarheid van het digitale platform is opgelost.”.

Het artikel luidt dan :

Artikel 17.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de vormvereisten en ontvankelijkheid van de verzoekschriften en voor de rechtspleging voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges, waaronder de regels betreffende:

[...]

9° de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform evenals de wijze waarop de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform.

In geval van een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval de tijdelijke vereisten voor de rechtmatige indiening van processtukken uitwerken en daarbij de termijnen, vermeld in dit decreet, of de beroepstermijnen die opgenomen zijn in de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, opschorten of verlengen tot de voormelde onbeschikbaarheid van het digitale platform is opgelost.

Art. 9.

Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt een artikel 17/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 17/1. Op straffe van onontvankelijkheid maken de volgende partijen of raads mannen gebruik van het digitale platform:

1° de Vlaamse overheid, de Vlaamse administratie, de Vlaamse adviesorganen, de Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie, de lokale overheden en de externe overheden, vermeld in artikel I.3, 1°, 2°, 3°, 4°, 5° en 8°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, inclusief al hun vertegenwoordigers;

2° een advocaat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van een partij;

3° een partij of raadsman die geen advocaat is, en die een beroep doet op het digitale platform om een verzoekschrift of het eerste processtuk neer te leggen.

Op straffe van onontvankelijkheid geldt de gemaakte keuze van een partij of raadsman als vermeld in het eerste lid, 3°, om al dan niet gebruik te maken van het digitale platform voor alle vorderingen in dezelfde zaak.”.

Art. 11.

In artikel 26, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn

95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Het artikel luidt dan :

Artikel 26.

(...)

Met toepassing van artikel 23, lid 1, i), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de betrokkenen binnen acht dagen nadat is kennisgegeven van de beslissingen van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, op de griffie inzage nemen in het dossier.

Art. 12.

In artikel 28, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Het artikel luidt dan als volgt :

Artikel 28.

De personen die op de hoogte moeten worden gebracht van de beslissing van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, kunnen, met toepassing van artikel 23, lid 1, i), van de algemene verordening gegevensbescherming, binnen acht dagen na de kennisgeving of de mededeling van het feit dat de termijn van veertig dagen is verstreken inzage nemen in het dossier op de griffie en binnen diezelfde termijn beroep instellen bij de Raad van State.

Art. 18.

In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 6/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 6/1. – Verwerking van persoonsgegevens”.

Art. 19.

In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 6/1, ingevoegd bij artikel 17, een artikel 48/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 48/1. §1. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en de dienst van de Bestuursrechtscolleges de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming, namelijk de decretale taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van dit decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en waaraan ook de dienst van de Bestuursrechtscolleges uitvoering verleent.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, is beperkt tot wat noodzakelijk is om het doeleinde, vermeld in het tweede lid, te bereiken.

§2. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, of de dienst van de Bestuursrechtscolleges kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verwerken van onder meer de volgende categorieën van betrokken personen:

- 1° de natuurlijke personen die als partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;*
- 2° de natuurlijke personen die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een dergelijk beroep;*
- 3° de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of verkiezingsproces die voorafgaat aan een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;*
- 4° de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen in het kader van de procesvoering in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een dergelijk beroep.*

§3. De volgende categorieën van persoonsgegevens van de betrokken personen, vermeld in paragraaf 2, kunnen onder meer worden verwerkt in het kader van het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, tweede lid:

- 1° de identiteitsgegevens;*
- 2° de contactgegevens;*
- 3° het rijksregisternummer;*
- 4° de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten;*
- 5° de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon;*
- 6° de woningkenmerken;*
- 7° de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten;*
- 8° de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten;*
- 9° alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°.*

Als de verwerkingen van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, betrekking hebben op bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens, zijn de voormelde verwerkingen toegelaten op grond van artikel 9, lid 2, f), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§4. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, en de dienst van de Bestuursrechtscolleges kunnen alleen toegang tot en doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verlenen aan:

- 1° de natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;*
- 2° de natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;*
- 3° de natuurlijke personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;*
- 4° het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties in het kader van de wettelijke of decretale bevoegdheden van de voormelde instanties die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges.*

§5. De bestuursrechters en het personeel van de dienst van de Bestuursrechtscolleges die toegang tot of doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, hebben verkregen, nemen het vertrouwelijke karakter van de voormelde gegevens in acht.

§6. De persoonsgegevens die conform dit artikel worden verwerkt en die vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform, en voor het gebruik ervan, worden vijf jaar bewaard.

De maximale bewaringstermijnen voor de andere persoonsgegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die overeenkomstig dit artikel worden verwerkt, worden, conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, vastgelegd in de beheersregels, vermeld in artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.”.

10. De VTC gaf reeds advies over een voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat het digitaal loket betreft op 6 oktober 2020¹. Er is in belangrijke mate tegemoetgekomen aan de opmerkingen die in dit advies gemaakt werden, onder meer met betrekking tot de essentiële elementen die thans in het Ontwerp opgenomen zijn.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

11. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

de natuurlijke personen, partijen, belanghebbenden of betrokkene, de natuurlijke personen, vertegenwoordiger van een partij, bemiddelaar, deskundige of getuige, de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of verkiezingsproces die voorafgaat aan een juridisch beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege en de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is.

en dat het minstens de volgende gegevens betreft: identiteits- en contactgegevens, de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten, de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon, de woningkenmerken, de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten, de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten en alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn.

12. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

¹ https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2020_43_advies.pdf

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

13. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.

14. De memorie stelt in dat verband het volgende :

“De uitoefening van de decretale bevoegdheden van de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC en de mate waarin daarbij verwerkingen van persoonsgegevens plaatsvinden, kadert binnen het vervullen van een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c) van de algemene verordening gegevensbescherming, die rust op de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC.”

Het gaat dan met name om het behandelen van de juridische beroepen die onder de rechtsmacht van de Vlaamse bestuursrechtscolleges vallen in een IT-systeem.

15. De VTC sluit zich hierbij aan. Daarnaast gaat het ook om de normale dossierbehandeling, zodat er eveneens verwerkingen plaatsvinden op grond van een “taak van algemeen belang”
16. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM², artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen³ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁴
17. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c), AVG⁵, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn⁶. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden.

² Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

³ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁴ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁵ “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;”

⁶ Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

18. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁷, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.
19. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
20. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden voor die elementen.
21. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
22. De VTC wijst erop dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk onder meer gegevens over de gezondheid van de betrokkenen en ook 10 AVG, namelijk de gegevens over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten.
23. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
24. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

25. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).

⁷ "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;"

26. De volgende doeleinden worden in het Ontwerp vermeld: het uitvoeren van de decretale taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van het decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en waaraan ook de dienst van de Bestuursrechtscolleges uitvoering verleent.
27. De VTC is van oordeel dat de doeleinden voldoende duidelijk zijn omschreven en gerechtvaardigd zijn.

4. Verantwoordelijkheid

28. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
29. Het Ontwerp duidt aan als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken: de drie Vlaamse bestuursrechtscolleges vermeld in artikel 2, 1° en de dienst van de Bestuursrechtscolleges.
30. Onder Vlaamse bestuursrechtscolleges dient begrepen te worden:
 - a) het handhavingscollege, opgericht bij artikel 16.4.19, § 1, eerste lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
 - b) de Raad voor Vergunningsbetwistingen, opgericht bij artikel 4.8.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en waaraan tevens bevoegdheden toegekend worden bij artikel 105 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en artikel 43 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017;
 - c) de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, opgericht bij artikel 202 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011;
31. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁸ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
32. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁹ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG.
33. De VTC verwijst in dit kader naar het punt :
 - 3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5];

⁸ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁹ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneame van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

34. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht¹⁰.

5. Minimale gegevensverwerking

35. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

36. De **categorieën betrokkenen** zijn :

- de natuurlijke personen die als partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- de natuurlijke personen die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege of die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een dergelijk beroep;
- de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of verkiezingsproces die voorafgaat aan een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege; De memorie geeft als voorbeeld : personen die bezwaren hebben ingediend tijdens de bestuurlijke besluitvormingsfase of personen die bestuurlijk beroep hebben ingediend maar zelf geen partij zijn bij het juridictioneel beroep tegen een vergunningsbeslissing genomen in laatste administratieve aanleg bij de RvVb.
- de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen in het kader van de procesvoering in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een dergelijk beroep.

37. De **categorieën van persoonsgegevens** zijn :

- de identiteitsgegevens;
- de contactgegevens;
- het rijksregisternummer;
- de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten;
- de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon;
- de woningkenmerken;
- de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten;
- de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten;
- alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege als vermeld in artikel 2, 1°.

38. De memorie verklaart :

¹⁰ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit."

“Het kan gaan om de persoonsgegevens die nodig zijn om de partijen te identificeren, zoals voor- en achternaam, geslacht, leeftijd, geboortedatum en, in voorkomend geval, overlijdensdatum en de vereiste gegevens om de partijen te contacteren, zoals adres, telefoonnummer en e-mailadres. Hoewel het rijksregisternummer niet strikt noodzakelijk is om de partijen in een beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege te identificeren, komt het regelmatig voor dat de partijen eigenhandig het rijksregister[VTC: nummer] overmaken in hun processtukken gedurende de procedure zodat ook het rijksregisterVTC:[nummer] deel uitmaakt van de categorieën van persoonsgegevens die potentieel kunnen worden verwerkt in het kader van de voormelde procesvoering. Naast de voormelde (categorieën van) gegevens is de opsomming in paragraaf 3 evenmin exhaustief. Ook in dit geval is het immers op voorhand onmogelijk in te schatten welke specifieke persoonsgegevens de partijen zullen overmaken aan de verwerkingsverantwoordelijken in het kader van de uitwisseling van proces- en overtuigingsstukken of welke gegevens noodzakelijk blijken voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege. Om deze reden kan geenszins worden uitgesloten dat er andere persoonsgegevens dan de categorieën opgesomd in paragraaf 3, waaronder ook bepaalde bijzondere persoonsgegevens, zullen worden verwerkt in het kader van de afhandeling van de jurisdictionele beroepen die worden behandeld door de Vlaamse bestuursrechtscolleges.”

39. Wat de categorieën van persoonsgegevens betreft doet de VTC opmerken:

- “achternaam” bestaat niet, maar moet “naam” zijn;
- het is niet duidelijk waarom gegevens als geslacht of leeftijd verwerkt dienen te worden en de memorie verantwoordt dit ook niet;
- voor zover het rijksregisternummer toch systematisch verwerkt of gebruik zou worden, wijst de VTC op de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.

40. Voor wat de gegevens betreft zoals bedoeld in artikel 9 en 10 AVG doet de VTC opmerken :

- Artikel 9 verbiedt in principe de verwerking van de gegevens aldaar bedoeld tenzij deze verwerking een grond vindt in de uitzonderingen genoemd in artikel 9.2.

De memorie stelt in dat verband :

“Als de verwerkingen van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, betrekking hebben op bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens, zijn de voormelde verwerkingen toegelaten op grond van artikel 9, lid 2, f), van de algemene verordening gegevensbescherming.”

Artikel 9, lid 2, f) handelt over de verwerking noodzakelijk voor de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsovereenkomst of wanneer gerechten handelen in het kader van hun rechtsbevoegdheid, zodat de VTC zich hierin kan vinden.

- Artikel 10 stelt dat persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen alleen verwerkt mogen worden onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden.

De adviesvrager dient in de memorie wat dit betreft nadere toelichting te geven.

41. Wat de **ontvangers** betreft, deze zijn in de eerste plaats de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en de dienst van de Bestuursrechtscolleges.

42. Verder voorziet het Ontwerp:

“Een Vlaams bestuursrechtcollege en de dienst van de Bestuursrechtcolleges kunnen alleen toegang tot en doorgifte van de persoonsgegevens verlenen aan:

- *de natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;*
- *de natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege;*
- *de natuurlijke personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege;*
- *het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties in het kader van de wettelijke of decretale bevoegdheden van de voormelde instanties die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtcolleges.*

43. De VTC benadrukt dat de toegang tot de gevraagde gegevens enkel kan open gesteld worden voor de taken en het werkgebied waar iedere medewerker voor bevoegd is. De VTC brengt verder onder de aandacht dat het niet juist is om te spreken van een “doorgifte” waar dit een “mededeling” dient te zijn.

44. De VTC onderschrijft de bepaling die opgenomen is in het Ontwerp als volgt :

“De bestuursrechters en het personeel van de dienst van de Bestuursrechtcolleges die toegang tot of doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, hebben verkregen, nemen het vertrouwelijke karakter van de voormelde gegevens in acht.”

45. Voor zover het gaat om mededelingen als bedoeld in artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dienen de Vlaamse instanties protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

46. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.

47. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

48. Wat de **bewaartermijn** betreft stelt het nieuwe artikel 48/1, §6:

“§6. De persoonsgegevens die conform dit artikel worden verwerkt en die vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform, en voor het gebruik ervan, worden vijf jaar bewaard.

De maximale bewaringstermijnen voor de andere persoonsgegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die overeenkomstig dit artikel worden verwerkt, worden, conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, vastgelegd in de beheersregels, vermeld in artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.”

49. De memorie verantwoordt de eerste termijn als volgt :

“Overeenkomstig de zesde paragraaf worden de persoonsgegevens die worden verwerkt voor de authenticatie van de gebruiker en voor het gebruik van het digitale platform, bewaard gedurende een periode van vijf jaar. Deze gegevens moeten voldoende lange tijd worden bewaard om een veilige omgeving te voorzien voor de digitale procesvoering door een gebruiker van het digitale platform en deze laatste de optie te geven gedurende die tijdsperiode terug te kunnen keren naar een beveiligde

omgeving op het digitale platform. Om deze termijn niet langer te laten duren dan strikt vereist, werd onder meer rekening gehouden met de situatie waarin niet alleen een Vlaams bestuursrechtscollege maar ook de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, als cassatierechter, een uitspraak dient te doen in een voorliggend geschil. Er werd daarbij eveneens rekening gehouden met mogelijke procedures inzake prejudiciële vraag bij het Grondwettelijk Hof of bij het Europees Hof van Justitie.”

De VTC heeft geen opmerkingen wat dat betreft. Er dient wel gespecificeerd te worden hoe de gegevens vernietigd zullen worden na het bereiken van de termijn.

50. In verband met de tweede termijn doet de VTC evenwel opmerken dat de beheersregels vermeld in het Bestuursdecreet geen maximale termijnen betreffen.
51. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Juistheid

52. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
53. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

54. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
55. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 54, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

56. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
57. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft en de invoering van de verplichting van gebruik van een digitaal systeem een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
58. De VTC herhaalt wat ze al in haar advies VTC/A/W/2020/36 heeft gesteld, namelijk dat in het geval gekozen wordt voor teleconferencing, daarbij bijzondere maatregelen moeten worden genomen. Het is dan aangewezen dat de Vlaamse Regering hiervoor minimumregels oplegt (zie advies VTC/A/W/2020/34). Men dient er in ieder geval ook over te waken dat elke deelnemer aan het overleg correct wordt geïdentificeerd.

59. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

60. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹¹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹² die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹³ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁴.

61. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁵.

62. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten::

- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
- aanstellen van een DPO door de verwerker;
- aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.

63. De VTC wijst ook op de verplichting, zoals opgenomen in artikel 25, AVG, om de persoonsgegevens te beschermen door ontwerp en door standaardinstellingen (data protection by design en default).

64. In dat verband verwijst de VTC ook naar het eerdere advies in verband met de toegang tot het digitaal loket.

Een gebruiker werd in artikel 1 dat artikel 1 van het BVR van 16 mei 2014 wijzigt, onder punt 11° gedefinieerd als “iedere natuurlijke persoon die zich na authenticatie toegang heeft verleend tot het digitaal loket”.

Voor de authenticatie worden volgende authenticatiemiddelen aanvaard:

- een elektronische identiteitskaart;
- een federaal token;
- een beveiligingscode via een mobiele app;
- een beveiligingscode via sms;
- een andere authenticatie die aanvaard is door de Vlaamse minister, bevoegd voor justitie en handhaving, zoals vastgelegd in een ministerieel besluit.

¹¹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹² Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹³ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁴ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁵ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

65. De VTC adviseert om voor de vermelde authenticatiemiddelen ook te verwijzen naar technische specificaties (of definities), minstens in het uitvoeringsbesluit.

III. BESLUIT

66. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
- de verwerking van de aangehaalde categorieën van gegevens verantwoorden (luik 5);
- de verwerking van de gegevens bedoeld in artikel 10 AVG toelichten (luik 5);
- de bewaartermijn bepalen, minstens criteria opnemen die toelaten om de maximale bewaartermijn te bepalen (luik 5) ;
- de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7);
- beveiligingsmaatregelen opnemen in het Ontwerp voor het digitaal volgen van zittingen (luik 8).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-04-16 21:16:41 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

ADVIES VAN DE GEGEVENSBE SCHERMINGSAUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 89/2023 van 17 mei 2023

Betreft: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen (CO-A-2023-118)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon, mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhair Demir, Vlaams Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 17/03/2023;

Gelet op de bijkomende toelichting verstrekt door de aanvrager op 17/04/2023;

Brengt op 17 mei 2023 het volgende advies uit:

I. VOORWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande het voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen* (hierna "het voorontwerp van decreet" of "het voorontwerp").

2. Het decreet van 4 april 2014, zoals gewijzigd bij decreet van 21 mei 2021, regelt momenteel de organisatie en de rechtspleging van drie Vlaamse bestuursrechtscolleges, meer bepaald het Handhavingscollege (opgericht bij artikel 16.4.19, § 1, eerste lid, van het decreet van 5 april 1995 *houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid*), de Raad voor Vergunningsbetwistingen (opgericht bij artikel 4.8.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen (opgericht bij artikel 202 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011). De voormelde administratieve rechtscolleges worden inhoudelijk en organisatorisch overkoepeld en ondersteund door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (hierna "DBRC").

3. Eén van de doelstellingen opgenomen in het Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering bestaat erin ervoor te zorgen dat de procedures bij de DBRC binnen afzienbare tijd volledig digitaal kunnen worden gevoerd. Deze digitalisering van de procedures werd eveneens uitdrukkelijk als beleidsvoornemen opgenomen in het beleidsplan 2021-2024 van de DBRC:

"(...) de bouw van een digitaal platform of loket moet het mogelijk maken geschillen (jurisdictionele procedures) in het omgevingsrecht (en, omwille van de uitbreiding van bevoegdheden, ook in andere domeinen, zoals het onderwijsrecht) bij Vlaamse bestuursrechtscolleges volledig digitaal te laten verlopen, dat wil zeggen vanaf de indiening van een beroep tot en met de (betekening van de) uitspraak."

Zo moet het bijvoorbeeld mogelijk worden een procedure volledig digitaal te laten verlopen, dus zelfs zonder fysieke zitting (maar wel met waarborgen dat een onafhankelijke rechter, met respect voor de tegenspraak, oordeelt, en de garantie dat dit dan binnen een redelijke termijn gebeurt), of om zittingen digitaal te laten verlopen, zodat de procespartijen en/of de rechters zich niet hoeven te verplaatsen en het publiek toch de zitting kan volgen".

4. Bij Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021¹ werd reeds de facultatieve digitale neerlegging van documenten bij de deze rechtscolleges voorzien. Het ter advies voorliggende

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2021 *tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat het digitaal loket betreft*, BS 12 februari 2021.

voorontwerp van decreet beoogt nu onder meer een decretaal kader te voorzien voor de volledige digitalisering van de procesvoering binnen de DBRC-rechtscolleges. Hiertoe worden een aantal wijzigingen aangebracht aan de procedures voor voornoemde bestuursrechtscolleges, zoals opgenomen in het decreet van 4 april 2014. Met name voorziet dit ontwerp in een (verplichte) digitale procesvoering alsook de mogelijkheid om de zitting op digitale wijze te volgen, een nieuwe wrakingsprocedure voor de bestuursrechters en in een algemeen kader voor de verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC in het kader van de uitoefening van hun decretaale taken.

5. Wat dit laatste aspect betreft, voorziet het voorontwerp door middel van zijn artikelen 18 en 19 de invoeging van een Hoofdstuk 6/1 ("*Verwerking van persoonsgegevens*") in het decreet van 4 april 2014. In haar advies 2020/43 van 6 oktober 2020 betreffende het voorontwerp van DBRC-procedurebesluit wees de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) er op dat de wezenlijke elementen van de verwerking(en) van persoonsgegevens in het kader van de rechtspleging voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges in het DBRC-decreet zelf dienen te worden opgenomen, hetgeen vandaag nog niet het geval is. Het ter advies voorliggende voorontwerp beoogt de voormelde wezenlijke elementen van deze verwerking op te nemen in dit decreet. Dit decretaale kader is zowel van toepassing op de verwerkingen tijdens de traditionele afhandeling (de 'analoge' behandeling of afhandeling op papier) van de jurisdictionele beroepen bij de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges als op de (toekomstige) digitale afhandeling.

6. De Autoriteit verwijst eveneens naar het advies 2023/038² van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende het ter advies voorliggende voorontwerp.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a. Rechtsgrond – algemene principes

7. De Autoriteit wijst erop dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de Grondwet. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de Grondwet sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waar ook persoonsgegevens deel van uitmaken) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling; dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling³. Elke norm die de verwerking

² https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2023_038_advies.pdf.

³ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, Arrest van 4 april 2019, nr. 49/2019 ("*Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een*").

van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

8. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting⁴ of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd⁵, moet overeenkomstig artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 van de AVG, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 van de Grondwet noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld. Het gaat hierbij minstens om:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

9. Voor zover de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen, omvat de wettelijke bepaling terzake tevens volgende (aanvullende) essentiële elementen:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de (categorieën van) betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de (categorieën van) bestemmingen van de persoonsgegevens, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.
- de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

b. Toepassing van deze algemene principes

10. De voor advies voorgelegde tekst schrijft onder meer in de bestaande regelgeving een afzonderlijk en specifiek hoofdstuk in dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd (*Hoofdstuk 6/1. Verwerking van persoonsgegevens*).

voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling").

⁴ Art. 6.1.c) van de AVG

⁵ Art. 6.1.e) van de AVG.

11. Een dergelijk specifiek hoofdstuk inzake gegevensverwerking kan in bepaalde gevallen contra-productief werken op het vlak van voorzienbaarheid en zelfs eerder afbreuk doen aan de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen (waaronder het principe van minimale gegevensverwerking), inzonderheid in de mate dat dit, zoals *in casu* het geval is, de vorm aanneemt van een 'catch all' bepaling waarin in één bepaling alle te verwezenlijken doeleinden worden verzameld; in een andere bepaling alle verschillende verwerkingsverantwoordelijken worden vermeld; in nog een andere alle mogelijke betrokkenen; in weer een andere alle te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens worden opgelijst, etc. en dit zonder een duidelijke link te maken tussen deze onderscheiden verwerkingselementen.

12. Voor zover de steller van het ontwerp zou willen vasthouden aan de implementatie van een afzonderlijk specifiek hoofdstuk, gewijd aan de verwerking van persoonsgegevens, zal dit moeten worden herwerkt, waarbij op genuanceerde wijze zal moeten worden uiteengezet welke persoonsgegevens van welke betrokkenen noodzakelijk zijn ter verwezenlijking van welk concreet doeleinde en wie terzake optreedt als verwerkingsverantwoordelijke. Ook het vaststellen van passende te respecteren maximale bewaartermijnen dringt zich daarbij op.

13. De aanvrager geeft aan dat de verwerkingen van persoonsgegevens waartoe het voor advies voorliggende ontwerp aanleiding geeft, noodzakelijk zijn om te voldoen aan de decretale taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van het DBRC-decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges vermeld in artikel 2, 1° van het voorontwerp en waaraan ook de DBRC uitvoering verleent.

14. De Autoriteit stelt vast dat de door het voorontwerp omkaderde verwerkingen van persoonsgegevens een ernstige inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen inhouden, daar deze:

- het gebruik voorzien van het rijksregisternummer met het oog op de unieke identificatie van de betrokkenen (cf. artikel 19 voorontwerp - ontworpen artikel 48/1, §3, 3° DBRC-decreet); en
- betrekking hebben op bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG (cf. artikel 19 voorontwerp - ontworpen artikel 48/1, §3, 8° DBRC-decreet).

c. Doeleinde(n) van de in te voeren gegevensverwerking

15. Overeenkomstig artikel 5.1.b) van de AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen

deze persoonsgegevens vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt.

16. Uit de tekst van het ter advies voorliggende voorontwerp blijkt dat de beoogde verwerkingen van persoonsgegevens kaderen in de (digitalisering van) de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

17. Ontworpen artikel 48/1, §1, tweede lid bepaalt dat *"de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, noodzakelijk [is] om te voldoen aan een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming, namelijk de decretale taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van dit decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en waaraan ook de dienst van de Bestuursrechtscolleges uitvoering verleent"*.

18. Wat voormelde bepaling betreft, wijst de Autoriteit erop dat deze juridisch gezien en op vlak van de voorzienbaarheid voor de betrokkenen geen enkele meerwaarde biedt. Teneinde de rechtmatigheid van verwerkingen op grond van artikel 6.1. c) AVG te waarborgen, is het immers niet vereist dat in het ontwerpbesluit wordt gespecificeerd dat de daartoe verrichte gegevensverwerkingen worden verricht *"om te voldoen aan een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming"*. Voormelde bepaling zal derhalve worden geschrapt wegens redundantie ten opzichte van de AVG⁶ en wegens het ontbreken van toegevoegde waarde voor de rechtszekerheid en voorspelbaarheid van de regelgeving inzake de verwerking van persoonsgegevens. Niets belet om deze uitleg voor alle duidelijkheid in de voorbereidende werkzaamheden in te lassen met een pedagogisch oogmerk.

19. In de artikelsgewijze bespreking van de Memorie van toelichting preciseert de aanvrager dat de door het ter advies voorliggende voorontwerp omkaderde verwerkingen van persoonsgegevens tot doel de behandeling hebben van de juridische beroepen die onder de rechtsmacht van de Vlaamse bestuursrechtscolleges (*i.e.* het Milieuhandhavingscollege, de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen) vallen. Deze stelt dat *"dit ruime decretale kader voor de verwerking van persoonsgegevens niet enkel [geldt] voor de verwerkingen die plaatsvinden in het kader van de digitale procesvoering maar is evenzeer van toepassing op de verwerkingen tijdens de*

⁶ Ter herinnering, en zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie consequent in zijn rechtspraak heeft geoordeeld, houdt de rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen een verbod in op een transcriptie ervan in nationaal recht, omdat een dergelijke procedure" (creëren) een dubbelzinnigheid kan inhouden met betrekking tot zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het tijdstip van de inwerkingtreding ervan (HJEU, 7 februari 1973, *Commission vs. Italië* (C-39/72), Jurisprudentie, 1973, blz. 101, § 17). Zie ook en met name HJEU, 10 oktober 1973 *Fratelli Variola S.p.A. vs. Amministrazione italiana delle Finanze* (C-34/73), Jurisprudentie, 1973, blz. 981, § 11; HJEU, 31 januari 1978, *Ratelli Zerbone Snc c. Amministrazione delle finanze dello Stato*, Jurisprudentie (C-94/77), 1978, p. 99 §§ 24-26.

traditionele afhandeling (de 'analoge' behandeling of afhandeling op papier) van de jurisdictionele beroepen bij de verschillende Vlaamse bestuursrechtscolleges".

20. De Autoriteit is van oordeel dat bovenvermelde doeleinde als dusdanig als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd kan worden beschouwd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

d. Verwerkingsverantwoordelijke(n)

21. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

22. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

23. Ontworpen artikel 48/1, §1 DBRC-decreet bepaalt dat de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC als *afzonderlijke* verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4.7) AVG de in §3 opgesomde (categorieën van) persoonsgegevens verwerken. In de Memorie van toelichting wordt gepreciseerd dat de verwerkingen door onder meer de verschillende bestuursrechters en het personeel, de medewerkers, stagiairs en extern aangestelden van de DBRC bijgevolg plaatsvinden onder het gezag van de voormelde verwerkingsverantwoordelijken.

24. De Autoriteit wijst er wat dit betreft op dat uit het voorontwerp niet duidelijk blijkt voor welke (categorieën van) persoonsgegevens van welke (categorieën van) betrokkenen en voor welke doeleinden elk van de aangewezen entiteiten als verwerkingsverantwoordelijke zal optreden. Gevraagd naar bijkomende toelichting hieromtrent, stelt de aanvrager dat *"de bestuursrechtscolleges en de DBRC juridisch gezien aparte entiteiten [zijn]. (...) De DBRC is de dienst die de rechtscolleges en hun bestuursrechters ondersteunt. Het doeleinde van de verwerking door de personeelsleden van de DBRC (griffiers, referendarissen, coördinatiejuristen, ...) is zorgen voor de inhoudelijke en administratieve voorbereiding van de beroepsdossiers. Het doeleinde van de verwerking door de rechtscolleges en de daarin benoemde bestuursrechters is recht spreken op basis van de door de DBRC voorbereide dossiers. Daardoor worden weliswaar dezelfde categorieën van persoonsgegevens door alle instanties verwerkt maar het doeleinde waarvoor deze worden verwerkt is verschillend. De opdracht van de DBRC en de opdracht van de rechtscolleges zijn vastgelegd in het DBRC-decreet en*

uitvoeringsbesluit. De DBRC en de rechtscolleges zijn bijgevolg afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken". De Autoriteit wijst er op dat het aangewezen is deze toelichting minstens in de Memorie van toelichting op te nemen.

25. Verder stelt de Autoriteit vast dat ontworpen artikel 48/1, §3 DBRC-decreet (cf. *infra*) in de oplistijng van de verwerkte categorieën van persoonsgegevens melding maakt van "*7° de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten*". De Autoriteit meent hieruit te kunnen afleiden dat het in het DBRC-decreet in te voegen "*Hoofdstuk 6/1. Verwerking van persoonsgegevens*" eveneens betrekking heeft op de procedures voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de in dit verband verzamelde en verwerkte persoonsgegevens. Gevraagd naar nadere toelichting in dit verband, stelt de aanvrager wat dit betreft dat "*het ontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters op 15 maart 2023 [is] aangenomen in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement en vervolgens door de Vlaamse Regering op 17 maart 2023 bekrachtigd en afgekondigd. De wijzigingsbepalingen met betrekking tot deze inkanteling treden in werking op uiterlijk 1 september 2023. Deze categorie van persoonsgegevens werd opgenomen om te anticiperen op de toekomstige inkanteling*". Indien het voorontwerp van decreet eveneens de rechtspleging van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen beoogt te regelen, dient deze Raad in artikel 2, 1° DBRC-decreet, waarnaar ontworpen artikel 48/1, §1 DBRC-decreet verwijst, eveneens te worden vermeld als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijke voor wat betreft de persoonsgegevens verwerkt in het kader van de afhandeling van beroepen ingesteld voor deze laatste.

e. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

26. Artikel 5.1.c) AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

27. Ontworpen artikel 48/1, §1, derde lid DBRC-decreet stelt dat "*de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, beperkt [is] tot wat noodzakelijk is om het doeleinde, vermeld in het tweede lid, te bereiken*". De Autoriteit wijst er op dat door eenvoudigweg het beginsel van minimale persoonsgegevensverwerking te herhalen, deze bepaling geen enkele meerwaarde heeft in vergelijking met (artikel 5.1.c) van) de AVG en bovendien het verbod op overschrijving van de AVG schendt⁷. Daarom dient deze bepaling te worden geschrapt.

⁷ Cf. voetnoot 6.

28. Ontworpen artikel 48/1, §2 DBRC-decreet bepaalt wat betreft de **(categorieën van) betrokkenen** hetgeen volgt:

"§2. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, of de dienst van de Bestuursrechtscolleges kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verwerken van onder meer de volgende categorieën van betrokken personen⁸:

1° de natuurlijke personen die als partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;

2° de natuurlijke personen die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een dergelijk beroep;

3° de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of verkiezingsproces die voorafgaat aan een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;

4° de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen in het kader van de procesvoering in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een dergelijk beroep".

29. Wat betreft de verzamelde en verwerkte **(categorieën van) persoonsgegevens**, stelt artikel 48/1, §3:

"§3. De volgende categorieën van persoonsgegevens van de betrokken personen, vermeld in paragraaf 2, kunnen onder meer worden verwerkt⁹ in het kader van het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, tweede lid:

1° de identiteitsgegevens;

2° de contactgegevens;

3° het rijksregisternummer;

4° de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten;

5° de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon;

6° de woningkenmerken;

⁸ De Autoriteit onderlijnt.

⁹ Idem.

7° de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten;

8° de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten;

9° alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°.

30. De Memorie van toelichting preciseert in dit verband dat *"het kan gaan om de persoonsgegevens die nodig zijn om de partijen te identificeren, zoals voor- en achternaam, geslacht, leeftijd, geboortedatum en, in voorkomend geval, overlijdensdatum en de vereiste gegevens om de partijen te contacteren, zoals adres, telefoonnummer en e-mailadres. Hoewel het rijksregisternummer niet strikt noodzakelijk is om de partijen in een beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege te identificeren, komt het regelmatig voor dat de partijen eigenhandig het rijksregister[nummer] overmaken in hun processtukken gedurende de procedure zodat ook het rijksregister[nummer] deel uitmaakt van de categorieën van persoonsgegevens die potentieel kunnen worden verwerkt in het kader van de voormelde procesvoering. Naast de voormelde (categorieën van) gegevens is de opsomming in paragraaf 3 evenmin exhaustief. Ook in dit geval is het immers op voorhand onmogelijk in te schatten welke specifieke persoonsgegevens de partijen zullen overmaken aan de verwerkingsverantwoordelijken in het kader van de uitwisseling van proces- en overtuigingsstukken of welke gegevens noodzakelijk blijken voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege. Om deze reden kan geenszins worden uitgesloten dat er andere persoonsgegevens dan de categorieën opgesomd in paragraaf 3, waaronder ook bepaalde bijzondere persoonsgegevens, zullen worden verwerkt in het kader van de afhandeling van de jurisdictionele beroepen die worden behandeld door de Vlaamse bestuursrechtscolleges".*

➤ Wat betreft de gegevens die betrekking hebben op de partijen bij het geschil

31. De Autoriteit merkt vooreerst op dat bepaalde van de in de Memorie van toelichting opgesomde (categorieën van) persoonsgegevens niet uitdrukkelijk zijn opgenomen in ontworpen artikel 48/1, §3 DBRC-decreet en dat voor een aantal van deze gegevens nergens wordt verantwoord waarom de verzameling en verwerking ervan noodzakelijk zou zijn voor de beoogde doeleinden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de identificatiegegevens "geslacht" en "leeftijd". Dit dient bijgevolg te worden verduidelijkt dan wel dienen de betrokken gegevens te worden geschrapt.

32. De Autoriteit stelt verder vast dat ontworpen artikel 48/1, §3, 3° DBRC-decreet voorziet in de verwerking van het rijksregisternummer van de betrokkenen. In de Memorie van toelichting stelt de

aanvrager echter dat *"hoewel het rijksregisternummer niet strikt noodzakelijk is om de partijen in een beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege te identificeren, [het] regelmatig voor[komt] dat de partijen eigenhandig het rijksregister[nummer] overmaken in hun processtukken (...) zodat ook het rijksregister[nummer] deel uitmaakt van de categorieën van persoonsgegevens die potentieel kunnen worden verwerkt in het kader van voormelde procesvoering"*. De Autoriteit wijst er wat dit betreft op dat, overeenkomstig het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG, in het decreet uitsluitend de verwerking van die persoonsgegevens dient te worden voorzien die *noodzakelijk* zijn voor de verwezenlijking van beoogde doeleinde(n). In de praktijk dient er, bij de toepassing van het decreet, door de verwerkingsverantwoordelijke(n) vervolgens over te worden gewaakt dat uitsluitend voormelde gegevens worden verzameld en verwerkt.

33. De Autoriteit herinnert er in dit verband aan dat unieke identificatienummers een bijzondere bescherming genieten. Artikel 87 AVG voorziet dat de lidstaten die een nationaal identificatienummer vaststellen, er moeten over waken dat dit alleen wordt gebruikt met passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene. Zo vestigde de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorganger van de Autoriteit, reeds eerder¹⁰ de aandacht op in acht name van volgende waarborgen terzake:

- het gebruik van een algemeen identificatienummer moet worden beperkt tot de gevallen waarin dit strikt noodzakelijk is aangezien dit gebruik risico's impliceert inzake koppeling van bestanden;
- de doeleinden moeten duidelijk en expliciet worden gepreciseerd zodat men de beoogde soorten verwerkingen kan vermoeden/voorzien;
- de bewaartermijn en de eventuele mededelingen aan derden moeten eveneens worden omkaderd;
- technische en organisatorische maatregelen moeten het beveiligd gebruik passend omkaderen en
- de niet-naleving van de bepalingen die het gebruik omkaderen moeten worden gesanctioneerd aan de hand van effectieve, proportionele en ontradende sancties.

➤ Wat betreft de persoonsgegevens opgenomen in de processtukken

34. De Autoriteit begrijpt dat, zoals gesteld in de Memorie van toelichting, alle (categorieën van) betrokkenen en van persoonsgegevens *in casu* niet bij voorbaat exhaustief of precies kunnen worden vastgesteld aangezien de Vlaamse bestuursrechtscolleges en de DBRC afhankelijk zijn van de informatie en persoonsgegevens die de partijen in het kader van de procesvoering en de bewijsvoering

¹⁰ Zie advies nr. 19/2018 van 29 februari 2018 betreffende een voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen "Binnenlandse Zaken".

overmaken in hun proces- en overtuigingsstukken¹¹. De aanvrager neemt in artikel 48/1, §3 desalniettemin een niet-limitatieve lijst op van (mogelijke) te verzamelen en verwerken persoonsgegevens.

35. Gevraagd naar nadere toelichting in dit verband betreffende ontworpen artikel 48/1, §3, 8° ("de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming"), stelt de aanvrager dat het onder meer gaat "om medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten. Het is inderdaad denkbaar dat alle betrokken bestuursrechtscolleges bijzondere categorieën van persoonsgegevens zullen verwerken. Onderstaande voorbeelden zijn louter exemplarisch en niet exhaustief.

Bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen kunnen bijvoorbeeld gezondheidsgegevens of medische gegevens aangeleverd worden in functie van het aantonen van het belang bij het bestrijden van een verleende vergunning.

Het Handhavingscollege behandelt o.a. beroepen tegen administratieve geldboetes opgelegd voor milieu- of bouw misdrijven. In dat kader bevatten de dossiers gegevens over strafbare feiten, eventuele voorafgaande veroordelingen.

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen behandelt o.a. beroepen over lokale verkiezingen. Uit die betwistingen kan onder meer de politieke voorkeur van de verzoekende partij worden afgeleid.

Partijen leggen de meest uiteenlopende stukken neer, dus soms zal de DBRC gewoon uit noodzaak bijzondere categorieën van persoonsgegevens moeten verwerken". De Autoriteit neemt hier akte van.

36. De Autoriteit stelt vast dat ontworpen artikel 48/1, §3, 9° DBRC-decreet verder bepaalt dat, bovenop de in punten 1° tot en met 8° van voormelde bepaling, "alle (...) categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtcollege als vermeld in artikel 2, 1°" kunnen worden verzameld en verwerkt. Deze functionele beschrijving lijkt een betere oplossing dan een niet limitatieve opsomming met "onder meer". Niets belet de aanvrager om deze opsomming bij wijze van voorbeeld in de voorbereidende werkzaamheden te plaatsen.

37. Wat betreft de opsomming van de (categorieën van) persoonsgegevens lijkt het, samenvattend, *in casu* bijgevolg aangewezen in de tekst van het voorliggende voorontwerp enkel die (categorieën van) persoonsgegevens op te lijsten waarvoor de respectievelijke verwerkingsverantwoordelijken zelf genoodzaakt zullen zijn deze te verzamelen en verwerken in het kader van de behandeling van de voor hen ingestelde procedures (met name ter identificatie en

¹¹ Memorie van toelichting, p. 19.

authenticatie van de partijen en andere betrokkenen), zonder te trachten een limitatieve opsomming te geven van *alle* mogelijke (categorieën van) persoonsgegevens die gebeurlijk kunnen voorkomen in de neergelegde stukken in het kader van de respectievelijke procedures. Dit aangezien het, ten eerste, zoals eveneens aangegeven door de aanvrager, praktisch gezien onmogelijk is dit op exhaustieve wijze te doen. Voor deze laatste persoonsgegevens kan, zoals aangegeven in overweging 36, desgevallend worden gewerkt met een functionele beschrijving. Niets belet de aanvrager echter om de niet-limitatieve opsomming in de voorbereidende werkzaamheden op te nemen bij wijze van illustratie.

38. De Autoriteit wijst er in dit verband nogmaals op dat in de normatieve tekst enkel specifieke bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens dienen te worden opgenomen indien en voor zover dit noodzakelijk is met het oog op de voorzienbaarheid van de door de betrokken norm omkaderde verwerking of teneinde specifieke waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen te voorzien (cf. ook *supra* voorgaande opmerkingen).

39. Hetzelfde geldt voor de opsomming van de (categorieën van) betrokkenen in ontworpen artikel 48/1, §2 DBRC-decreet. Ook deze bepaling biedt, gelet op het niet-exhaustieve karakter van de opsomming geen bijkomende waarborgen inzake transparantie en voorzienbaarheid dan het reeds bestaande kader dat de rechtsplegingsprocedures voor de betrokken bestuursrechtscolleges vaststelt. Ook hier heeft de steller van het voorontwerp van decreet bijgevolg de volgende keuze:

- ofwel het herschrijven van deze bepaling door op exhaustieve wijze de categorieën van betrokkenen wiens gegevens dienen te worden verwerkt, op te sommen en uitdrukkelijk te koppelen aan de concrete taak van algemeen belang/doelstelling, indien zulks mogelijk is;
- ofwel het schrappen van deze bepaling, met dien verstande dat het reeds bestaande kader de nodige voorspelbaarheid biedt met betrekking tot de (categorieën van) betrokkenen;
- ofwel een functionele beschrijving, zoals hierboven voorgesteld wat betreft de (categorieën van) persoonsgegevens (cf. overwegingen 36-37).

f. Categorieën van ontvangers

40. Ingevolge het legaliteits- en voorzienbaarheidsprincipe dient de regelgeving die een verwerking van persoonsgegevens invoert, in voorkomend geval, eveneens de (categorieën van) ontvangers van deze gegevens evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt, te bepalen.

41. Ontworpen artikel 48/1, §4 DBRC-decreet bepaalt in dit verband het volgende:

"Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, en de dienst van de Bestuursrechtscolleges kunnen alleen toegang tot en doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verlenen aan:

1° de natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;

2° de natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;

3° de natuurlijke personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;

4° het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties in het kader van de wettelijke of decretale bevoegdheden van de voormelde instanties die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges".

42. De eerste drie categorieën van ontvangers roepen geen bijzondere bemerkingen op. Wat betreft de laatste categorie van ontvangers wijst de Autoriteit er evenwel op dat het aangewezen is te preciseren dat deze personeelsleden en vertegenwoordigers van overheidsinstanties en gerechtelijke instanties enkel toegang kunnen krijgen tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn in het kader van de uitoefening van hun "*wettelijke of decretale bevoegdheden*".

g. Bewaartermijn

43. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (beginsel van opslagbeperking).

44. De Autoriteit stelt vast dat ontworpen artikel 48/1, §6, eerste lid DBRC-decreet bepaalt dat "*de persoonsgegevens die conform dit artikel worden verwerkt en die vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform, en voor het gebruik ervan, vijf jaar [worden] bewaard*". In de Memorie van toelichting licht de aanvrager toe dat deze gegevens voldoende lang dienen te worden bewaard om een veilige omgeving te voorzien voor de digitale procesvoering door een gebruiker van het digitale platform en deze laatste de optie te geven gedurende deze tijdsperiode terug te keren naar deze beveiligde omgeving. De aanvrager voegt eraan toe dat bij het bepalen van voormelde bewaartermijn tevens rekening werd gehouden met de behandelingstermijnen van het dossier door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State als cassatierechter en/of mogelijke procedures

inzake prejudiciële vragen bij het Grondwettelijk Hof of het Hof van Justitie van de EU. De Autoriteit neemt hier akte van.

45. Ontworpen artikel 48/1, §6, tweede lid DBRC-decreet stelt dat *“de maximale bewaringstermijnen voor de andere persoonsgegevens dan de persoonsgegevens vermeld in het eerste lid (...) [worden] vastgelegd in de beheersregels, vermeld in artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018”*. Gevraagd naar nadere toelichting in dit verband, stelt de aanvrager dat de procedurestukken en de hierin vervatte persoonsgegevens *“integraal deel uitmaken van het dossier van de rechtspleging, en dat deze - na afloop van de behandeling van de dossiers - door de DBRC worden overgedragen aan het archiefdepot van de Vlaamse Overheid/Digitaal Archief Vlaanderen, dat deze dossiers volgens de toepasselijke beheersregels bewaart gedurende een vastgelegde termijn. Nadat de bewaartermijn verstreken is, worden de dossiers vernietigd met uitzondering van een steekproef”*.

46. Wat betreft deze tweede bewaartermijn, geregeld in ontworpen artikel 48/1, §6, tweede lid DBRC-decreet, wijst de Autoriteit er vooreerst op dat het opnemen van de bewaartermijnen in beheersregels niet in overeenstemming is met het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 AVG, en in samenlezing met artikel 22 van de Grondwet. Zoals hierboven reeds gesteld, dienen de wezenlijke elementen van de verwerking van persoonsgegevens immers in een formele wet (*i.e.* een wet, decreet of ordonnantie) te worden opgenomen in de mate dat sprake is van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, zoals *in casu* het geval is (cf. *supra* overwegingen 8-11). In het licht van artikel 22 van de Grondwet is het aan de decreetgever niet toegestaan om de verplichting die op haar rust om de wezenlijke elementen van de gegevensverwerking decretaal vast te stellen op algemene wijze te delegeren aan de uitvoerende macht of een bepaald bestuursorgaan¹².

47. Ten tweede stelt de Autoriteit vast dat in de beheersregels sprake is van een bewaartermijn van 20 jaar voor wat betreft de (digitale) procedurestukken die deel uitmaken van het rechtsplegingsdossier, waarbij als motivering wordt verwezen naar de verjaringstermijnen inzake

¹² Zie: Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een over een voorontwerp van wet “tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, Parl.St. Kamer, 54-3185/001, blz1 21-122.

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 “tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens”, Parl.St. Kamer 1997-98, nr. 49-1566/1, 108;
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 “houdende maatregelen inzake gezondheidszorg”, Parl.St. Kamer 2002-03, nr. 2125/2, 539;
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 27 december 2004, Parl.St. Kamer 2004-05, nr. 1437/2.

buitencontractuele aansprakelijkheid vervat in het Burgerlijk Wetboek¹³. De Autoriteit stelt bijgevolg vast dat uit de beheersregels kan worden afgeleid dat deze stukken *ten minste* gedurende voormelde termijn zullen dienen te worden bewaard, doch dat nergens een *maximale* bewaartermijn wordt vastgesteld voor wat betreft deze stukken en de erin vervatte persoonsgegevens. De beheersregels bepalen met andere woorden nergens na verloop van welke termijn de betrokken stukken niet langer mogen worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, zoals nochtans vereist door artikel 5.1.e) AVG. De Autoriteit verwijst in dit verband eveneens naar het arrest 110/2022 van het Grondwettelijk Hof, waarin dit laatste benadrukte dat *“door niet in een maximumtermijn voor het bewaren van persoonsgegevens te voorzien, de [betrokken bepalingen] niet bestaanbaar [zijn] met de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 5, lid 1, punt e) van de AVG”*. Bijgevolg dienen de (maximale) bewaartermijnen van de verwerkte persoonsgegevens of minstens de criteria ter bepaling hiervan te worden opgenomen in het voorliggende ontwerp van decreet.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het voorontwerp van decreet:

- nadere precisering van de (categorieën van) persoonsgegevens en de doeleinden waarvoor elk van de afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijke verantwoordelijk zal zijn evenals de toevoeging van Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen als verwerkingsverantwoordelijke (overwegingen 21-25);
- herwerking van de ontworpen artikelen 48/1, §2 en §3 betreffende de (categorieën van) betrokkenen en de verzamelde en verwerkte (categorieën van) persoonsgegevens wegens een gebrek aan toegevoegde waarde in termen van transparantie en voorzienbaarheid voor de betrokkenen zoals deze bepalingen in de voorliggende tekst zijn geformuleerd (overwegingen 26-39);
- precisering van de vierde categorie van ontvangers in ontworpen artikel 48/1, §4 DBRC-decreet (overwegingen 40-42);

¹³ Cf. in dit verband bijvoorbeeld wat betreft de Raad voor Verkiezingsbetwistingen: <https://www.archief.vlaanderen.be/archief/series/series/234e65600604491aaa728d63e33fda779f310e8a07f412cb4eff15cc31cef1e/details>.

- precisering in het voorontwerp van decreet van de (maximale) bewaartermijn van de persoonsgegevens bedoeld in ontworpen artikel 48/1, §6, tweede lid DBRC-decreet met het oog op de naleving van het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 6.3 AVG *juncto* artikel 22 Grondwet alsook artikel 5.1.e) AVG (overwegingen 42-46).

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

VOORONTWERP VAN DECREET
van 2 juni 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 8 december 2017 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 8° wordt vervangen door wat volgt:

“8° beveiligde zending: een van de volgende betekeningswijzen:

- a) een analoge zending: een aangetekend schrijven of een afgifte tegen ontvangstbewijs;
- b) een digitale zending: een zending via het digitale platform, vermeld in punt 11°;
- c) elke andere betekeningswijze die de Vlaamse Regering bepaalt, waarvan de datum van de kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;”;

2° er wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"11° digitaal platform: het platform dat door de dienst van de Bestuursrechtscolleges ter beschikking wordt gesteld met het oog op de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges;"

3° er wordt een punt 12° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"12° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).";

4° er wordt een punt 13° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"13° videoconferentie: een systeem van rechtstreekse, wederkerige en gelijktijdige uitwisseling van beeld en geluid dat een of meerdere geografisch van elkaar verwijderde personen of groepen van personen toelaat om visueel, auditief en verbaal met elkaar te communiceren.".

Art. 3. In artikel 6, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 9 december 2016, wordt de zinsnede "De functie van beheerder, hoofd van het coördinatiebureau, hoofdgriffier, griffier, griffiemedewerker, coördinatiejurist en referendaris wordt" vervangen door de zinsnede "De functies die de eerste voorzitter met toepassing van artikel 9, tweede lid, bepaalt, worden".

Art. 4. In artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 9 december 2016, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"De algemene vergadering bepaalt welke personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges met raadgevende stem in de algemene vergadering zetelen.".

Art. 5. In artikel 9 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

"De eerste voorzitter stelt de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast en bepaalt de functies die binnen de dienst van de Bestuursrechtscolleges worden opgenomen.";

2° in het derde lid worden de woorden "de beheerder" vervangen door de woorden "personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges".

Art. 6. Aan artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, wordt een achtste lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering bepaalt de ambtskledij die de leden van de bestuursrechtscolleges en van de griffie bij het uitoefenen van hun ambt en op openbare plechtigheden dragen.”.

Art. 7. Artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 17 maart 2023, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13. §1. Een bestuursrechter van een Vlaams bestuursrechtscollege die weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat als vermeld in artikel 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek, onthoudt zich van de zaak en laat zich vervangen.

§2. De partijen kunnen bestuursrechters die zich over het beroep of bezwaar moeten uitspreken en tegen wie een reden tot wraking bestaat, schriftelijk en op gemotiveerde wijze wraken tot de zaak in beraad genomen wordt, tenzij de reden tot wraking later is ontstaan.

De redenen, vermeld in artikel 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek, zijn redenen tot wraking als vermeld in het eerste lid.

§3. Het besluit van de gewraakte bestuursrechter om niet in te gaan op het ingestelde wrakingsverzoek, wordt vastgesteld in een beschikking die de beweegredenen voor de afwijzing van het verzoek uitdrukkelijk weergeeft.

De griffier betekent de beschikking, vermeld in het eerste lid, samen met het wrakingsverzoek aan de partijen. De partijen kunnen hierover een nota indienen binnen een vervaltermijn van vijf dagen, die ingaat op de dag na de betekening van de voormelde beschikking.

Indien de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, geen nota als vermeld in het tweede lid, indient binnen de termijn, vermeld in het tweede lid, wordt zij geacht te berusten in de afwijzing ervan.

Indien de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, volhardt in haar wrakingsverzoek, worden de partijen uitgenodigd om te verschijnen op een zitting waarop het wrakingsverzoek wordt behandeld door de voorzitter van het Vlaams bestuursrechtscollege of, als die wordt gewraakt, door de oudste kamervoorzitter van het bestuursrechtscollege. Nadat de partijen zijn gehoord, wordt zonder verwijl bij tussenarrest uitspraak gedaan over het wrakingsverzoek.

§4. Bij inwilliging van een wrakingsverzoek wordt de gewraakte bestuursrechter vervangen.

§5. Naast de redenen, vermeld in paragraaf 2, tweede lid, gelden voor het Vlaamse bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, d), de volgende bijkomende redenen tot wraking:

1° de redenen, vermeld in artikel 829, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek;

- 2° het lidmaatschap van een rechtspersoon als vermeld in artikel 24, §4, van de Grondwet, die verantwoordelijk is voor de universiteit of de hogeschool waaraan de kwestieuze beslissing is genomen, of van een personeelslid van die universiteit of hogeschool;
- 3° een lid als vermeld in punt 2°, zijn geweest in een periode van drie jaar die aan het ingestelde beroep voorafgaat.”.

Art. 8. In artikel 16 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt tussen het derde en het vierde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onverminderd de zittingen die plaatsvinden met toepassing van artikel 13, artikel 39, §3, artikel 40 en 41, wordt een beroep alleen op een zitting behandeld indien de kamervoorzitter hiertoe beslist of indien een van de partijen hierom verzoekt.”;

2° het bestaande zesde lid, dat het zevende lid wordt, wordt opgegeven.

Art. 9. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt een artikel 16/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16/1. §1. De kamervoorzitter kan in uitzonderlijke gevallen het deelnemen aan of het volgen van de zitting per videoconferentie toestaan.

In geval van noodtoestand, kan de kamervoorzitter beslissen dat de zitting per videoconferentie plaatsvindt.

§2. Het gebruik van een videoconferentie vereist minstens dat:

1° daadwerkelijk kan worden deelgenomen aan de zitting en het verloop ervan volledig kan worden gevolgd;

2° de deelnemers zich kunnen uitdrukken en elkaar kunnen zien en horen zonder technische belemmeringen;

3° een partij tijdens de videoconferentie daadwerkelijk en vertrouwelijk kan communiceren met zijn raadsman;

4° documenten voorafgaandelijk en tijdens de videoconferentie kunnen worden uitgewisseld;

5° de identiteit van de deelnemers voorafgaand aan de zitting kan worden gecontroleerd;

6° deelnemers beschikken over een hoge beeld- en geluidskwaliteit en een stabiele verbinding;

§3. De dienst van de Bestuursrechtscolleges stelt een handleiding ter beschikking op haar website met daarin de praktische regelingen in verband met het gebruik van de videoconferentie.

§4. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels omtrent het gebruik van de videoconferentie tijdens een zitting.

Art. 10. In artikel 17 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“9° de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform evenals de wijze waarop de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform.”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In geval van een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval de tijdelijke vereisten voor de rechtmatige indiening van processtukken uitwerken en daarbij de termijnen, vermeld in dit decreet, of de beroepstermijnen die opgenomen zijn in de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, opschorten of verlengen tot de voormelde onbeschikbaarheid van het digitale platform is opgelost.”.

Art. 11. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt een artikel 17/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 17/1. Op straffe van onontvankelijkheid maken de volgende partijen of raadsman gebruik van het digitale platform:

- 1° de Vlaamse overheid, de Vlaamse administratie, de Vlaamse adviesorganen, de Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie, de lokale overheden en de externe overheden, vermeld in artikel I.3, 1°, 2°, 3°, 4°, 5° en 8°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, inclusief al hun vertegenwoordigers;
- 2° een advocaat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van een partij;
- 3° een partij of raadsman die geen advocaat is, en die een beroep doet op het digitale platform om een verzoekschrift of het eerste processtuk neer te leggen.

Op straffe van onontvankelijkheid geldt de gemaakte keuze van een partij of raadsman als vermeld in het eerste lid, 3°, om al dan niet gebruik te maken van het digitale platform voor alle vorderingen in dezelfde zaak.”.

Art. 12. In artikel 21 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 5 wordt het eerste lid opgeheven;

2° in de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt de zinsnede “, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort” vervangen door de woorden “niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst”;

3° in de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt het woord “derde” vervangen door het woord “tweede”;

4° aan de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt de volgende zin toegevoegd:

“In geval van een vordering tot schorsing die is ingesteld conform artikel 40, §2, wordt het rolrecht gestort binnen drie dagen na de dag van de betekening van de voormelde beveiligde zending.”;

5° aan de bestaande paragraaf 5, derde lid, die paragraaf 5, tweede lid, wordt, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Als de verzoekende partij in een vordering tot schorsing die ingesteld is conform artikel 40, §2, het rolrecht niet tijdig heeft gestort, worden de schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen, conform artikel 40, §2, en artikel 41 opgeheven conform de procedure, vermeld in artikel 40, §13. Als de tussenkomende partij in een vordering tot schorsing die is ingesteld conform artikel 40, §2, het rolrecht niet tijdig heeft gestort, kan ze geen voortzetting van de rechtspleging vragen.”;

6° paragraaf 6 wordt opgeheven.

Art. 13. In artikel 26, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Art. 14. In artikel 28, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Art. 15. In artikel 31/1, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 9 december 2016 en vervangen bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het bestaande tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt de zinsnede “, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort” vervangen door de woorden “niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift”;

3° in het bestaande tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt het woord “derde” vervangen door het woord “tweede”;

Art. 16. In artikel 32 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° aan het tweede lid, dat het eerste lid wordt, worden de woorden “en wordt openbaar bekendgemaakt op de wijze bepaald bij artikel 46, eerste lid” toegevoegd.

Art. 17. In artikel 33 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 3 juli 2015 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “ten gronde” opgeheven;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Een Vlaams bestuursrechtscollege spreekt zich in zijn arrest meteen uit over de kosten van de vordering waarop het arrest betrekking heeft.”.

Art. 18. In artikel 34 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 3 juli 2017 en gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, eerste lid, wordt het woord “zesde” vervangen door het woord “vierde”;

2° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen het woord “bestuursrechtscollege” en het woord “een” de zinsnede “, in voorkomend geval,” ingevoegd;

3° in paragraaf 5, derde lid, wordt het woord “zesde” vervangen door het woord “vierde”;

4° in paragraaf 5, derde lid, wordt tussen het woord “bestuursrechtscollege” en het woord “een” de zinsnede “, in voorkomend geval,” ingevoegd;

5° in paragraaf 7 wordt het woord “geschorst” vervangen door het woord “gestuit”.

Art. 19. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 9 december 2016 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden “derde en vierde” vervangen door de woorden “vierde en vijfde”;

2° in paragraaf 4 wordt het woord “schorst” vervangen door het woord “stuit”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 6/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 6/1. – Verwerking van persoonsgegevens”.

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 6/1, ingevoegd bij artikel 20, een artikel 48/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 48/1. §1. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en de dienst van de Bestuursrechtscolleges de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming, namelijk de decretale taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van dit decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en waaraan ook de dienst van de Bestuursrechtscolleges uitvoering verleent. De verwerkingen die plaatsvinden in het kader van de rechtspleging in dit verband, zijn eveneens noodzakelijk voor het vervullen van een taak van algemeen belang die aan de verwerkingsverantwoordelijken is opgedragen, in de zin van artikel 6, lid 1, e) van de algemene verordening gegevensbescherming.

§2. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, of de dienst van de Bestuursrechtscolleges kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verwerken van de volgende categorieën van betrokken personen:

- 1° de natuurlijke personen die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- 2° de natuurlijke personen die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een dergelijk beroep;
- 3° de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of verkiezingsproces die voorafgaat aan een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 4° de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen in het kader van de procesvoering in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een dergelijk beroep.

§3. De volgende categorieën van persoonsgegevens van de betrokken personen, vermeld in paragraaf 2, kunnen worden verwerkt in het kader van het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, tweede lid:

- 1° de identiteitsgegevens;
- 2° de contactgegevens;
- 3° het rijksregisternummer;
- 4° de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten;
- 5° de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon;
- 6° de woningkenmerken;
- 7° de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten;
- 8° de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten;
- 9° alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°.

Als de verwerkingen van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, betrekking hebben op bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens, zijn de voormelde verwerkingen toegelaten op grond van artikel 9, lid 2, f), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§4. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, en de dienst van de Bestuursrechtscolleges kunnen alleen mededeling of toegang tot de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verlenen aan:

- 1° de natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- 2° de natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 3° de natuurlijke personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 4° het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties in het kader van de wettelijke of decretale bevoegdheden van de voormelde instanties die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges. De toegang is in dit verband beperkt tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn in het kader van de uitoefening van de voormelde wettelijke of decretale bevoegdheden.

§5. De bestuursrechters en het personeel van de dienst van de Bestuursrechtscolleges die toegang tot of doorgifte van de persoonsgegevens,

vermeld in paragraaf 3, hebben verkregen, nemen het vertrouwelijke karakter van de voormelde gegevens in acht.

§6. De persoonsgegevens die conform dit artikel worden verwerkt en die vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform, en voor het gebruik ervan, worden vijf jaar bewaard.

De maximale bewaringstermijnen voor de andere persoonsgegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die overeenkomstig dit artikel worden verwerkt, worden, conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, vastgelegd op twintig jaar.”.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen

Art. 22. De volgende bepalingen treden in werking op een datum die de Vlaamse Regering bepaalt:

1° artikel 2, 1°, 2° en 4°;

2° artikel 8 tot en met artikel 12;

3° artikel 15;

4° artikel 18;

5° artikel 19, 2°.

De Vlaamse Regering kan bij het bepalen van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in het eerste lid, een onderscheid maken tussen de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Artikel 17 en artikel 19, 1°, treden in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van tien dagen, die ingaat op de dag na de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Art. 23. §1. Artikel 2, 8° en 11°, artikel 16, 17, 17/1, 21, 31/1, 34 en 42, §4, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid, van dit decreet, zijn voor het eerst van toepassing op de vorderingen die worden ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid.

Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering is ingediend voor de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid, is het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges van toepassing, zoals van kracht voor de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid.

§2. Artikel 33 en 42, §3, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse

bestuursrechtscolleges, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van artikel 17 en artikel 19, 1°, van dit decreet, zijn van toepassing op de hangende vorderingen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges op de datum van de inwerkingtreding van die bepalingen, vermeld in artikel 22, derde lid.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 73.763/3
van 11 juli 2023

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen’

Op 5 juni 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 27 juni 2023. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Toon MOONEN, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Yves DEPOORTER, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 11 juli 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt ertoe het decreet van 4 april 2014 ‘betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’ op een aantal punten te wijzigen.

Zo wordt in een aantal bijkomende definities voorzien (artikel 2 van het voorontwerp) en wordt de eerste voorzitter gemachtigd om de organisatiestructuur vast te stellen van de dienst van de Bestuursrechtscolleges en om de functies te bepalen die binnen die dienst worden opgenomen (artikelen 3 en 5). De algemene vergadering bepaalt welke personeelsleden van die dienst met raadgevende stem in de algemene vergadering zetelen (artikel 4). De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de ambtskledij van de leden van de bestuursrechtscolleges en van de griffie te bepalen (artikel 6).

Tevens wordt de wraking van een bestuursrechter van een Vlaams bestuursrechtcollege nader geregeld (artikel 7) en wordt bepaald wanneer een beroep op een zitting wordt behandeld (artikel 8). Er wordt ook in de mogelijkheid voorzien om deel te nemen aan een zitting of om een zitting te volgen per videoconferentie (artikel 9) en om een digitaal platform te gebruiken voor de procesvoering (artikelen 10 en 11).

Voorts wordt niet langer vereist dat het bewijs van de betaling van het rolrecht samen met het verzoekschrift wordt ingediend (artikelen 12 en 15) en dat de arresten worden uitgesproken in een openbare zitting (artikel 16), maar er wordt wel vereist dat een Vlaams bestuursrechtcollege zich in zijn arrest meteen uitspreekt over de kosten van de vordering (artikel 17). Ook wordt bepaald dat de proceduretermijn wordt gestuit, in plaats van geschorst, wanneer de bestuurlijke lus wordt toegepast of de bemiddeling wordt gevraagd (artikelen 18 en 19).

Ten slotte wordt de verwerking van persoonsgegevens geregeld die met het decreet van 4 april 2014 gepaard gaat (artikelen 20 en 21) en wordt een verwijzing naar de algemene verordening gegevensbescherming² aangepast (artikelen 13 en 14).

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de inwerkingtreding van een aantal bepalingen van het aan te nemen decreet te regelen (artikel 22) en er wordt bepaald op welke vorderingen een aantal bepalingen van het aan te nemen decreet van toepassing zijn (artikel 23).

ALGEMENE OPMERKINGEN

3.1. In het ontworpen artikel 9, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 (artikel 5 van het voorontwerp) wordt de eerste voorzitter gemachtigd om de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast te stellen en om de functies te bepalen die binnen die dienst worden opgenomen. In het verlengde hiervan worden in het decreet van 4 april 2014 een aantal verwijzingen naar specifieke functies vervangen door meer generieke bewoordingen (ontworpen artikelen 6, eerste lid, 7, eerste lid, en 9, derde lid, van het decreet van 4 april 2014) (artikelen 3 tot 5 van het voorontwerp).

In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende gesteld:

“De aangebrachte wijzigingen in de artikelen 6, 7 en 9 van het DBRC-decreet betreffen de interne organisatie van de DBRC. Ze hebben als oogmerk om de werking van de DBRC voor te bereiden op de toekomstige uitdagingen die afkomen op de DBRC en de bestuursrechtscolleges die de DBRC ondersteunt. Ze laten onder meer toe dat de werkingsstructuur van de DBRC met een grotere flexibiliteit kan worden ingevuld, onder meer door de diverse functies die de personeelsleden van de DBRC opnemen niet langer uitdrukkelijk te verankeren in het DBRC-decreet. De voorgenomen wijziging van artikel 9 van het DBRC-decreet houdt in dat de eerste voorzitter de functies die de personeelsleden binnen de DBRC opnemen, bepaalt en laat toe dat de organisatie- en werkingsstructuur van de DBRC kan worden aangepast door de eerste voorzitter. Wanneer de eerste voorzitter de organisatiestructuur van de DBRC grondig wijzigt, kan diens voorstel, overeenkomstig het tweede lid, 4° van artikel 7 van het DBRC-decreet, aan de algemene vergadering van de DBRC worden voorgelegd. Deze bepaling doet geen afbreuk aan artikel I.4, §1 van het Vlaams Personeelsstatuut (het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid).”

3.2. In advies 53.941/AV/3 van 17 oktober 2013 heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, erop gewezen dat de artikelen 145, 146 en 161 van de Grondwet inhouden dat het instellen van rechtscolleges en het bepalen van hun bevoegdheden bij een wetkrachtige norm, in dit geval bij decreet, moeten worden geregeld. Volgens de Raad impliceerde dat het volgende:

“Gelet op het intrinsieke belang van de regels inzake de samenstelling en de werkwijze van en de rechtspleging voor de betrokken rechtscolleges, moeten ook deze regels ten minste in hoofdzaak, bij decreet worden vastgesteld. Bijkomstige en meer gedetailleerde regels kunnen dan op een lager niveau worden bepaald, maar daarbij moet dan rekening worden gehouden met de vereiste onafhankelijkheid van de betrokken rechtscolleges ten aanzien van de uitvoerende macht. Uit dit laatste beginsel vloeit weliswaar niet voort dat geen enkel aspect van de inrichting en de werking van en de rechtspleging voor de betrokken rechtscolleges door de decreetgever aan de Vlaamse Regering kan worden gedelegeerd, maar op zijn minst zal telkens moeten worden nagegaan of de aan de Vlaamse Regering gedelegeerde regelingsbevoegdheid wel spoort met de vereiste onafhankelijkheid van het betrokken rechtscollege ten aanzien van de Vlaamse Regering.

Daarnaast is het ook mogelijk om de regeling van bepaalde aspecten van de inrichting en de werking van de rechtscolleges op te nemen in een huishoudelijk reglement of een reglement van orde dat wordt opgesteld door het betrokken rechtscollege (of door de algemene vergadering van de Vlaamse bestuursrechtscolleges). In dat geval kunnen evenwel enkel louter interne aspecten worden geregeld en geen aspecten die verplichtingen inhouden voor derden, zoals de procespartijen en hun raadslieden.”³

3.3. In arrest nr. 138/2015 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat het wettigheidsbeginsel inzake de rechterlijke organisatie vervat in de artikelen 146, 152, eerste lid, 154, 155 en 157 van de Grondwet betrekking heeft op

“het instellen van rechtbanken, het in ruste stellen van de rechters, het pensioen van de rechters, de wedden van de leden van de rechterlijke orde, de voor de rechters geldende onverenigbaarheden, en de organisatie van de rechtbanken, hun bevoegdheden en de wijze van benoeming en de duur van het ambt van hun leden. Daaruit blijkt dat de Grondwet een wetgevend optreden vereist voor het instellen van de rechtbanken, voor de organisatie ervan op jurisdictioneel vlak (het aantal rechtbanken, de indeling in rechtsgebieden, de bevoegdheden van de rechtbanken, de samenstelling van de zetel, enz.) en voor het statuut van de rechters”.⁴

De in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens vervatte vereiste dat een rechtbank dient te worden ingesteld “bij de wet” moet volgens het Grondwettelijk Hof op een gelijksoortige wijze worden geïnterpreteerd:

“De in die verdragsbepaling vervatte vereiste beoogt te voorkomen dat de organisatie van de rechtbanken zou worden overgelaten aan de uitvoerende macht, en slaat volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in essentie op het instellen en het jurisdictioneel organiseren van de rechtbanken (het bepalen van de bevoegdheden ervan, het bepalen van het aantal rechtbanken, het bepalen van de rechtsgebieden, enz.), op de samenstelling van de zetel, en op het statuut van de rechters (EHRM, 22 juni 2000, *Coëme e.a.* t. België, § 98; 20 oktober 2009, *Gorguiladzé* t. Georgië, §§ 67-69; 27 oktober 2009, *Pandjikidzé e.a.* t. Georgië, §§ 103-105; 21 juni 2011, *Frani* t. Slowakije, §§ 134-136; 9 januari 2013, *Oleksandr Volkov* t. Oekraïne, §§ 150-151)”.⁵

In arrest nr. 62/2018 heeft het Grondwettelijk Hof omtrent de bevoegdheid van de korpschef om een zaak aan een collegiale kamer toe te wijzen daar het volgende aan toegevoegd:

“In landen met een gecodificeerd recht, mag de organisatie van het gerechtelijk systeem evenmin worden overgelaten aan het discretionaire oordeel van de gerechtelijke autoriteiten, wat evenwel niet uitsluit dat hun een zekere bevoegdheid wordt toegekend om de nationale wetgeving op dat gebied te interpreteren (EHRM, *Gorguiladzé* t. Georgië, voormeld, § 69).”⁶

³ Adv.RvS 53.941/AV/3 van 17 oktober 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 4 april 2014, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2383/1, 173, opmerking 11.

⁴ GwH 15 oktober 2015, nr. 138/2015, B.40.1. Zie ook GwH 5 oktober 2017, nr. 108/2017, B.10.2; GwH 31 mei 2018, nr. 62/2018, B.40.1; GwH 4 oktober 2018, nr. 128/2018, B.9.2.

⁵ GwH 15 oktober 2015, nr. 138/2015, B.40.2. Zie ook GwH 5 oktober 2017, nr. 108/2017, B.10.2; GwH 31 mei 2018, nr. 62/2018, B.27.2; GwH 4 oktober 2018, nr. 128/2018, B.9.2.

⁶ GwH 31 mei 2018, nr. 62/2018, B.15.3.

Nog volgens het Grondwettelijk Hof kan uit de voormelde grondwetsbepalingen “geen algemeen rechtsbeginsel worden afgeleid volgens hetwelk elk aspect van het beheer van de rechterlijke macht bij wet zou dienen te worden geregeld en elke delegatie ter zake aan de Koning zou zijn uitgesloten”.⁷ Zo heeft een regeling van de werking en de organisatie van steundiensten, die geen betrekking heeft op de rechtsprekende bevoegdheid van de rechters, noch op de bevoegdheden van het openbaar ministerie inzake de individuele opsporing en vervolging, volgens het Grondwettelijk Hof geen betrekking op aangelegenheden waarvoor de Grondwet en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens het optreden van de wetgever vereisen.⁸

Ofschoon die rechtspraak betrekking heeft op de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde, kan worden aangenomen dat dezelfde beginselen gelden voor administratieve rechtscolleges.⁹

3.4. De machtiging aan de eerste voorzitter om de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast te stellen en de functies te bepalen die binnen die dienst worden waargenomen kan derhalve enkel worden aanvaard voor zover die bevoegdheid geen betrekking heeft op de inrichting en de organisatie van de Vlaamse bestuursrechtscolleges, noch op het statuut van de rechters en de samenstelling van de zetel. Uit de ontworpen regeling blijkt evenwel dat die machtiging betrekking heeft op de organisatie van de dienst van de Bestuursrechtscolleges, zijnde een afdeling van de Vlaamse administratie,¹⁰ en niet op de organisatie van de Vlaamse bestuursrechtscolleges zelf.

3.5. Het voorgaande neemt niet weg dat de bevoegdheid van de eerste voorzitter om de functies te bepalen die binnen de dienst van de Bestuursrechtscolleges worden uitgeoefend er ook niet toe mag leiden dat onrechtstreeks, en zonder tussenkomst van de decreetgever, de samenstelling van de zetel wordt geregeld, hetgeen het geval zou zijn indien hij de functie van griffier, of van een andere persoon die deel uitmaakt van de zetel, zou mogen afschaffen. Te dien aanzien moet worden vastgesteld dat, behoudens in de artikelen 6, 7 en 9 van het decreet van 4 april 2014, tot wijziging waarvan de artikelen 3 tot 5 van het voorontwerp strekken, in verscheidene andere artikelen van dat decreet nog steeds gewag wordt gemaakt van de griffier.¹¹ De eerste voorzitter zal bij het bepalen van de functies die binnen de dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges worden waargenomen die bepalingen in acht moeten nemen.

⁷ GwH 15 oktober 2015, nr. 138/2015, B.40.1. Zie ook GwH 31 mei 2018, nr. 62/2018, B.15.2, B.27.1 en B.40.1.

⁸ GwH 15 oktober 2015, nr. 138/2015, B.94.1 en 96.

⁹ Zie GwH 30 juni 2014, nr. 98/2014, B.14.2; GwH 29 oktober 2015, nr. 152/2015, B.47.1.

¹⁰ Zie hieromtrent adv.RvS 53.941/AV/3 van 17 oktober 2013, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2383/1, 178-179, opmerking 18.

¹¹ Zie de artikelen 21, § 3, vierde lid, en § 5, tweede lid, 31/1, § 2, derde lid, en § 4, tweede lid, 32, derde lid, 40, § 10, en 42, § 2, van het decreet van 4 april 2014.

3.6. Voorts moet eraan worden herinnerd dat de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het vermelde advies 53.941/AV/3 heeft opgemerkt dat de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid op afdoende wijze moeten worden gewaarborgd voor de personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges.¹² Om aan die opmerking tegemoet te komen,¹³ wordt in artikel 6, tweede en derde lid, van het decreet van 4 april 2014 bepaald dat de personeelsleden hun functie bij de dienst van de Bestuursrechtscolleges niet kunnen cumuleren met een andere functie bij de diensten van de Vlaamse overheid, dat ze hun ambt onafhankelijk en onpartijdig uitoefenen en dat zij geen nadeel mogen ondervinden van de uitoefening van hun taken.

De eerste voorzitter zal ook die bepaling in acht moeten nemen bij het vaststellen van de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges en het bepalen van de functies die in die dienst worden opgenomen, inzonderheid ten aanzien van personeelsleden die, zoals de griffiers, deel uitmaken van de zetel, of die rechtstreeks betrokken zijn bij de totstandkoming van de arresten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges. Ook al nemen de griffiers, of de voormelde personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges, in tegenstelling tot de bestuursrechters niet deel aan de eigenlijke rechtsprekende functie, zij zijn immers met belangrijke taken in het kader van een behoorlijke rechtsbedeling belast en dienen in de ogen van het publiek onafhankelijkheid en onpartijdigheid uit te stralen.¹⁴

3.7. Volgens de aangehaalde memorie van toelichting *kan*, wanneer de eerste voorzitter de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges *grondig* wijzigt, diens voorstel overeenkomstig artikel 7, tweede lid, 4°, van het decreet van 4 april 2014 aan de algemene vergadering worden voorgelegd.

Luidens dat artikel 7, tweede lid, 4°, *beslist* de algemene vergadering over “andere strategische aangelegenheden betreffende de werking en organisatie van de Vlaamse bestuursrechtscolleges”. De vraag rijst hoe deze *beslissingsbevoegdheid* van de algemene vergadering zich verhoudt met de bevoegdheid van de eerste voorzitter om de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges *vast te stellen*. Vermits, zoals de memorie van toelichting aangeeft, die vaststelling van de organisatiestructuur een strategische aangelegenheid uitmaakt, lijkt de beslissing dienaangaande aan de algemene vergadering toe te komen. Bovendien gaat het in dat geval niet om een loutere *mogelijkheid* (“kan”) om de organisatiestructuur voor te leggen aan de algemene vergadering, maar om een verplichting, zodat de algemene vergadering haar beslissingsbevoegdheid zou kunnen uitoefenen.

Bijgevolg moet de verhouding tussen artikel 7, tweede lid, 4°, van het decreet van 4 april 2014 en het ontworpen artikel 9, tweede lid, van datzelfde decreet worden verduidelijkt.

¹² Adv.RvS 53.941/AV/3 van 17 oktober 2013, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2383/1, 178-179, opmerking 18. Zie ook adv.RvS. 59.466/1/3 van 27 juni 2016 over een voorstel dat heeft geleid tot het decreet van 9 december 2016 ‘houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft’, *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 777/2, 7-8.

¹³ Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2383/1, 27.

¹⁴ Zie in verband met de griffiers van de rechterlijke orde: GwH 22 januari 2015, nr. 4/2015, B.3.2; GwH 15 oktober 2015, nr. 138/2015, B.14.1; GwH 15 oktober 2015, nr. 140/2015, B.3.2.

3.8. Ten slotte rijst de vraag welke vorm het vaststellen van de organisatiestructuur en het bepalen van de functies zal nemen. Volgens de memorie van toelichting doet het ontworpen artikel 9, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 geen afbreuk aan artikel I.4, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 ‘houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid’, naar luid waarvan de lijnmanager zijn kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbehoeften bepaalt *in een personeelsplan*. Desgevallend zou het bepalen van de functies van de dienst van de Bestuursrechtscolleges nog gelijk kunnen worden gesteld met de kwantitatieve en *kwalitatieve* personeelsbehoeften, maar dat gaat alleszins niet op voor het vaststellen van de organisatiestructuur.

Bijgevolg zal minstens in de memorie van toelichting moeten worden verduidelijkt op welke wijze de eerste voorzitter de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vaststelt.

Indien het de bedoeling zou zijn dat dit bij wijze van reglement gebeurt, moet eraan worden herinnerd dat in een huishoudelijk reglement of een reglement van orde enkel louter interne aspecten kunnen worden geregeld en geen aspecten die verplichtingen inhouden voor derden, zoals de procespartijen en hun raadslieden.¹⁵

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

4. Blijkens het opschrift ervan strekt het voorontwerp tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 “wat betreft de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges en andere wijzigingen”.

Volgens de wetgevingstechnische voorschriften is het opschrift nauwkeurig, volledig en beknopt en mag het de lezer niet misleiden over de inhoud van de regeling.¹⁶

In het opschrift van het thans voorliggende voorontwerp wordt één aspect van de ontworpen regeling, namelijk de digitale procesvoering, uitgelicht. Nochtans weegt dat aspect niet zwaarder dan andere regelingen in het voorontwerp, noch wat het aantal artikelen betreft, noch wat het belang van die regeling betreft. Bijgevolg kan er beter mee worden volstaan in het opschrift van het voorontwerp te vermelden dat het strekt tot wijziging van het decreet van 4 april 2014.

Artikel 1

5. Luidens artikel 1 van het voorontwerp regelt het aan te nemen decreet een gewestaangelegenheid.

¹⁵ Zie adv.RvS 53.941/AV/3 van 17 oktober 2013, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2383/1, 173, opmerking 11.

¹⁶ Omzendbrief betreffende de Wetgevingstechniek VR 2019/4, aanwijzing 50.

Het voorontwerp bevat evenwel een aantal bepalingen die een algemene draagwijdte hebben of die minstens ook van toepassing zijn op de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.¹⁷ Dat Vlaams bestuursrechtscollege doet uitspraak in gemeenschapsaangelegenheden.

Bijgevolg regelt het aan te nemen decreet ook gemeenschapsaangelegenheden. Artikel 1 van het voorontwerp moet in het licht hiervan worden aangepast.

Artikel 7

6.1. In het ontworpen artikel 13 van het decreet van 4 april 2014 wordt de procedure geregeld voor de wraking van een bestuursrechter van een Vlaams bestuursrechtscollege. Blijkens de memorie van toelichting wordt met deze bepaling beoogd tegemoet te komen aan arrest nr. 253.433 van 31 maart 2022 van de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak. In dat arrest werd geoordeeld dat het bestaande artikel 13 niet de mogelijkheid biedt om een verzoek tot wraking voor te leggen aan de rechter en werd, met verwijzing naar artikel 2 van het Gerechtelijk Wetboek, naar analogie met de regeling bepaald in artikel 838, eerste lid, van dat Wetboek, de Raad van State bevoegd geacht om zich uit spreken over verzoeken tot wraking van bestuursrechters van de Vlaamse bestuursrechtscolleges.¹⁸

6.2. Net zoals voor het instellen van de Vlaamse bestuursrechtscolleges moet voor de regeling van de rechtspleging voor die rechtscolleges een beroep worden gedaan op de impliciete bevoegdheden waarover de decreetgever beschikt overeenkomstig artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’. Bijgevolg zullen de stellers van het voorontwerp moeten kunnen aantonen dat de ontworpen regeling noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid, de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.¹⁹

Daarbij kunnen ze er rekening mee houden dat, zoals de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, in het vermelde arrest nr. 253.433 heeft vastgesteld, artikel 13 van het decreet van 4 april 2014 thans een leemte vertoont en dat er noch in de wetten op de Raad van State of in het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’, noch elders in de federale regelgeving, in een uniforme procedure wordt voorzien voor de wraking van rechters van administratieve rechtscolleges.

¹⁷ Zie de artikelen 2 tot 11, 16, 17, 20 en 21 van het voorontwerp.

¹⁸ RvS 31 maart 2022, nr. 253.433, *Intercommunale voor slib- en vuilverwijdering van Antwerpse gemeenten (ISVAG)*.

¹⁹ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bv.: GwH 12 maart 2015, nr. 29/2015, B.11; GwH 21 april 2016, nr. 53/2016, B.92.4.

7.1. Luidens artikel 16, zesde lid, van het decreet van 4 april 2014 kunnen partijen in onderling overleg afzien van de behandeling van het beroep ter zitting, tenzij een Vlaams bestuursrechtcollege anders beslist. Artikel 8 van het voorontwerp strekt ertoe dat beginsel om te draaien: behoudens voor een aantal procedures wordt een beroep alleen op een zitting behandeld indien de kamervoorzitter hiertoe beslist of indien een van de partijen hierom verzoekt.

In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende gesteld:

“Het nieuwe vierde lid van artikel 16 van het DBRC-decreet introduceert een omkering van het principe dat de zaak ter zitting wordt behandeld. Waar onder de oude regel nog een zitting moest worden georganiseerd tenzij de partijen hier in onderling overleg van af hadden gezien, wordt de schriftelijke behandeling voortaan de regel. De betrokken bepaling voorziet ook in enkele uitzonderingen op dit principe. Zo zal er steeds een zitting worden georganiseerd wanneer één van de partijen of de kamervoorzitter hier om verzoekt. Het verzoek van een partij of de beslissing van de kamervoorzitter moet niet uitdrukkelijk worden gemotiveerd. Op deze manier wordt het recht op tegenspraak nog steeds ten volle gewaarborgd. Zonder afbreuk te doen aan het voormelde principe, vindt er verder nog steeds een zitting plaats tijdens de wrakingsprocedure, bij een beroep tot herziening, bij een vordering tot schorsing en bij het opleggen van voorlopige maatregelen. Het betreft een recht van een partij, waar de andere partijen noch de kamervoorzitter zich tegen kunnen verzetten.”

7.2. In advies 68.438/AV heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, omtrent een gelijkaardige regeling²⁰ opgemerkt dat er geen beperking is van het recht op een terechtzitting, vermits, wanneer een partij erom verzoekt, de zitting van rechtswege plaatsvindt, het verzoek om terechtzitting niet moet worden gemotiveerd en de kamer zich er niet kan tegen verzetten.²¹ Hetzelfde geldt voor de thans voor advies voorgelegde regeling: uit de aangehaalde memorie van toelichting blijkt immers dat de voorzitter van de betrokken kamer (of de andere partijen) zich niet tegen het verzoek om een terechtzitting te houden kan verzetten.

Het gegeven dat uit de ontworpen regeling voortvloeit dat een partij door zijn stilzwijgen *niet* om een zitting verzoekt, doet hieraan geen afbreuk. In het voormelde advies 68.438/AV heeft de Raad van State dienaangaande het volgende opgemerkt:

“Uit de voornoemde rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens²² blijkt eveneens dat dat Hof er zich principieel evenmin tegen verzet dat de partijen op wettige wijze stilzwijgend kunnen afzien van een terechtzitting doordat een van de betrokken partijen of haar advocaten geen uitdrukkelijk verzoek in die zin hebben gedaan. In het licht van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens kan de afstand met andere woorden evengoed als wettig worden beschouwd wanneer hij ‘uitdrukkelijk’ is (in een regeling waarin de terechtzitting, behoudens andersluidend verzoek van de partijen, ‘van rechtswege’ wordt gehouden - huidig artikel 26 van de algemene procedureregeling) dan wel ‘stilzwijgend’ is (geen verzoek in die zin in een

²⁰ Artikel 26, § 2, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948.

²¹ Adv.RvS 68.438/AV van 4 februari 2021 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 26 april 2021 ‘tot wijziging van de artikelen 26 en 84/1 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’’, opmerking 2.

²² Voetnoot 19 van het aangehaalde advies: Zie hiervoor de in voetnoot 3 aangehaalde rechtspraak.

regeling waarin, krachtens de wet of op grond van een initiatief ter zake van de met de zaak belaste kamer, de terechtzitting, behoudens uitdrukkelijk andersluidend verzoek van een van de partijen, niet ‘van rechtswege’ wordt gehouden – ontworpen artikel 26 van de algemene procedureregeling). Nog steeds in het licht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens²³ is het echter nodig dat de afstand door de partijen, hetzij uitdrukkelijk of stilzwijgend, echt uit vrije wil gebeurt en weloverwogen is.”²⁴

In het licht van die laatste opmerking heeft de Raad van State voorgesteld de partijen of hun advocaten er daadwerkelijk op te attenderen dat ze gebruik kunnen maken van die mogelijkheid en om bijgevolg in specifieke nadere regels te voorzien opdat alle partijen en hun advocaten, en ook in het geval van een alleenhandelende verzoeker, naar behoren in kennis worden gesteld van de gevolgen van een kennisgeving evenals van het feit dat het hun vrijstaat binnen de hun toegemeten termijn een initiatief te nemen om te verkrijgen dat een terechtzitting wordt gehouden.²⁵

Voor zover in het voorontwerp zelf niet in dergelijke nadere regels wordt voorzien, is het raadzaam dat in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 ‘houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’ een dergelijke regeling wordt opgenomen.

Artikelen 12 en 15

8.1. De artikelen 12 en 15 van het voorontwerp strekken tot wijziging van de artikelen 21 en 31/1 van het decreet van 4 april 2014, waarin de betaling van het rolrecht voor de Raad voor vergunningsbetwistingen en voor het handhavingscollege wordt geregeld. Zo wordt onder meer de verplichting afgeschaft om gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift of gelijktijdig met de tussenkomst het bewijs te bezorgen dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht (artikelen 12, 1°, en 15, 1°, van het voorontwerp). Als het rolrecht niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst nodigt de griffier de verzoekende of de tussenkomende partij met een beveiligde zending uit om het rolrecht alsnog te betalen (ontworpen artikelen 21, § 5, eerste lid, en 31/1, § 4, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014; artikelen 12, 2°, en 15, 2°, van het voorontwerp). In geval van een vordering tot schorsing overeenkomstig artikel 40, § 2, van het decreet van 4 april 2014,²⁶ moet het rolrecht worden gestort binnen de drie dagen na de betekening van die beveiligde zending, anders worden de schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen, opgeheven of kan de tussenkomende partij geen voortzetting van de rechtspleging vragen (ontworpen artikel 21, § 5, eerste en tweede lid, van het decreet van 4 april 2014; artikel 12, 4° en 5°, van het voorontwerp).

²³ Voetnoot 20 van het aangehaalde advies: Volgens het Hof moet de afstand van het recht om deel te nemen aan de terechtzitting “ondubbelzinnig zijn aangetoond en gepaard gaan met een minimum aan waarborgen die in verhouding staan tot de ernst ervan” (Sejdovic t. Italië, 1 maart 2006 (verz. 56581/00), § 86). Vanuit dat oogpunt is de stilzwijgende afstand delicaat dan de uitdrukkelijke afstand, onder meer wanneer het gaat om rechtzoekenden die niet door een raadsman worden bijgestaan.

²⁴ Adv.RvS 68.438/AV van 4 februari 2021, opmerking 12.4.

²⁵ Adv.RvS 68.438/AV van 4 februari 2021, opmerkingen 13.3 en 18.

²⁶ Waarmee de schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid wordt bedoeld.

8.2. In advies 68.382/3 heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, omtrent wat de artikelen 21, § 5, en 31/1, § 4, van het decreet van 4 april 2014 zijn geworden, voor de betaling van het rolrecht een betalingstermijn aanvaard van acht dagen na de dag van de betekening van de beveiligde zending waarmee de griffier de partijen uitnodigt om het rolrecht alsnog te betalen. Volgens de Raad legde die termijn geen excessieve last op aan de procespartijen en deed ze geen afbreuk aan de essentie van het recht op toegang tot de rechter vermits, enerzijds, de toen voor advies voorgelegde regeling ervan uitging dat de betaling van het rolrecht gelijktijdig zou gebeuren met de indiening van het verzoekschrift houdende een vordering tot vernietiging of tot schorsing of met de tussenkomst, en slechts in subsidiaire orde in de mogelijkheid wordt voorzien om die betaling te doen na de betekening van de uitnodiging van de griffier daartoe en, anderzijds, uit de memorie van toelichting bij het toen voor advies voorgelegde voorontwerp bleek dat bij het verzoekschrift enkel het bewijs moest worden gevoegd dat een overschrijvingsopdracht is gegeven. Wat dat laatste punt betreft, merkte de Raad van State op dat in de tekst van het voorontwerp moest worden verduidelijkt dat dit ook het geval is wanneer een griffier een partij uitnodigt om binnen de acht dagen het rolrecht te betalen.²⁷

Om aan die opmerking tegemoet te komen werd “in de ontworpen artikelen 4 en 5 van het ontwerp het woord ‘betaald’ vervangen door ‘gestort’”.²⁸ In de artikelen 21, § 5, tweede lid, en 31/1, § 4, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 wordt inderdaad bepaald dat in het geval de griffier de verzoekende of de tussenkomende partij uitnodigt het rolrecht alsnog te betalen, het rolrecht moet worden *gestort* binnen acht dagen na de betekening van de beveiligde zending. Dit betekent dat binnen die termijn de overschrijvingsopdracht moet worden gegeven.

8.3. De artikelen 12, 1°, en 15, 1°, van het voorontwerp strekken weliswaar tot opheffing van de artikelen 21, § 5, eerste lid, en 31/1, § 4, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014, waarin wordt bepaald dat het bewijs dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht moet worden bezorgd gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift of de tussenkomst. Uit de ontworpen regeling, en met name uit de woorden “als het rolrecht niet is gestort *bij de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst*”, kan evenwel worden opgemaakt dat het nog steeds de bedoeling is dat het rolrecht wordt betaald bij de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst. Het zal echter niet langer zijn vereist dat ook het bewijs van die betaling samen met het verzoekschrift of de tussenkomst wordt bezorgd. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende gesteld:

“Het eerste lid van paragraaf 5 van deze bepaling wordt opgeheven. Het decreet zal niet langer expliciet vereisen dat effectief gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst het bewijs wordt bezorgd dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht. Dit bewijs zal bij digitale betalingen immers moeilijk tegelijkertijd met de indiening van het verzoekschrift of de tussenkomst te leveren zijn (bijv. wanneer de storting plaatsvindt via een module in het platform of via directe overschrijving via een link in het

²⁷ Adv.RvS 68.382/3 van 30 december 2020 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 21 mei 2021 ‘tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures’, *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 699/1, 56, opmerking 4.3.

²⁸ *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 699/1, 19.

platform). Vandaar dat deze passage samen met de gelijkaardige passage in het eerste lid van artikel 31/1, §4 van het DBRC-decreet (zie art. 15) wordt opgeheven.”

Bijgevolg is het nog steeds slechts in subsidiaire orde dat in de mogelijkheid wordt voorzien om de betaling te doen na de betekening van de uitnodiging van de griffier daartoe.

Ook lijkt het niet de bedoeling afbreuk te doen van het gegeven dat niet is vereist dat het verschuldigde rolrecht binnen de in de artikelen 21, § 5, en 31/1, § 4, van het decreet van 4 april 2014 vermelde termijn op de rekening van het Fonds Bestuursrechtscolleges staat en dat het bewijs van de overschrijvingsopdracht volstaat. Zo wordt in het ontworpen artikel 21, § 5, tweede lid, bepaald dat in geval van een vordering tot schorsing overeenkomstig artikel 40, § 2, het rolrecht moet worden *gestort* binnen drie dagen na de dag van de betekening van de door de griffier gestuurde beveiligde zending. Uit de in opmerking 8.2 vermelde parlementaire voorbereiding van wat het decreet van 21 mei 2021 ‘tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures’ is geworden, kan worden opgemaakt dat met het woord “gestort” wordt bedoeld dat de overschrijvingsopdracht moet zijn gegeven.

Er kan derhalve ook ten aanzien van de ontworpen regeling worden aangenomen dat ze geen excessieve last oplegt aan de procespartijen en geen afbreuk doet aan de essentie van het recht op toegang tot de rechter.

8.4. Het gegeven dat indien het rolrecht niet is gestort bij de indiening van een verzoekschrift houdende een vordering tot schorsing ingesteld overeenkomstig artikel 40, § 2, de storting na de betekening van de uitnodiging van de griffier binnen drie dagen moet gebeuren, in plaats van binnen acht dagen vanaf de dag na de betekening van de beschikking of het arrest tot bepaling van de rechtsdag, zoals thans het geval is,²⁹ doet geen afbreuk aan deze conclusie.

In de memorie van toelichting wordt die termijn van drie dagen verantwoord “[g]elet op de specificiteit en eigenheid van de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid”.

In tegenstelling tot hetgeen het geval is bij een vordering tot schorsing bij hoogdringendheid, kan een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid reeds enkele dagen, of zelfs uren, na de indiening van het verzoekschrift op zitting worden gebracht.³⁰ Er valt derhalve niet uit te sluiten dat, indien het rolrecht niet bij de indiening van het verzoekschrift werd betaald, de termijn van drie dagen verstrijkt, en de betaling geschiedt, nadat reeds uitspraak is gedaan over de vordering. Dat blijkt ook uit het ontworpen artikel 21, § 5, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014, waarin wordt bepaald dat bij niet-tijdige betaling de schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen worden *opgeheven*. Dit impliceert noodzakelijkerwijs dat die schorsing en die voorlopige maatregelen zijn uitgesproken, ofschoon

²⁹ Artikel 21, § 6, van het decreet van 4 april 2014.

³⁰ Zie artikel 65, § 1, eerste lid, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, naar luid waarvan de kamervoorzitter bij beschikking de plaats, de dag en het tijdstip van de zitting bepaalt waarop de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt behandeld, eventueel te zijnen huize, zelfs op feestdagen en van dag tot dag of van uur tot uur. In geval van een vordering tot schorsing bij hoogdringendheid vindt de zitting plaats binnen een ordetermijn van twintig dagen, die ingaat op de dag nadat het dossier in staat is (artikel 63, eerste lid, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014).

het rolrecht nog niet werd betaald. Gelet hierop is het redelijk verantwoord dat de decreetgever de termijn gedurende dewelke de schorsing en de voorlopige maatregelen uitwerking hebben ofschoon het rolrecht nog niet werd betaald, tot een minimum beperkt. Indien na het verstrijken van de termijn zou blijken dat het rolrecht niet (tijdig) werd betaald, zouden immers die schorsing of die voorlopige maatregelen zijn uitgesproken op grond van een vordering die niet ontvankelijk blijkt te zijn.

Bovendien is het ook in geval van een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid de regel dat het rolrecht wordt betaald bij de indiening van het verzoekschrift, zodat de termijn van drie dagen na de betekening van de door de griffier gedane beveiligde zending slechts in subsidiaire orde geldt, en het volstaat dat binnen die termijn de overschrijvingsopdracht moet zijn gegeven.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Yves DEPOORTER

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 8 december 2017 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 8° wordt vervangen door wat volgt:

“8° beveiligde zending: een van de volgende betekeningswijzen:

- a) een analoge zending: een aangetekend schrijven of een afgifte tegen ontvangstbewijs;
- b) een digitale zending: een zending via het digitale platform, vermeld in punt 11°;
- c) elke andere betekeningswijze die de Vlaamse Regering bepaalt, waarvan de datum van de kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;”;

2° er wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° digitaal platform: het platform dat door de dienst van de Bestuursrechtscolleges ter beschikking wordt gesteld met het oog op de digitale procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges;”;

3° er wordt een punt 12° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“12° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming);”;

4° er wordt een punt 13° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“13° videoconferentie: een systeem van rechtstreekse, wederkerige en gelijktijdige uitwisseling van beeld en geluid dat een of meerdere geografisch van elkaar verwijderde personen of groepen van personen toelaat om visueel, auditief en verbaal met elkaar te communiceren.”.

Art. 3. In artikel 6, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 9 december 2016, wordt de zinsnede “De functie van beheerder, hoofd van het coördinatiebureau, hoofdgriffier, griffier, griffiemedewerker, coördinatiejurist en referendaris wordt” vervangen door de zinsnede “De functies die de eerste voorzitter met toepassing van artikel 9, tweede lid, bepaalt, worden”.

Art. 4. In artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 9 december 2016, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De algemene vergadering bepaalt welke personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges met raadgevende stem in de algemene vergadering zetelen.”.

Art. 5. In artikel 9 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De eerste voorzitter stelt de organisatiestructuur van de dienst van de Bestuursrechtscolleges vast en bepaalt de functies die binnen de dienst van de Bestuursrechtscolleges worden opgenomen.”;

2° in het derde lid worden de woorden “de beheerder” vervangen door de woorden “personeelsleden van de dienst van de Bestuursrechtscolleges”.

Art. 6. Aan artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, wordt een achtste lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering bepaalt de ambtskledij die de leden van de bestuursrechtscolleges en van de griffie bij het uitoefenen van hun ambt en op openbare plechtigheden dragen.”.

Art. 7. Artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 17 maart 2023, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13. §1. Een bestuursrechter van een Vlaams bestuursrechtscollege die weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat als vermeld in artikel 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek onthoudt zich van de zaak en laat zich vervangen.

§2. De partijen kunnen bestuursrechters die zich over het beroep of bezwaar moeten uitspreken en tegen wie een reden tot wraking bestaat, schriftelijk en op gemotiveerde wijze wraken tot de zaak in beraad genomen wordt, tenzij de reden tot wraking later is ontstaan.

De redenen, vermeld in artikel 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek, zijn redenen tot wraking als vermeld in het eerste lid.

§3. Het besluit van de gewraakte bestuursrechter om niet in te gaan op het ingestelde wrakingsverzoek, wordt vastgesteld in een beschikking die de beweegredenen voor de afwijzing van het verzoek uitdrukkelijk weergeeft.

De griffier betekent de beschikking, vermeld in het eerste lid, samen met het wrakingsverzoek aan de partijen. De partijen kunnen hierover een nota indienen binnen een vervaltermijn van vijf dagen, die ingaat op de dag na de betekening van de voormelde beschikking.

Als de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, geen nota als vermeld in het tweede lid indient binnen de termijn, vermeld in het tweede lid, wordt zij geacht te berusten in de afwijzing ervan.

Als de partij die het wrakingsverzoek heeft ingesteld, volhardt in haar wrakingsverzoek, worden de partijen uitgenodigd om te verschijnen op een zitting waarop het wrakingsverzoek wordt behandeld door de voorzitter van het Vlaams bestuursrechtscollege of, als die wordt gewraakt, door de oudste kamervoorzitter van het bestuursrechtscollege. Nadat de partijen zijn gehoord, wordt zonder verwijl bij tussenarrest uitspraak gedaan over het wrakingsverzoek.

§4. Bij inwilliging van een wrakingsverzoek wordt de gewraakte bestuursrechter vervangen.

§5. Naast de redenen, vermeld in paragraaf 2, tweede lid, gelden voor het Vlaamse bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, d), de volgende bijkomende redenen tot wraking:

- 1° de redenen, vermeld in artikel 829, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 2° het lidmaatschap van een rechtspersoon als vermeld in artikel 24, §4, van de Grondwet, die verantwoordelijk is voor de universiteit of de hogeschool waaraan de kwestieuze beslissing is genomen, of van een personeelslid van die universiteit of hogeschool;
- 3° een lid als vermeld in punt 2° zijn geweest in een periode van drie jaar die aan het ingestelde beroep voorafgaat.”.

Art. 8. In artikel 16 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° er wordt tussen het derde en het vierde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onverminderd de zittingen die plaatsvinden met toepassing van artikel 13, artikel 39, §3, artikel 40 en 41, wordt een beroep alleen op een zitting behandeld als de kamervoorzitter hiertoe beslist of als een van de partijen hierom verzoekt.”;

- 2° het bestaande zesde lid, dat het zevende lid wordt, wordt opgegeven.

Art. 9. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt een artikel 16/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16/1. §1. De kamervoorzitter kan in uitzonderlijke gevallen het deelnemen aan of het volgen van de zitting per videoconferentie toestaan.

In geval van noodtoestand kan de kamervoorzitter beslissen dat de zitting per videoconferentie plaatsvindt.

§2. Het gebruik van een videoconferentie vereist minstens dat:

- 1° daadwerkelijk kan worden deelgenomen aan de zitting en het verloop ervan volledig kan worden gevolgd;
- 2° de deelnemers zich kunnen uitdrukken en elkaar kunnen zien en horen zonder technische belemmeringen;
- 3° een partij tijdens de videoconferentie daadwerkelijk en vertrouwelijk kan communiceren met zijn raadsman;
- 4° documenten voorafgaandelijk en tijdens de videoconferentie kunnen worden uitgewisseld;
- 5° de identiteit van de deelnemers voorafgaand aan de zitting kan worden gecontroleerd;

6° deelnemers beschikken over een hoge beeld- en geluidskwaliteit en een stabiele verbinding.

§3. De dienst van de Bestuursrechtscolleges stelt een handleiding ter beschikking op haar website met daarin de praktische regelingen in verband met het gebruik van de videoconferentie.

§4. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels over het gebruik van de videoconferentie tijdens een zitting.”.

Art. 10. In artikel 17 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“9° de toegang, het gebruik en de werking van het digitale platform evenals de wijze waarop de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges kan verlopen via het digitale platform.”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In geval van een langdurige en volledige onbeschikbaarheid van het digitale platform kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval de tijdelijke vereisten voor de rechtmatige indiening van processtukken uitwerken en daarbij de termijnen, vermeld in dit decreet, of de beroepstermijnen die opgenomen zijn in de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, opschorten of verlengen tot de voormelde onbeschikbaarheid van het digitale platform is opgelost.”.

Art. 11. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt een artikel 17/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 17/1. Op straffe van onontvankelijkheid maken de volgende partijen of raadsman gebruik van het digitale platform:

- 1° de Vlaamse overheid, de Vlaamse administratie, de Vlaamse adviesorganen, de Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie, de lokale overheden en de externe overheden, vermeld in artikel I.3, 1° tot en met 5° en 8°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, inclusief al hun vertegenwoordigers;
- 2° een advocaat in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van een partij;
- 3° een partij of raadsman die geen advocaat is, en die een beroep doet op het digitale platform om een verzoekschrift of het eerste processtuk neer te leggen.

Op straffe van onontvankelijkheid geldt de gemaakte keuze van een partij of raadsman als vermeld in het eerste lid, 3°, om al dan niet gebruik te maken van het digitale platform voor alle vorderingen in dezelfde zaak.”.

Art. 12. In artikel 21 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 5 wordt het eerste lid opgeheven;

2° in de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt de zinsnede “, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort” vervangen door de woorden “niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift of bij de tussenkomst”;

3° in de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt het woord “derde” vervangen door het woord “tweede”;

- 4° aan de bestaande paragraaf 5, tweede lid, die paragraaf 5, eerste lid, wordt, wordt de volgende zin toegevoegd:

“In geval van een vordering tot schorsing die is ingesteld conform artikel 40, §2, wordt het rolrecht gestort binnen drie dagen na de dag van de betekening van de voormelde beveiligde zending.”;

- 5° aan de bestaande paragraaf 5, derde lid, die paragraaf 5, tweede lid, wordt, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Als de verzoekende partij in een vordering tot schorsing die ingesteld is conform artikel 40, §2, het rolrecht niet tijdig heeft gestort, worden de schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen, conform artikel 40, §2, en artikel 41 opgeheven conform de procedure, vermeld in artikel 40, §13. Als de tussenkomende partij in een vordering tot schorsing die is ingesteld conform artikel 40, §2, het rolrecht niet tijdig heeft gestort, kan ze geen voortzetting van de rechtspleging vragen.”;

- 6° paragraaf 6 wordt opgeheven.

Art. 13. In artikel 26, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Art. 14. In artikel 28, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juni 2018, wordt de zinsnede “verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)” vervangen door de woorden “algemene verordening gegevensbescherming”.

Art. 15. In artikel 31/1, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 9 december 2016 en vervangen bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het eerste lid wordt opgeheven;
- 2° in het bestaande tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt de zinsnede “, vermeld in het eerste lid, niet op tijd is gestort” vervangen door de woorden “niet is gestort bij de indiening van het verzoekschrift”;
- 3° in het bestaande tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt het woord “derde” vervangen door het woord “tweede”.

Art. 16. In artikel 32 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het eerste lid wordt opgeheven;
- 2° aan het tweede lid, dat het eerste lid wordt, wordt de zinsnede “en wordt openbaar bekendgemaakt op de wijze bepaald bij artikel 46, eerste lid” toegevoegd.

Art. 17. In artikel 33 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 3 juli 2015 en 9 december 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid worden de woorden “ten gronde” opgeheven;
- 2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Een Vlaams bestuursrechtscollege spreekt zich in zijn arrest meteen uit over de kosten van de vordering waarop het arrest betrekking heeft.”.

Art. 18. In artikel 34 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 3 juli 2017 en gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 3, eerste lid, wordt het woord “zesde” vervangen door het woord “vierde”;
- 2° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen het woord “bestuursrechtscollege” en het woord “een” de zinsnede “, in voorkomend geval,” ingevoegd;
- 3° in paragraaf 5, derde lid, wordt het woord “zesde” vervangen door het woord “vierde”;
- 4° in paragraaf 5, derde lid, wordt tussen het woord “bestuursrechtscollege” en het woord “een” de zinsnede “, in voorkomend geval,” ingevoegd;
- 5° in paragraaf 7 wordt het woord “geschorst” vervangen door het woord “gestuit”.

Art. 19. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 9 december 2016 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden “derde en vierde” vervangen door de woorden “vierde en vijfde”;
- 2° in paragraaf 4 wordt het woord “schorst” vervangen door het woord “stuit”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 6/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 6/1. Verwerking van persoonsgegevens”.

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 6/1, ingevoegd bij artikel 20, een artikel 48/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 48/1. §1. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1°, en de dienst van de Bestuursrechtscolleges de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting in de zin van artikel 6, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming, namelijk de decreta taken die krachtens en overeenkomstig de bepalingen van dit decreet worden uitgeoefend door de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1° en

waaraan ook de dienst van de Bestuursrechtscolleges uitvoering verleent. De verwerkingen die plaatsvinden in het kader van de rechtspleging in dit verband, zijn eveneens noodzakelijk voor het vervullen van een taak van algemeen belang die aan de verwerkingsverantwoordelijken is opgedragen, in de zin van artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§2. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, of de dienst van de Bestuursrechtscolleges kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verwerken van de volgende categorieën van betrokken personen:

- 1° de natuurlijke personen die als partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- 2° de natuurlijke personen die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een dergelijk beroep;
- 3° de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de bestuurlijke besluitvormingsprocedure, beroepsprocedure of verkiezingsproces die voorafgaat aan een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 4° de natuurlijke personen van wie persoonsgegevens worden aangeleverd door de partijen in het kader van de procesvoering in een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of waarvan de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de zorgvuldige afhandeling van een dergelijk beroep.

§3. De volgende categorieën van persoonsgegevens van de betrokken personen, vermeld in paragraaf 2, kunnen worden verwerkt in het kader van het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, tweede lid:

- 1° de identiteitsgegevens;
- 2° de contactgegevens;
- 3° het rijksregisternummer;
- 4° de beroepsgegevens en de gegevens over professionele activiteiten;
- 5° de financiële identificatiegegevens en de gegevens over de financiële situatie van een natuurlijke persoon;
- 6° de woningkenmerken;
- 7° de informatie over de studievoortgang en examenbekwaamheidsresultaten;
- 8° de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming, waaronder medische gegevens, gezondheidsgegevens, gegevens over de politieke voorkeur of opvatting en gerechtelijke gegevens, met inbegrip van informatie over strafrechtelijke vervolging of veroordelingen en strafbare feiten;
- 9° alle andere categorieën van persoonsgegevens die de partijen aanleveren of die noodzakelijk zijn voor de zorgvuldige afhandeling van een jurisdictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°.

Als de verwerkingen van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, betrekking hebben op bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens, zijn de voormelde verwerkingen toegelaten op grond van artikel 9, lid 2, f), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§4. Een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, en de dienst van de Bestuursrechtscolleges kunnen alleen mededeling of toegang tot de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, verlenen aan:

- 1° de natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsinstanties die als partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege of die worden geïdentificeerd als belanghebbende of betrokkene in het kader van de goede en zorgvuldige behandeling van een dergelijk beroep;
- 2° de natuurlijke personen of rechtspersonen en hun medewerkers die als vertegenwoordiger van een partij optreden in een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 3° de natuurlijke personen die als bemiddelaar, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een juridictioneel beroep bij een Vlaams bestuursrechtscollege;
- 4° het personeel of de vertegenwoordigers van bepaalde overheidsinstanties en gerechtelijke instanties in het kader van de wettelijke of decretale bevoegdheden van de voormelde instanties die verband houden met de opdrachten van de Vlaamse bestuursrechtscolleges. De toegang is in dit verband beperkt tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn in het kader van de uitoefening van de voormelde wettelijke of decretale bevoegdheden.

§5. De bestuursrechters en het personeel van de dienst van de Bestuursrechtscolleges die toegang tot of doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 3, hebben verkregen, nemen het vertrouwelijke karakter van de voormelde gegevens in acht.

§6. De persoonsgegevens die conform dit artikel worden verwerkt en die vereist zijn voor de authenticatie van de gebruiker op het digitale platform, en voor het gebruik ervan, worden vijf jaar bewaard.

De maximale bewaringstermijnen voor de andere persoonsgegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die overeenkomstig dit artikel worden verwerkt, worden, conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, vastgelegd op twintig jaar.”.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen

Art. 22. De volgende bepalingen treden in werking op een datum die de Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° artikel 2, 1°, 2° en 4°;
- 2° artikel 6;
- 3° artikel 8 tot en met 12;
- 4° artikel 15;
- 5° artikel 18;
- 6° artikel 19, 2°.

De Vlaamse Regering kan bij het bepalen van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in het eerste lid, een onderscheid maken tussen de Vlaamse bestuursrechtscolleges, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Artikel 17 en artikel 19, 1°, treden in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van tien dagen, die ingaat op de dag na de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Art. 23. §1. Artikel 2, 8° en 11°, artikel 16, 17, 17/1, 21, 31/1, 34 en 42, §4, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid, van dit decreet, zijn voor het eerst van toepassing op de vorderingen die worden ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid.

Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering is ingediend voor de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid, is het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges van toepassing, zoals van kracht voor de datum van de inwerkingtreding van de bepalingen, vermeld in artikel 22, eerste lid.

§2. Artikel 33 en 42, §3, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van artikel 17 en artikel 19, 1°, van dit decreet, zijn van toepassing op de hangende vorderingen bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges op de datum van de inwerkingtreding van die bepalingen, vermeld in artikel 22, derde lid.

Brussel, 8 september 2023.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR